Leto LXVII | Poštnina plačana v gotovini | Ljubljana, v četrtek, dne 4. maja 1939 | Štev. 101 a | Cena 2 Din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEC

Čekovni račun: Ljubljana številka 10.650 in 10.349 za inserate.

Uprava: Kopitarjeva ulica številka 6.

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Poljska in Nemčija

Jutri, v petek bo poljski zunanji minister polkovnik Jožef Beck odgovoril nemškemu kanclerju Hitlerju na govor, ki ga je imel dne 28. aprila pred nemškim državnim zborom in v katerem je odpovedal nenapadalni sporazum, ki je bil l. 1934 sklenjen med Nemčijo in Poljsko, ter s tem nakazal, da je v očeh nemške vlade vprašanje nemško-poljskih odnošajev tisto, ki po važnosti in perečnosti nadkriljuje vsa druga. Govor poljskega zunanjega minitra bo v marsičem odločilnega pomena. Zaradi tega je potrebno, da si še pred izjavami poljskega zunanjega ministra natančno ogledamo stvarni položaj, v katerem se nahajajo nemško-poljski odnošaji na osnovi nenapadalne pogodbe, ki je te odnošaje od leta 1934 dalje urejevala.

Ko sta l. 1934 maršal Pilsudski in kancler Hitler podpisala nenapadalni sporazum, veljaven za deset let, je bilo vsakomur jasno, da v nobenem primeru ne gre za kakšno medsebojno zvezo, še manj za pogodbo, ki naj bi spravila s sveta vse spore, ki so do takrat motili obe sosedni državi. Nasprotno, imeli smo vtis, da je bila to le pogodba, ki je končnoveljavno ureditev medsebojnih prepirov odložila na poznejšo dobo, pogodba, ki je obema državama dovolila le daljši oddih, pri tem pa samo poudarila, da obe sosedi medsebojnih nesoglasij, ki še v celoti čakajo na dokončno ureditev, ne boste poravnavali z orožjem v roki dokler pogodba traja..

Nemčija si je s prihodom narodnih socialistov na oblast odmerila enoten zunanjepolitični načrt, ki je določil gotove »etape« ali razdobja, v katerih bi nemška vlada korak za korakom uresničevala zasnovani cilj. Zaleteti se z vso glavo v celotno zgradbo versajske mirovne pogodbe — ki si jo je narodnosocialistična Nemčija postavila nalogo porušiti do tal — ni kazalo. Treba je bilo delo porazdeliti tako, da bi nikdar ne pretila nevarnost od dveh ali večjih strani hkrati. Tako je nemška vlada najprej iskala oddiha na zapadnih mejah, da bi imela svobodne roke za dosego svojih teženj na vzhodu. A tudi vzhodno fronto je bilo treba razdeliti. V začetku narodnosocialistične oblasti je pri vodilnih možeh obstojal dvom, na kateri strani naj se prične preurejevanje, ali na severu, ali v sredini ali na jugu. Mednarodnopolitične okoliščine same so nemški vladi lepo igrale v roke in ji olajšale izbero. Znano je, da je nemška vlada najprej ponudila nenapadalno pogodbo češkoslovaški vladi, ki pa je na nasvet Francije ni sprejela. Ta ponudba je pomenila, da bi bila nemška vlada najrajši pričela s preurejevanjem svoje meje s poljsko sosedo. Še le, ko je praška vlada nemški predlog odbila, so se pričela pogajanja med Nemčijo in Poljsko, ki so se v začetku l. 1934 končala s podpisom 10 let veljavne nenapadalne pogodbe, kar je bil zelo jasen migljaj, da se je nemška vlada odločila za preurejevanje srednjeevropskega in južnega prostora. Neokretnost in zaslepljenost ljudske fronte v Franciji je Nemčiji sama olajšala izbero s tem, da je Italijo, ki je bila še do srede l. 1935 v skrajno napetih odnošajih z Nemčijo, potisnila v njeno naročje. Nastalo je tako imenovano »osišče Rim-Berlin«, ki je zahtevalo žrtve na eni in na drugi strani, a ki je Nemčiji prineslo to ugodnost, da je, čeprav je zaprlo južno mejo kot nedotakljivo, nemški vladi odprlo svobodno pot do preurejevanja srednjeevropskega prostora, kar se je izvedlo v hitrih etapah s priključitvijo Avstrije in razbitjem češkoslovaške samostojne države. S tem je bila versajska tvorba Srednje Evrope v korist Nemčije spremenjena in je Nemčija postala vodilni politični in gospodarski činitelj podonavske Evrope.

Nemška vlada je po dosegi svojih ciljev v Srednji Evropi — južno področje je zaradi zveze z Italijo nedotakljivo — sklenila, da pristopi sedaj k dokončni ureditvi svojih odnošajev više na severu do Poljske in sicer v duhu, v katerem je l. 1934 svoj sporazum s Poljsko podpisala, namreč da bo svoje težnje, ki se jim v tej pogodbi ni odrekla, na miroljuben način uresničila. Tako je v marcu poslala varšavski vladi svoje predloge tako glede Gdanska kakor gled »koridorja«, kakor napačno imenujejo poljsko Pomorje, ki veže poljsko državo z Baltskim morjem, a tudi loči Vzhodno Prusijo od ostale Nemčije. Toda tukaj se je razvoj dogodkov, kakor je bil zamišljen, kar naenkrat zataknil, kajti poljska vlada je predloge odbila in si v naglih pogajanjih poskrbela za angleško jamstvo za vse svoje meje napram Nemčiji. To dejstvo je v Berlinu povzročilo hudo kri, kar je umljivo, čeprav z mednarodnopravnega stališča za takšno nevoljo ni pravega opravičila. Kajti v pogodbi iz l. 1934 sta obe državi priznali, da sporazum obstoječih medsebojnih teženj ne odstranjuje, marveč jih samo odlaga na poznejšo rešitev, ter sta v spoznanju tega hladnega dejstva obe tudi izrecno podčrtali, da ta pogodba drugih obveznosti, ki jih morda obe državi že imata, ne razveljavlja. Vojaški zavezniški pogodbi Poljske s Francijo in z Romunijo torej v ničemer nista bili prizadeti. V kolikor tiče novih, bodočih obveznosti, ki bi jih ena ali druga država mogli sprejti do kakšne tretje države, pogodba molči in poudarja samo, da se bosta obe sosedi glede spornih vprašanj med seboj posvetovali, a da jih — dokler traja pogodba — ne bosta reševali z orožjem v roki. To pogodbeno razmerje se je najprej spremenilo, ko je Nemčija z Italijo sklenila zavezniško pogodbo »osišča Rim-Berlin« ter s tem do Italije prevzela obveznosti, ki jih Pilsudski gotovo ni imel pred očmi, ko je l. 1934 podpisoval sporazum z Nemčijo, kakor pokojni poljski maršal gotovo ni slutil, da bo Nemčija kedaj mejila na Poljsko na grebenu karpatskega gorovja. V isti meri se je položaj zopet spremenil — tokrat v dobro Poljske — ko je bila v aprilu letošnjega leta v Londonu podpisana angleško-poljska jamstvena pogodba, ki odslej varuje poljske meje.

Sedaj je nastopil trenutek, ko bo morala pasti odločitev o tem, če je Nemčija spričo obojestransko spremenjenih razmer še voljna odgoditi na poznejši datum dokončno reševanje svojih teženj napram Poljski, ali sta obe sosedi voljni pristopiti k temu reševanju takoj na podlagi novega prostovoljnega medsebojnega sporazuma ali pa hočeta prepustiti odločitev merjenju moči. V zadnjo možnost kljub mnogim vznemirjujočim vestem ne verjamemo.

Pogajanja med Italijo in Francijo

Italijanska vlada je že 10. februarja letos sporočila svoje težnje v Paris

V načrtu je „sredozemsko-rdečemorski sporazum"

London, 3. maja. TG. Rimski dopisnik »Daily Maila« pošilja svojemu listu zelo dolgo poročilo o tajnih pogajanjih, ki da se razvijajo med Italijo in Francijo. S tem hoče potrditi poročila, ki so se v zadnjih dneh o teh pogajanjih širila po angleškem tisku. Pogajanja se tičejo treh točk, ki jih je Mussolini imenoval v svojem govoru, namreč Tunizije, Sueškega prekopa in Džibutija.

»Daily Mail« poroča, da je italijanske predloge prinesel v Pariz predsednik Indokitajske banke **Baudoin**, ki je bil na zasebnem obisku v Rimu ter je dobil priliko, da se je sestal z merodajnimi italijanskimi činitelji. Italijanski predlogi da so prišli v Pariz **že dne 10. februarja** in da jih od takrat francoska vlada skrbno proučuje. Isti Baudoin je že ali bo v najkrajšem času obrazložitev francoskega stališča nesel v Rim in tamkaj oddal na merodajnih mestih.

Pogajanja, ki se za enkrat razvijajo nekako za kulisami obeh vlad — čeprav z njunim sodelovanjem —, imajo baje za cilj sklenitev **francosko-italijanskega sredozemskega sporazuma**, ki bi se raztegnil tudi na Rdeče morje. Italija je v svojih predlogih, kakor piše »Daily Mail«, izrecno poudarila, da so sporne točke edino le Tunizija, Sueški prekop in Džibuti in da je s temi točkami italijanski načrt teženj izčrpan.

Glede **Tunizije** se omejuje italijanska vlada — vedno po poročilih »Daily Maila« — na zahtevo, da naj italijanski priseljenci in njihovi potomci dobijo vse tiste pravice, ki so jim bile dane leta 1881., ko je Francija proglasila svoj protektorat nad tuniškim ozemljem. Ako bi Francija še nadalje »kršila« te obljube, bi bila Italija pač prisiljena, da odpove priznanje francoskega protektorata nad Tunizijo. Sedanja vojaška premikanja v Libiji, kamor sta bila drug za drugim povabljena tudi nemški maršal **Göring** in vrhovni poveljnik kopenske vojske general **Brauchitsch**, so brez dvoma v zvezi z italijanskimi zahtevami. V tej zvezi je vzbudil veliko pozornost članek nemškega pisca Plotta, ki velja za prvovrstnega vojaškega strokovnjaka, napisan za revijo »Afrika Rundschau«, kjer dokazuje, da je Tunizija vojaško nepremagljiva, česar o Libiji za enkrat ni mogoče trditi.

Glede **Džibutija** hoče Italija posebne ugodnosti v pristanišču in pri železnici, ki vodi v Addis Abebo, češ, da je Džibuti vhod v italijanski imperij, ki ima tujega vratarja.

O **Sueškem prekopu** piše rimski informator »Daily Maila«, da je Italija v svojih predlogih francoski vladi izrazila samo težnjo po pravici do soupravljanja, čemur bi bilo zadoščeno, ako bi Italija v upravnem odboru dobila nekaj upravniških mest.

Angleški tisk pa navzlic temu poudarja, da vnanja napetost med Francijo in Italijo še ni ponehala in da torej poročila o tajnih pogajanjih za enkrat ni treba preveč resno jemati, ker so v najboljšem primeru le dobrohotni poskusi, da se položaj, ki je neroden za obe sosedi, razčisti.

Rim, 3. maja. c. Izredno pozornost je vzbudilo danes dejstvo, da je grof Ciano sprejel francoskega veleposlanika v Rimu Andreja Francoisa Ponceta.

General Weygand gost turške vlade

Ankara, 3. maja. AA. Anatolska agencija poroča: Predsednik republike Ismet Ineni je včeraj popoldne ob 17. sprejel v daljšo avdijenco generala **Weyganda**. Avdijenci sta prisostvovala tudi francoski poslanik Massigli in zunanji minister Saradzoglu.

Poljska v borbi za Baltik

Poljski tisk napoveduje protizahteve, ki jih bo Beck postavil Nemčiji

Varšava, 3. maja. TG. Poljska vlada je v »Gazeti Polski« in še v nekaterih drugih vladnih listih objavila neke vrste uradno poročilo, v katerem pravi, da je Nemčija s priključitvijo Memela in s svojim predlogom, da si priključi še Gdansk, jasno izpovedala svojo težnjo, da Poljsko postopno **izpodrine iz Baltskega morja**. Takšna politika da je ustvarila povsem nov položaj za poljsko vlado, ki bo morala proučevati **nova jamstva**, da si bo z njimi zavarovala svojo prisotnost na Baltskem morju in svoboden dostop do njega. Poljska vlada da bo prisiljena za zaščito svojih pravic v Gdansku zahtevati povsem **nova razširjena jamstva**.

„Poljski protektorat nad Gdanskom"

»V imenu poljskega življenjskega prostora . . .«

Te besede so v političnih krogih sprožile gostobesedne razlage, ki se zrcalijo tudi po nekaterih poluradnih listih.

Nekateri menijo, da bo Poljska pri svojih bodočih pogajanjih z Nemčijo proti nemškim predlogom stavila svoje lastne protizahteve, in sicer v imenu »življenjskega prostora«, ki je za Poljsko prav tako važen, kakor za Nemčijo. Med temi protipredlogi naj bi se nahajala tudi zahteva, da pride Gdansk končnoveljavno pod poljski protektorat. Čez namere poljske vlade so brez dvoma udarili tisti listi, ki javno zahtevajo, naj Poljska v imenu »življenjskega prostora« zasede nemško Vzkodno Prusijo in dele Šlezije, in ki se pri teh zahtevah opirajo tudi na zgodovinsko resnico, da je bila vsa vzhodna Nemčija do Labe nekdaj obljudena po Poljakih.

V zrno je zadel poljski veleposl. v Washingtonu grof **Potocki**, ki je pri začetku svetovne razstave v New Yorku imel govor, v katerem je dejal, da bo poljska diplomacija iz obrambe prešla v protinapad in da bo Poljska, ki se ne bo pustila potlačiti na tla po nikomur, Nemčiji stavila svoje protipredloge in protizahteve. Kajti Poljska da je danes v vojaškem pogledu v stanju, da brez skrbi zavrne vsak nemški vojaški pritisk na njene meje.

Iz gornjih razmotrivanj izhaja, kako napeto ozračje je v Varšavi in kako daljnosežna bo izjava, ki jo bo v petek 5. majnika dal zunanji minister **Beck**, ko bo nemškemu kanclerju Hitlerju odgovoril v imenu Poljske.

Pariz, 3. maja. c. »Paris Soir« objavlja izjavo generala Sikorskega, ki je bil pred leti poljski vojni minister Sikorski izjavlja, da se Poljska nikdar ne bo smela odreči svojemu prostemu izhodu na morje. Ko je Poljska izgubila dohod do morja, so se tudi kmalu nato začele delitve Poljske.

Nemški zemljevid k poljsko-nemškemu sporu. Na zemljevidu je lepo viden »hodnik« Poljske do morja. Dantzig je nemško ime za mesto Gdansk

Ribbentrop k grofu Cianu

Sestanek v petek pri jezeru Como

London, 3. maja. AA. Reuter poroča iz Varšave:

V Varšavi smatrajo, da so vprašanja glede Gdanska in Poljske glavna vprašanja, o katerih želi nemški zunanji minister Ribbentrop razpravljati z grofom Cianom. Verjetno je, da se bosta grof Ciano in v. Ribbentrop sestala ob jezeru Como v severni Italiji tistega dne, ko bo poljski zunanji minister Beck odgovarjal Hitlerju v poljskem sejmu, to je prihodnji petek. Na ta način ne bo izgubljenega dosti časa za odgovor držav osi Rim-Berlin. Brez dvoma je, da bo Nemčija vsako poljsko zahtevo glede Gdanska najodločnejše zavrnila, ker se Nemčija opira na Mussolinija in na njegovo pomoč, ki jo glede tega vprašanja nudi nemškemu rajhu.

Reuter misli nadalje, da je namen Ribbentropovega potovanja v Italijo **določitev podrobnosti skupnega nastopa Italije in Nemčije v odgovor na obkoljevalno politiko demokratskih držav. Mislijo, da bo v prvi vrsti govora o Gdansku in o Poljski. Oba zunanja ministra se bosta sestala, ko bo Beck govoril, in zato ne bo treba dolgo čakati na odgovor osi Rim—Berlin.**

Angleški tisk se že razburja

London, 3. maja. c. Londonski tisk posveča danes skoraj izključno vse svoje uvodnike sporu med Nemčijo in Poljsko zaradi Gdanska. Listi se kar naravnost vprašujejo, če velja angleško jamstvo Poljski tudi tedaj, če bi Poljska odklonila pametno ureditev gdanskega vprašanja.

Najostrejši je v tem oziru uvodnik lista »Daily Sketch«. Uvodničar se razburja zaradi tega, **ker sedaj Poljska izrablja angleško jamstvo, ko ne mara sprejeti kompromisnega sporazuma zaradi Gdanska. Ko je Anglija jamčila Poljski njene meje, ni nikdar hotela tega, da bi se Poljska tako opirala na to poroštvo, da bi odbijala vse nemške predloge.**

»Daily Telegraph« piše, da je angleško poroštvo omogočilo Poljski predvsem to, da bi se z Nemčijo lahko pogajala **na temelju popolne enakopravnosti. To poroštvo pa bi se ne smelo tolmačiti tako, da naj bodri tiste, ki so nepopustljivi.**

Nemške ponudbe severnim državam

Nenapadalni pakt z Dansko, Švedsko, Norveško, Finsko, Estonsko, Litvo in Letonsko

London, 3. maja. AA. Reuter poroča iz Berlina: V Berlinu so danes izjavljali, da se Nemčija prizadeva za ustanovitev »nevtralne fronte« v severni Evropi. Z ozirom na to je Nemčija že stopila v stik z **Norveško, Švedsko, Dansko in Finsko** in prevladuje mnenje, da se bodo začela pogajanja tudi z **Estonsko, Litvo in Letonsko.**

Stockholm, 3. maja. AA. DNB: Jutranje časopisje poroča, da je Nemčija ponudila severnim državam nenapadalni pakt. Vsi listi naglašajo, da je ta ponudba v soglasju z izjavami, ki jih je kancler Hitler podal v svojem zadnjem govoru.

Helsinki, 3. maja. AA. DNB: Časopisje objavlja vest, da je nemška vlada ponudila **Danski, Švedski, Norveški in Finski** pogodbo, ki se nanaša na gotova jamstva. Pogajanja o tem predlogu so se že začela. Ni še znano stališče severnih držav do tega predloga. Znano je samo to, da severne države z največjo pozornostjo proučujejo omenjeni predlog.

Stockholm, 3. maja. AA. Stefani: Večina današnjih časopisov komentira poročilo iz Berlina, ki pravi, da nemška vlada stremi za tem, da sklene nenapadalno pogodbo s severnimi državami. Liberalni list »Stockholm Tindingen«, ki izraža, kakor se zdi, mnenje švedske večine, trdi, **da podobni pakti niso niti malo koristni, ker je Švedska že odgovorila Nemčiji, da se ne čuti ogroženo, na drugi strani pa je švedska volja po nevtralnosti tako močna, da bi bilo smešno misliti, da bi se Švedska nameravala pridružiti protinemški zvezi.** Iz poročila dopisnika agencije Havas sledi, da do sedaj še ni bilo nikakih pogajanj v tej smeri. To vprašanje za zdaj samo še proučujejo.

Stockholm, 3. maja. AA. Reuter: **Švedski, norveški in finski zunanji ministri se bodo najbrž 9. maja sestali v Stockholmu. Mislijo, da bodo razpravljali o nedavnih nemških predlogih za sklenitev nenapadalnega pakta.**

Novi češki predsednik vlade general Eliaš.

Zagrebška vremenska napoved: Padavine so še vedno mogoče.

Dunajska vremenska napoved: Spremenljivo oblačno, brez izdatnih padavin, toplotne razmere se ne bodo spremenile, ponoči ne bo mraza.

Politični zapiski

Mačkov odposlanec v Belgradu

V Belgrad je pred dnevi prišel dr. Šubašič kot odposlanec dr. Mačka, ki se še mudi v Belgradu ter je v neprestanih stikih z merodajnimi činitelji.

Treba je počakati

Zagrebški »Obzor« prinaša članek, kjer naglaša, da ni glavna stvar pot, po kateri naj bi Hrvati prišli do svojih uresničenih zahtev, marveč da je glavno, da sploh pridejo. Nato pa pravi: »S tega stališča tudi hrvatska javnost danes presoja razvoj političnih dogodkov. Brez dvoma je danes hrvatskemu narodu glavno, da uresniči svoje narodne zahteve. Zato ni formalist ter bo pozdravljal vsako pot, ki vodi do uresničenja. Po splošnem mnenju pa bodo bližnji dnevi prinesli razbistritev političnega položaja. Tedaj bo mogoče objektivno in temeljito pregledati uspeh razvoja zadnjih važnih političnih dogodkov. Dotlej pa je torej treba čakati. Ni mogoče že danes ugotoviti, da bodo ti uspehi, naj si bodo že taki ali drugačni, začetek novega političnega razvoja v tem ali drugem smislu. Ko pa se to ugotovi, tedaj bo mogoče bolj zanesljivo ko danes pregledati prihodnji razvoj političnega položaja in tudi novo smer medsebojnih odnosov med hrvatskim narodom, srbskim narodom in slovenskim narodom.

Črnogorsko mnenje o sporazumu

»Slobodna misao«, ki izhaja v Nikšiču v Črni gori, prinaša članek, kjer med drugim tako veli: »Zagrebški sporazum je končan ter ga bodo podpisale seljačko demokratska koalicija ter JRZ. Po tem takem se tega sporazuma ne udeležuje skupna opozicija. Belgrajski opozicijski krogi naglašajo svoje posebno stališče. Nekateri, ki so dr. Mačku blizu, trde, da dr. Maček in njegova stranka ne predstavljajo stranke, marveč ves hrvatski narod. Potemtakem je njegova politika obvezna samo za hrvatski narod. Volivna skupnost je bila samo tehniška stvar, ki je ni mogoče vezati na smernice hrvatskega naroda, medtem ko je belgrajska opozicija sestavljena od strank in skupinic, ki nikdar ne morejo predstavljati kake načelne celine. Poleg tega zlasti naglašajo, da bi politiko dr. Mačka zelo kompromitiralo, ko bi obujal kake politične ljudi, s katerimi je od nekdaj bil v največjem nasprotju. Če pa je že prišlo do njihovega vezanega tehniškega sodelovanja pri volitvah z dr. Mačkom, vendar dr. Mačkovo gibanje le ni tako močno, da bi njihovo gibanje moglo vleči za seboj po suhem. V političnih krogih dalje trde, da se del belgrajske združene opoziciji počasi vendarle odstranjuje od druge opozicije. To je tisti del, ki ima vse pogoje, da bi sodeloval z gibanjem seljačko demokratske koalicije. Vendar se to vprašanje še ne načenja, dokler se pri novih volitvah ne razčisti. Pri vsem tem nepričakovanem izidu zagrebških pogovorov v Belgradu vendarle optimistično gledajo na končni izid.« — Prinesli smo tudi to mnenje črnogorskega lista, dasi nam ni znano, odkod ima svoje informacije in kakšne vrednosti so.

Neresen predlog

Tudi zagrebški »Obzor« je kratko omenil predlog novosadskega inženirja Milivoja Matića, naj bi se naša država razdelila v tri dele, in sicer po veri. »Obzor« to omenja ter pravi, da je to neresen predlog.

Pozdravi predsedniku vlade

Predsednik vlade je te dni sprejel od vseh strani naše države mnogo brzojavnih pozdravov, ki so mu jih poslali zborovalci z raznih kmetijskih, zadružnih ali drugih stanovskih nedeljskih zborovanj. Med drugim so ga brzojavno pozdravili časnikarji sarajevske in novosadske časnikarske sekcije.

»Hriščanska zajednica mladih ljudi«

V Belgradu je imela svojo glavno skupščino narodna zveza hriščanske zajednice mladih ljudi v kraljevini Jugoslaviji, kateri predseduje sam knez namestnik Pavle. Ženskemu odseku pa predseduje kneginja Olga. Zborovanje je vodil prvi podpredsednik dr. Stanko Mihalič, docent belgrajske univerze. Knez namestnik Pavle in kneginja Olga sta zborovanju poslala pismene pozdrave, ki so bili zborovalcem prebrani. Na zborovanju je bilo ugotovljeno, da šteje ta organizacija pri nas že 8000 članov ter da namerava v Belgradu postaviti svoj dom, ki zanj že zbirajo. Kakor smo že svoj čas omenili, je ta organizacija nastala na Angleškem med tamkajšnjimi anglikanci ter se je sedaj razširila tudi med pravoslavnimi, kjer hoče med mladino gojiti krščanskega duha. Na belgrajskem zborovanju je bila izvoljena nova uprava, v kateri je med drugim pravoslavni metropolit Dositej ter neki Zajc iz Ljubljane.

Za 550 letnico kosovske bitke

V Belgradu je društvo »Kosovaca« započelo gibanje, da bi se letos na pravoslavni Vidovdan obhajala velika slovesnost 550 letnice bitke na Kosovem polju.

»Komu je potrebna taka neodvisnost«

Tako se sprašuje glasilo jugoslovanskih Slovakov »Narodna Jednota«, ko navaja zadnji govor sedanjega podpredsednika slovaške vlade dr. Tuke, ki je dejal, da je interes slovaške države, da se čim tesneje in čim popolneje poveže v nemški življenjski prostor. »Narodna Jednota« nato sprašuje: »Kako se to strinja s tisto silno propagando za samostojno in neodvisno slovaško državo? Komu je bila potrebna taka neodvisnost?«

Jugoslovanski Nemci za složnost

Preteklo nedeljo so Nemci v Bačkem Dobrem Polju imeli politični shod, na katerem sta govorila poslanca dr. Franc Hamm in dr. Jožef Tischler. Prvi je govoril o Hitlerjevem govoru, češ, da so Nemci lahko ponosni, ker po tem govoru nemški narod koraka na čelu tistih, ki hočejo mir. Svojo prihodnost bomo Nemci najbolje zavarovali s svojo složnostjo. Naj pride karkoli, mi Nemci se bomo obdržali, če se bomo vzajemno podpirali. — Dr. Tischler pa je govoril o prosvetnih zahtevah jugoslovanskih Nemcev ter naglasil, da je treba podpirati zasebno nemško učiteljišče. Pozivljal je Nemce, naj vzamejo v roke svoje denarnice ter denarno podpro vse velike zahteve Nemcev.

Belgrad, 3. maja. m. Nižja šola pomorske vojne akademije v Dubrovniku bo sprejela letos v prvi letnik do 35 gojencev. Tozadevni natečaj je objavljen v današnjih »Službenih novinah«.

Ban g. dr. Natlačen v Slovenski Bistrici in Konjicah

Slov. Bistrica, dne 3. maja.

Gospod ban je na izredno povabilo dekana g. Bratuška prenočil v župnišču v Svetinjah. Zjutraj pa mu je svetinjska šolska mladina priredi lepo presenečenje. Pred ljudsko šolo ga je pozdravil v imenu prebivalstva domači župan, učenka pa je izročila g. banu lep šopek. G. ban se je v prisrčnem govoru zahvalil mladini ter nato v spremstvu narodnega poslanca g. Marka Kranjca nadaljeval svoje potovanje.

Ob devetih je prispel v **Slov. Bistrico**, ki mu je priredila nad vse slovesen sprejem. Vsa Slov. Bistrica je bila v zastavah, pred občinsko hišo pa je bil postavljen lep slavolok z napisom »Dobrodošel slovenski ban!« Na trgu pred občinsko hišo in okrog slavoloka pa se je zbrala velika množica prebivalstva. G. bana je tu pričakoval okrajni načelnik za Maribor desni breg, gosp. Eiletz ter član banskega sveta g. Franc Kac. V velikem in dolgem špalirju je bila postavljena številna šol. mladina z zastavami, močne čete pa so postavili člani Fantovskega odseka, članice Dekliških krožkov, Sokoli in gasilci, ki so prišli vsi z zastavami. Tudi Podmladek Jadranske Straže je nastopil z dvema zastavama. Sprejema so se udeležili vsi župani, nadalje zastopniki državnih uradov in številni predstavniki najrazličnejših kulturnih, gospodarskih in socialnih organizacij. Med pokanjem topičev je pozdravil g. bana najprej v imenu šol. mladine učenec, ki mu je želel dobrodošlico, učenka pa je izročila g. banu prekrasen šopek. Domači župan g. dr. Boštjan Schaubach je nato v daljšem govoru pozdravil g. bana in mu objasnil težnje Slov. Bistrice. Za tem je v imenu duhovščine vse dekanije pozdravil g. bana dekan iz župnije v Laporju, g. Ozimič Jože.

Domači cerkveni pevski zbor je za tem zapel pozdravno pesem, nakar se je **g. ban za lepo sprejemno manifestacijo zahvalil in poudaril, da je prebivalstvo s svojo veliko udeležbo hotelo dati izraza svoji vdanosti, zvestobi in ljubezni do naše kraljevine Jugoslavije. S tem je jasno in na nedvoumen način pokazalo trdno voljo, da hoče zdaj in v bodoče požrtvovalno delati za našo domovino, in njegov obisk naj še doprinese k temu, da bo med vsemi, zlasti med šolsko mladino, živa in neomajna narodna in državna zavest, ki nam bo pomagala, požrtvovalno graditi lepo bodočnost naše ožje domovine Slovenije in naše države, kraljevine Jugoslavije. Med vnetim vzklikanjem kralju Petru II. in državi je godba zaigrala državno himno**, za tem pa je g. ban začel sprejemati deputacije v občinski hiši, in sicer županov, občinskih odbornikov, zastopnike okrajnih cestnih odborov, kmetijskih odborov, duhovščine, raznih organizacij in društev.

Konjice, 3. maja 1939.

V Slovenski Bistrici si je g. ban ogledal v spremstvu mestnega župnika Šolinca veličastni Slomškov prosvetni dom.

Popoldne je nadaljeval inspekcijsko potovanje proti **Slovenskim Konjicam** v spremstvu narodnega poslanca g. Marka Kranjca. Na meji konjiškega okraja v vasi **Vrholje** sta pričakovala g. bana okrajni načelnik g. Bavdek in narodni poslanec g. dr. Sevšek, kakor tudi ravnatelj iz Vinarij g. Schweighart ter industrijalec g. Müller iz Bombaya v Indiji ter upokojeni župnik prihovski svetnik g. Kumer. Po pozdravih je g. ban nadaljeval pot proti Konjicam. V **Prihovi** je bil postavljen slavolok z napisom: »Vsa Prihova zvesto vdana pozdravlja svojega bana.« Tu so pozdravili g. bana župnik Kocjančič, podžupan in učiteljstvo s šolsko mladino. Tudi v vasi **Tepanje** je bil prav tako postavljen slavolok, kjer je v krogu šolske mladine in prebivalstva izrekel dobrodošlico namestnik narodnega poslanca g. Matija Napotnik. Šolarka pa je izročila g. banu šopek in tudi gasilci so ga pozdravili.

Pred **Konjicami** je pozdravil g. bana dolg špalir nad 70 kolesarjev z zastavicami in nekaj konjenikov v narodnih nošah. Pospremili so g. bana v mesto, ki je bilo vse okrašeno. Ob vstopu v mesto so pozdravili g. bana slavoloki. Po vsem glavnem trgu pa so na drogovih vihrale zastave. Sredi trga je pričakovalo g. bana nad tisoč ljudi iz bližnje in daljne okolice.

Šolska mladina v špalirju je pozdravila g. bana z zastavicami in cvetjem. Ob njih so bile postavljene močne čete članov FO v krojih, nadalje članic DK v krojih, zastopstvo Sokola v krojih in močne čete gasilcev, vse te organizacije z zastavami. V velikem številu so bili navzočni župani, občinski odborniki, duhovščina in številne kulturne in gospodarske organizacije. Prvi je želel g. banu dobrodošlico župan g. Šelif, za tem pa v imenu duhovščine arhidijakon gosp. Tovornik. Učenke ljudske šole so izročile g. banu lep šopek, učenec meščanske šole pa se je zahvalil g. banu, da je bila letos odprta nova meščanska šola, ki bo omogočila nadaljnjo izobrazbo mladine.

G. ban se je za veličastno sprejemno slovesnost in prisrčne pozdrave zahvalil. **Pohvalno je omenil, kako so z današnjim tako slovesnim sprejemom Konjice poudarile zavednost vsega okraja.** Zastave, ki so vihrale in državne trobojnice na dolgi vrsti drogov, ki s bili postavljeni po vsem lepem glavnem trgu, so odele vse Konjice v svečano obleko. To je bil najlepši dokaz, da so res slovenske Konjice in da njihovo prebivalstvo, kakor tudi prebivalstvo vsega okraja požrtvovalno dela **za procvit naše jugoslovanske države in da je iz vsega srca vdano svojemu vladarju Petru II., ki naj živi. Med navdušenim vzklikanjem kralju Petru II. je konjiška godba zaigrala državno himno**, nakar je g. ban pregledal čete gasilcev, Fantovskega odseka, Dekliškega krožka in Sokolov. Za tem si je ogledal poslopje okrajnega načelstva ter odšel skozi špalir šolske mladine, ki ga je obsula s cvetjem, med vzklikanjem prebivalstva v Okrajno hranilnico, kjer je sprejemal deputacije.

Kongres hrvatskega katoliškega tiska

V dneh od 28. do 30. aprila je bil v Zagrebu kongres katoliškega hrvatskega tiska, združen z razstavo katoliškega tiska. Prvega dne je bila v umetniškem paviljonu odprta razstava katoliškega hrvatskega tiska. — Pri tej priliki je govoril dr. S. Markulin, ki je pozdravil navzoče v imenu zagrebškega nadškofa dr. Stepinca. Razstavo pa je z daljšim govorom odprl msgr. dr. Ferdo Rožič. Popoldne ob 5. pa je bila v zagrebški katedrali cerkvena slovesnost, ki jo je imel sam zagrebški nadškof dr. Stepinac. Najprej je zapel »Pridi sv. Duh!«, nakar je nadškof v cerkvi imel govor o predmetu Cerkev in tisk. Iz cerkve so kongresisti odšli v Jeronimsko dvorano, kjer se je začel kongres. Udeleževala sta se ga nadškof dr. Stepinac ter škof dr. Njaradij. Dr. Maček je poslal na kongres svojega odposlanca poslanca dr. Torbarja.

Kongres je začel namestu bolnega dr. Velimira Deželiča st. o. dr. Teofil Harapin, ki je pozdravil nadškofa dr. Stepinca, se zahvalil dr. Mačku za pozornost, pozdravil dalje škofa dr. Njaradija ter druge. S kongresa je nadškof dr. Stepinac poslal brzojavko svetemu očetu v Rim, predsednik kongresa dr. Lončarič pa je poslal brzojavko gosp. dr. Mačku. — Prvi je predaval msgr. dr. Lončarič, nakar je kongres pozdravil škof dr. Njaradij, za njim pa poslanec dr. Torbar. Zvečer ob 9. je bil v nadškofijski palači slovesen sprejem, ki sta se ga udeležila tudi poslanec dr. Torbar ter senator dr. Pernar. V imenu navzočih je pozdravil nadškofa msgr. Bavčevič, nakar je nadškof odgovoril, da mu je drago, ko vidi pri sebi predstavnike hrvatskega narodnega vodstva ter predstavnike katoliškega tiska.

Drugi dan, 29. aprila, so zborovale sekcije, zvečer pa je bilo zborovanje v Jeronimski dvorani, kjer je govoril dr. Josip Andrič o potrebi hrvatske poročevalske časnikarske agencije. Govorili so še Ivo Bogdan, dr. Teofil Harapin, Ivo Lendič in dr. Nikola Kolarek.

V nedeljo dopoldne so zopet delale sekcije, popoldne ob 5. pa je bilo sklepno zborovanje, na katerem je govoril prof. Peter Grgec o katoliškem hrvatskem tisku kot kulturnem činilcu. Dr. Markulin je prebral resolucije, ki so bile sprejete, nakar je nadškof dr. Stepinac imel lep govor. — S tem je bil kongres končan.

Med resolucijami je zlasti važno, da se katoliški hrvatski časnikarji ne bodo med seboj v polemiki napadali, marveč se podpirali. Obenem prosijo škofe in duhovščino, naj ne prenehajo opozarjati na slabe posledice slabega tiska med ljudstvom. Resolucija naglaša potrebo mladega časnikarskega naraščaja. Zlasti naglaša potrebo večje propagande za katoliški tisk ter večjega sodelovanja katoliških založništev.

Iskreno želimo, da bi plemenita prizadevanja katoliških mož na Hrvatskem obrodila uspehe ter da bi tudi hrvatski narod bil v najobilnejši meri deležen dobrega tiska.

Zahteve slovenskih poslancev

Belgrad, 3. maja, m. Včeraj popoldne so imeli v skupščini sestanek slovenski poslanci, ki so obravnavali tekoče zadeve.

Danes je bila deputacija slovenskih poslancev, v kateri so bili gg. **Mihelčič, dr. Lavrič, Štrcin, Brodar, Stare, Veble in Steblovnik**, sprejeta pri kmetijskem ministru, kateremu je obrazložila nujno zahtevo slovenskih poslancev, naj se nemudoma izda **uredba o oprostitvi trošarine na cement**, ki se rabi v kmetijske namene.

V isti zadevi je bila deputacija danes sprejeta pri gradbenem ministru dr. Kreku. Jutri pa bo obiskala še predsednika vlade Dragiša Cvetkoviča in finančnega ministra Vojina Djuričiča.

Pogodbena pošta v Studencih pri Mariboru

Belgrad, 3. maja. AA. Z odlokom prometnega ministra je odobrena ustanovitev pogodbene pošte na Studencih pri Mariboru na področju ljubljanskega poštnega ravnateljstva.

Belgrajske novice

Belgrad, 3. maja, m. Srbska kmetijska družba je nocoj sklicala konferenco zainteresiranih krogov, na kateri se bo razpravljalo o vprašanju motorizacije našega kmetijstva.

Belgrad, 3. maja. AA. Mednarodni urad za telefonske zveze v Bernu je obvestil našo upravo pošte, da bodo po obvestilu nemške poštne uprave za vse telegrafske postaje na ozemlju Memela veljali od zdaj naprej predpisi kot za ostale telegrafske postaje v področju nemškega rajha.

Osebne novice

Belgrad, 3. maja, m. Za upravitelja meščanske šole je postavljen meščanskošolski učitelj Tomo Žargaj v Novem mestu. — Napredoval je: za tajnika 7. skupine pri upravnem sodišču v Celju dr. Viktor Trunšek. — Upokojene so naslednje učiteljice: Pavla Puhr v Kamnici pri Mariboru, Alojzija Belšak v Veliki Nedelji, Marija Pelcar v Starem trgu, Marija Goričan v Slov. Bistrici, Jožefa Osterc v Mali Nedelji, Ana Sedej v Ribnici, Pavla Pelko v Toplicah, Ljudmila Jenko v Mirni.

Poljski državni praznik v Belgradu

Belgrad, 3. maja, m. Na današnji poljski državni praznik je bila ob 10 dopoldne slovesna služba božja v katoliški cerkvi v Krunski ulici. Službi božji je prisostvovalo vse osebje poljskega poslaništva na čelu s poljskim poslanikom Romanom Dembickiom. Zastopana je bila tudi Jugoslovansko-poljska liga ter pred dnevi ustanovljena jugoslovansko-poljska zbornica. Popoldne je bil v prostorih poljskega poslaništva velik sprejem članov poljske kolonije in prijateljev poljskega naroda.

Spremembe v nemškem Kulturbundu

Po novosadskem dnevniku »Dan« prinašamo te podatke, ki smo jih dobesedno vzeli iz »Danac«: »Zvezni odbor Švabsko-nemškega Kulturbunda je pod predsedstvom g. Johana Keksa imel sejo v Novem Sadu, na kateri je Keks poročal o svojem delu, naglašajoč, da je letos in lani število krajevnih skupin močno naraslo, ker je bilo le od srede decembra 1938 pa do danes ustanovljenih 37 novih krajevnih skupin, tako da Kulturbund danes šteje 4 župe, 56 okrožij, 320 krajevnih skupin. Nato je izjavil, da odstopa kot zvezni predsednik. V debati o tem odstopu se je poleg drugih oglasil tudi g. dr. Kučera (očividno po poreklu Čeh). Vsi so g. Keksu izrekali hvaležnost, ker je 12 let načeloval Kulturbundu ter v zadnjem času napravil slogo v njegovih vrstah. Na glavni skupščini ga bodo predložili za častnega predsednika. Novega predsednika niso volili, marveč so sklenili, da bo začasno posle predsednika vodil — ne namestnik predsednika, marveč tajnik g. Giljum (po poreklu Francoz), ki je to dolžnost sprejel, čeprav je izjavil, da je pripravljen tudi on odstopiti.«

Drobne novice

Varšava, 3. maja. AA. Havas: Predsednik republike je podpisal dekret, ki med drugim določa, da se orožne vaje rezervnih častnikov povečajo z 2 tednov na 10.

Varšava, 3. maja. AA. Reuter: »Polska Zbrojna« poroča, da se poljska vlada pogaja za uvedbo letalskega prometa med Varšavo in Kodanjem čez Gdinjo. Tako bo mogoč direkten promet med Poljsko in Anglijo; nova prometna zveza ne bi šla čez Nemčijo.

London, 3. maja. AA. Havas: Nocoj je prišlo do eksplozije v Manchestru v nekem poslopju. Opazili so tri sumljive ljudi, ki so po eksploziji bežali odtod.

Washington, 3. maja. AA. Havas: Snoči se je vrnil iz Hydeparka predsednik USA Roosevelt v Washington in se takoj odpeljal v Belo hišo.

Budimpešta, 3. maja. AA. Havas: Prvi mednarodni skavtski »jamboree« bo letos v Gödöllöju pri Budimpešti od 25. julija do 7. avgusta.

Zmede na Slovaškem

Bratislava, 3. maja. b. Pa včerajšnji proslavi je prišlo do burnih demonstracij. Na ulicah so se slišali vzkliki: »Živijo Sidor! Slovaška Slovakom!« Prišlo je do spopada med pristaši in nasprotniki Sidorja. Policija je uporabila orožje, da razžene demonstrante. Mnogo je bilo aretiranih. Do hudih incidentov je prišlo v Novi Vesi. Tam so izvršili atentat na dve arijski trgovini ter so nanje obesili protinemške napise. V Cipsu je bil ubit 1 Nemec, član nemških borbenih formacij. Ubil ga je neki Madžar. Vse kaže, da so se pričele na Slovaškem hude notranje politične borbe. Mach je razpustil vso Hlinkovo gardo, katere poveljnik je bil prej Sidor. Vsa borba se vodi okrog Sidorja in proti njemu. Kot je znano, je Sidor velik pristaš »poljske smeri« in zagovarja sodelovanje Slovaške s Poljsko. Pri tem ima zelo veliko pristašev. Sedanja vlada pa je pristaš nemške orientacije.

Stališče Turčije

Pariz, 3. maja. t. »Intransigeant« prinaša intervjuje svojega diplomatičnega sotrudnika v Ankari izjavo, ki mu jo je dal turški zunanji minister **Saradžoglu**. Na vprašanje urednika, kakšno bi bilo zadržanje Turčije v kakšnem evropskem sporu, je minister odgovoril:

»Lahko izjavim popolnoma jasno, da bo Turčija v takem primeru strogo nevtralna. Razume se, da bi Turčija, če bi vojskujoči stranki skušali na njo pritiskati, odločno branila svojo neodvisnost, če je treba tudi z orožjem.«

Na vprašanje, v kakšnih odnošajih je Turčija z Italijo, je Saradžoglu odgovoril:

»Bodite prepričani, da smo v Turčiji, kakor tudi v Italiji na stališču, da obe ti državi pomenita važna činitelja za ohranitev miru v Sredozemskem morju in da je zato prijatelstvo med njima neobhodno nujno. Samo s tega vidika se more pravilno presoditi odnošaje med Italijo in Turčijo.«

O tem, kaj je opravil namestnik Litvinova, Potjomkin v Ankari, listi ne pišejo ničesar, zdi se pa, da Turčije ni mogel pridobiti, da bi žrtvovala svojo nevtralnost v prid nekega bloka ob Črnem morju.

K odnošajem med nemško vlado in katoličani

Rim, 3. maja. T. Glasilo italijanskih katoličanov »Avvenire d'Italia« zaznamuje razne glasove, med katere spada tudi pariški katol. »La Croix«, ki poročajo o več znakih, da se je začela Hitlerjeva vlada nasproti katoliški Cerkvi obnašati bolj prijazno. Odnošaji med katoličani in vlado v Nemčiji, ki so dosegli višek svoje napetosti potem, ko je bil nacistični sistem v vsem obsegu vpeljan tudi v bivšo Avstrijo, so se v zadnjem času resnično zboljšali. Papežev nuncij msgr. Orsenigo v Berlinu je imel v zadnjem času več razgovorov s Hitlerjem in drugimi vodilnimi osebnostmi Nemčije glede na možnost zboljšanja ali normaliziranja odnošajev med sveto stolico in nemško vlado. Iz tega se tudi deloma razlaga stališče nemških katoličanov ob priliki 50. rojstnega dneva nemškega državnega poglavarja.

Angleško posojilo Romuniji

London, 3. maja. AA. DNB: Včerajšnji Times poroča iz Bukarešte o britansko-romunskih gospodarskih pogajanjih. List pravi, da je britanska delegacija dobila iz Londona tale važna navodila: Delegacija sme v večjem obsegu ugoditi romunskim željam. Nameravano posojilo pet milijonov funtov (1 milijardo in četrt din) se bo povišalo, obrestna mera 6% pa znižala na pet in pol odstotkov. Poučeni krogi mislijo, da se bodo pogajanja o britanskem posojilu Romuniji končala prihodnje dni. Pogajanja o medsebojni trgovini se nadaljujejo, ker so se pokazale razne težkoče, očitno v zvezi z vprašanjem valute. Dosegel pa se je že sporazum v načelu glede ustanovitve nove britansko-romunske trgovske družbe.

Izgon nemških agitatorjev iz Anglije

London, 3. maja. b. Britanska vlada je pooblastila merodajne oblasti, da izženejo iz Anglije 40 nemških državljanov. Ti nemški državljani bodo izgnani zaradi tega, da bo enkrat za vselej konec narodno-socialistične agitacije v Angliji. Sklep je bil storjen na temelju dolgega opazovanja teh nemških državljanov po agentih Scotland Yarda. Njihovo delovanje ni bilo v skladu z angleško gostoljubnostjo.

Berlin, 3. maja. b. Izgon nemških državljanov iz Velike Britanije je izzvalo silno nezadovoljstvo v Nemčiji. »Völkischer Beobachter« piše, da bo Nemčija vrnila Veliki Britaniji milo za drago, zaradi česar se bo napetost med Nemčijo in Veliko Britanijo poostrila.

Moč angleškega brodovja

London, 3. maja. AA. Reuter: Parlamentarni tajnik v ministrstvu za mornarico Shakespeare je imel v Liverpoolu govor, v katerem je dejal poleg drugega, da je angleška mornarica dovolj močna, **da dá odpor vsaki sovražni zvezi. V naših ladjedelnicah bo v kratkem zgrajenih 9 vojnih ladij, 6 matičnih ladij za letala, 25 križark, 39 rušilcev, 10 podmornic in veliko manjših ladij. —** Shakespeare je zatem dejal, da so ukrepi, ki jih je izdala vlada glede graditve novih ladij, rodili sijajne uspehe. Po vseh ladjedelnicah se opaža velika živahnost in delavnost. Od 28. marca do danes so bila izvedena velika naročila. Skupna tonaža novih ladij bo znašala milijon ton.

Danes so spustili v morje eno najhitrejših ladij na svetu, ladjo **»Prince of Wales«**. Za botro je bila princezinja Elizabeta. Pri slovesnosti je bilo navzočnih več tisoč ljudi. Omenjena ladja ima 35.000 ton. Njena oborožitev obstoji iz 10 topov kalibra 14 palcev, ki so nameščeni v treh stolpih, dalje iz 16 manjših topov kalibra 5 palcev in pa enega topa kalibra 4 palce, ki so postavljeni v osmih stolpičih. K temu je treba dodati še večje število manjših topov. Hitrost te nove ladje drže v največji tajnosti, smatrajo pa, da je ta hitrost mnogo večja ko pa jo ima ladja Nelson, to je nad 23 vozlov. Ladjo varujejo posebni oklepi pred sovražnimi topovskimi kroglami.

Papež o češčenju Sv. Rešnjega Telesa

Papež Pij XII. je imel te dni nagovor 3000 italijanskim duhovnikom, častilcem Presvetega Rešnjega Telesa, med katerimi je bilo veliko število kardinalov, škofov in duhovnikov. Sv. oče je izvajal prelepe misli, ki jih je nabral okoli ustanovitelja kongregacije Presvetega Rešnjega Telesa, duhovnika Petra Julijana Eymarda.

Papež je pokazal na Kristusa, ki je v svojem Zakramentu vedno med nami ne kot prikazen, ampak kot Bog in človek, okoli katerega se zbirajo njegovi apostoli, duhovniki in verniki, katerim vsak dan in vsak hip kliče: Glejte., jaz sem z vami vse dni do konca sveta. Tudi Peter Julijan Eymard ga je videl živega in navzočega v tem Zakramentu, kakor svojčas Peter in učenci v viharju na Genezareškem jezeru. Prav tako ga mi vidimo in čutimo v viharju, ki razsaja v sodobni družbi, kako je vedno z nami v vsakem kraju in na vsakem mestu, v kulturnih državah in v najbolj zapuščenih predelih zemlje, kjerkoli se nahaja kakšen katoliški oltar. Kakor njegov najbolj goreči častilec Peter Julijan, se tudi mi živo zavedamo, da bo do konca življenja z nami s svojo nepremagljivo Cerkvijo in bo vodil naše duše ter našo usodo ter ves svet, kakor vselej. Posebno se tega zavedamo duhovniki, ki smo dolžni, da smo luč sveta, sol zemlje, učitelji in služabniki ljudstva ter posredovalci med ljudmi in Bogom. Misel na blaženega Eymarda, ki je ob tej navzočnosti Gospodovi v tabernaklju ves živel, naj razveseli tudi naša srca v trenutku, ko vlada strah pred vojno in pred sadovi nemarnosti in sovraštva, s katerim človek odgovarja na ljubezen božjo in na dobrote, ki nam jih izkazuje včlovečeni Bog.

Papež se je nato spomnil življenja in življenjskih okoliščin blaženega ustanovitelja kongregacije častilcev Sv. Rešnjega Telesa, ki je bil rojen, ko je Napoleon s svojimi armadami osvajal svet., razdejal stara kraljestva in ustanavljal nova. Že kot otrok je v tej viharni dobi preklečal in premolil ure in ure pred tabernaklјem in takrat je Gospod vtisnil v njegovo dušo misel, ki jo je potem razodel velikemu papežu Piju IX. Glejte, je dejal, ko sem spričo ljubezni Jezusa Kristusa v njegovem prevzvišenem Zakramentu pomislil na to, kako ga verniki puščamo samega, kako malo ali nič se mnogi kristjani brigajo zanj, kako narašča zloba od veka do veka, kako velike so potrebe Cerkve in koliko poganov je daleč od izvira prave vere, mi je nekaj močno in sladko dejalo: Zakaj ne bi največja izmed vseh skrivnosti, skrivnost neprestano med nami navzočega Izveličarja v presvetem Zakramentu, imela ecbi posebno vdane častilce, svojo častno stražo tako rekoč, ki bi dan in noč bila okoli njega in mu tako vzdajala nepreneha jočo čast ter mu dajala zadoščenje za tolike slabosti in grehe ter žalitve? In papež je dejal: To je božje delo, jaz ga želim in dovolim. In blaženi Peter Julijan je začel svoje izveličevalno delo, ki je, kakor vsako veliko delo, imelo hude nasprotnike in ovire ter opozicijo celo med sobrati. Toda on se je zavedal, kakor se moramo zavedati mi vsi, da nadomestuje Kristusa in da je njegov poslanec, ki je zvezan z njim ne samo po besedah ali po tem in onem dobrem delu, ampak po vsem svojem življenju, v katerem duhovnik predstavlja Kristusa na zemlji. Kaj je hotel ta njegov blaženi poslanec? Nič drugega, kakor da bi Kristus, ki je kot največja skrivnost skrit v svojem presvetem Zakramentu, bil od vse krščanske družbe priznan, častčen in molјen vse dni do konca sveta. In tako ga vidimo, kako okoli Kristusa v svetem Zakramentu oltarja zbira verne duše v Parizu, Lyonu, Marseilleu, Angersu, Brusлju in drugod, kako se pod njegovim vodstvom ustanavljajo družbe zakramenta Presvetega Rešnjega Telesa in kako raste kongregacija, ki jo je osnoval in jo vodil sredi najhujših težav in nasprotstev, zakaj nikogar, ki je svet in sledi križanemu Kristusu, ne mine trpljenje in njegova pot je posuta s trnjem.

Blaženi Eymard je obnovil tisto globoko vero, ki se je začela od dne, ko je Kristus sredi svojih učencev ustanovil zakrament sv. oltarja, o katerem je dejal sv. Pavel, da kolikorkrat jemo ta kruh in pijemo ta kelih, oznanjamo smrt Gospodovo, dokler ne pride. Vidimo, kako se okoli tega Zakramenta zbirajo verniki starega Rima v katakombah, kako klečijo trume pred njim v bazilikah, kako se mu klanjajo mogočniki tega sveta in iščejo moči ter tolažbe pri njem tisti, ki si v potu svojega obraza služijo svoj kruh, in kako se danes povsod na svetu dvigajo njegovi oltarja, od koder izliva Kristus svoje izveličanje in svoj blagor ter neizčrpne zaklade svoje milosti skozi vse veke, ki se dvigajo in padajo, dočim on ostane vedno med nami. Blaženega Petra Julijana Eymarda zasluga pa je, da je to češčenje Izveličarja v Presvetem zakramentu Rešnjega Telesa danes tako intenzivno in razširjeno, kakor ni bilo še nikoli. Takšno je bilo poslanstvo blaženega Eymarda v Kristusovi Cerkvi: da Gospoda vedno častimo pred tabernaklјem ali kjerkoli se nahajamo, ali v svojih mislih, v srcu in z dejanji, da množimo število njegovih vernikov in da pritegnemo k sebi vse, ki so dobri in da mu pridobimo cele narode, zakaj on je prišel, da bi vsi imeli življenje in čim dalje bogatejše življenje v duhu in resnici. Papež je nato naslikal, kako je blaženi Eymard potem, ko je obhodil vso Francijo in Belgijo, izmučen od svojega apostolskega dela, umrl v domači hiši potem ko je bil premagal vse ovire na svoji apostolski poti ter vžgal ljubezen do Kristusa v Presvetem Zakramentu Oltarja v vsem krščanskem svetu, ki mu je sledil v čudovitem podvigu, katerega priča je naš vek in bodo tudi prihodnji.

Sv. oče je nato pozval vse navzoče duhovnike častilce, da se spomnijo ustanovitelja svoje družbe, ki ji je blaženi Peter Julijan Eymard naročil, da naj se vsak njen član posvečuje za to, da posveti tudi duše drugih. Poglejmo samo evharistične kongrese po vsem svetu, ki pomenijo pravo zmagoslavje Kristusa v njegovem presvetem Zakramentu, pa obhajilne mize, okoli katerih se zbira čedalje več njegovih vernikov in tistih, ki smo jih za Kristusa pridobili. Ob tem viru pijejo vsi duhovniki in laiki, ki se tu navzamejo moči, da užigajo božjo luč v tej solzni dolini, se borijo za resnico in za čednost in se žrtvujejo za ideale Kristusove in njegove Cerkve. V zakramentu, čigar večno češčenje je bilo tako pri srcu vzorniku vseh duhovnikov častilcev, zajemajo naša molitev, naša akcija in vse naše žrtve svojo neizčrpno silo, da mi duhovniki kot luč tega sveta, kot sol zemlje in kot dobri in zvesti služabniki božji vršimo svoje veliko in težko poslanstvo v najhujših časih.

Nato je papež podelil vsem navzočim svoj blagoslov.

Papeževa poslanica po radiu

Vatikan, 3. maja. AA. Havas: Papež bo v v nedeljo izdal po radiu poslanico na narodni evharistični kongres v Alžiru.

Kaj so Madžari slišali v Berlinu

Nemčija želi prijateljstvo med Madžarsko in Jugoslavijo — Izmišljotine o nemškem protektoratu nad Madžarsko

Budimpešta, 3. maja. TG. Madžarski ministrski predsednik grof Teleky in zunanji minister grof Czaky, ki sta bila v Berlinu deležna izredno prisrčnega sprejema, se vračata v sorazmerno podčrtanem zatišju, kar je v inozemskih političnih krogih povzročilo nekoliko začudenja. Napitnice, ki so bile v Berlinu izmenjane, so bile izredno prisrčne in izjava grofa Telekyja, »da je madžarska vlada trdno odločena voditi politiko zaupanja polne povezanosti z Nemčijo in Italijo še nadalje nadaljevati«, je vzbudila v madžarskem tisku velik odmev. Tem bolj pogrešajo sedaj uradnega poročila o doseženih uspehih razgovorov med madžarskimi in nemškimi državniki. Zaradi tega krožijo po madžarski prestolnici tudi najrazličnejša poročila o vsebini berlinskih razgovorov, kar se vedno dogaja, kadar na uradnih mestih molče.

Odnošaji z Jugoslavijo

Poročila pravijo, da je bilo v Berlinu mnogo govora o odnošajih med Madžarsko in Jugoslavijo, ker da tudi Nemčija prav tako, kakor Italija, na to sili, da bi ti odnošaji tudi na zunaj dobili obliko prisrčnega prijateljstva, n. pr. s podpisom kakšne nenapadalne pogodbe med obema državama. Ta poročila dodajajo, da je nemška vlada madžarskim državnikom raztolmačila, da je čas, da sedaj madžarska vlada napravi prvi korak v Belgradu. Madžarska bo to tudi storila in je v tem oziru v najbližjih dneh pričakovati madžarske pobude za končno razčiščenje odnošajev z Jugoslavijo. V Budimpešti pa se zavedajo, da bo Jugoslavija, ki je članica Balkanske zveze, v kateri se nahaja tudi Romunija, počakala na povratek romunskega zunanjega ministra g. Gafenca z njegovega krožnega potovanja po prestolnicah velesil, da se z njim pomeni o odnošajih med Madžarsko in Romunijo, ker bodo uprav ti odnošaji imeli veliko vlogo pri politiki zbliževanja Madžarske in Jugoslavije.

Vprašanje Slovaške

Glede Slovaške je bilo madžarskim državnikom v Berlinu baje sporočeno, da je Nemčija tej državi obljubila zaščito za dobo 25 let in da berlinska vlada pri tem stališču vztraja. Naj se madžarska javnost torej ne zapeljuje k sanjarenju o priključitvi Slovaške k Madžarski.

Fantastična poročila o protektoratu Nemčije nad Madžarsko »zaradi italijanske konkurence na Balkanu«

Če sta ti dve navedeni točki berlinskih razgovorov verjetni — v pomanjkanju uradnega poročila manjkajo tudi vse gotovosti — so druga poročila, ki so tudi krožila, brez dvoma izrastki bujne domišljije ali celo hudobije. Kljub temu, da zvenijo tako gorostasno, jih je vendarle treba navesti, če že ne iz drugih razlogov, pa zato, da se javnost svari pred razširjevalci novic, ki nimajo drugega namena, kakor vzdrževati napetost in ustvarjati razburjenje.

Tako je nekdo izvedel iz »verodostojnega vira«, kakor se to vedno glasi,

da je nemška vlada predlagala madžarskim državnikom, naj prostovoljno sami od sebe prosijo Nemčijo, da nad Madžarsko raztegne svojo zaščito, da Madžarsko sprejme v svoje območje kot poseben protektorat. Pobuda da mora priti od Madžarov samih, da ne bi vznemirjala kakšnih Rooseveltov ali podobno. Nemčija da bi prošnji Madžarske ugodila, jo sprejela pod zaščito in proglasila carinsko zvezo med Madžarsko in Slovaško, s čemer bi nekako ugodila tudi madžarskim težnjam po skupnosti s Slovaki. Seveda bi potem nemško armadno vodstvo prevzelo preosnovo madžarske vojske, tako da bi mogla v potrebi takoj sodelovati z nemško oboroženo silo. Za izvedbo tega načrta pa je potrebno, da se takoj razpusti madžarski parlament, kar da namerava predsednik vlade Teleky izposlovati že ta teden.

Če je to poročilo samo po sebi tako fantastično, da presega vse, kar se je do sedaj govorilo, so še mnogo bolj bujne razlage, da je Nemčija sedaj prisiljena k hitrim dejanjem, kajti Italija da jo je z zasedbo Albanije na Balkanu »prehitela«. Nemčija da se ne sme odreči svojim interesom na Balkanu, interesom, ki jih objema nemški življenjski prostor. S proglasitvijo protektorata nad Madžarsko bi Nemčija prišla neposredno na Balkan in bi odslej nobena presenečenja od italijanske strani ne bila več možna.

Te vrste izmišljotine, ki pa le najdejo po madžarski prestolnici tu in tam poslušna ušesa, bodo brez dvoma že v teh dneh postavljene na laž, ko bo zunanji minister Czaky v parlamentu imel svoj zunanjepolitični govor, kjer bo uradni molk o berlinskih razgovorih nadomestil z izčrpno razlago madžarske zunanje politike.

Grof Teleky izjavlja

Budimpešta, 3. maja. AA. MTI: V vlaku, s katerim se je vračal iz Berlina, je ministrski predsednik grof Teleky izjavil zastopniku madžarske telegrafske agencije tole:

Vračam se iz Nemčije z najboljšimi vtisi. Kancler Hitler, nemška vlada in vse berlinsko prebivalstvo so mi priredili najprisrčnejši sprejem ter na ta način dali lep dokaz, kako prijateljski so odnošaji med Madžarsko in Nemčijo. Razgovori, ki sva jih imela jaz in zunanji minister grof Czaky z nemškimi vodilnimi osebnostmi, so se nanašali na vsa vprašanja, ki zanimajo obe državi. Ti razgovori so potekali v duhu medsebojnega zaupanja in popolnega razumevanja za medsebojne koristi, prav tako pa tudi za koristi zavezniških in prijateljskih držav. Razpravljali smo o možnostih za dosego pravičnega miru, dalje o zbližanju in čim boljšem medsebojnem razumevanju med narodi v Podonavju. Odveč bi bilo poudarjati, da pri tej priliki ni bil podpisan noben nov sporazum ali dogovor. To tudi ni bil namen obiska v Berlinu, razen tega pa takšni sporazumi niso niti potrebni z oziroma na prijateljske in zaupljive odnošaje, ki obstoje med Madžarsko in Nemčijo. Namen obiska je bil dosežen že s tem, da sva prišla v osebni stik z nemškimi vodilnimi krogi, z neprisiljenostjo, v kateri so potekali razgovori in na splošno z obnovitvijo prijateljskega ozračja, v katerem naši dve tisočletni državi živita in morata živeti.

...ipak nove volitve

Predsednik vlade grof Teleky in zunanji minister grof Czaky sta kr. namestniku admiralu Horthyju poročala o uspehih svojega obiska v Berlinu.

Ministrski svet se bo sestal popoldne na sejo, na kateri bosta grof Teleky in grof Czaky poročala o svojem potovanju v Berlin. Ministrski svet bo razpravljal tudi o pripravah za bližnje državnozborske volitve, ki bodo verjetno 28. in 29. maja.

Angleško-sovjetska pogajanja

Rusija hoče vojaško zvezo — Anglija samo »pomoč v potrebi«

London, 3. maja. t. Diplomatski dopisnik »Timesa« piše o pogajanjih med Sovjetsko Rusijo in Anglijo ter pravi:

»Sovjetska vlada stoji na stališču, da je mir nedeljiv in da noben pakt ne more imeti uspeha, če ni osnovan na čim širši podlagi. Sovjeti hočejo torej, da bi takoj, če bi izbruhnil kakšen spor v kateremkoli kotu Evrope ali Azije, začela delovati vojaška zveza med Anglijo, Rusijo in Francijo avtomatično, medtem ko si Anglija hoče pridržati svobodo, da se taka zveza, oziroma vojaška pomoč od strani Rusije udejstvi le v tistih primerih, v katerih bi Anglija sama smatrala, da je taka pomoč potrebna. Rusija naj bi vojaško nastopila v primeru napada na Poljsko in na Romunijo, pa na Finsko, Estonijo in na Latvijo, tako da bi angleško-francosko-ruska zveza jamčila varnost na črti, ki gre od Baltiškega do Črnega morja.

Sovjeti pa slej ko prej vztrajajo na tem, da bi zveza z Anglijo in Francijo imela smisel samo, **če bi se nanašala na kakršenkoli in katerikoli oboroženi spor v Evropi in predvsem tudi v Aziji, kjer se Japonska nikakor ni odločila,** kakor so poročali nedavno angleški listi, **da ne bo sklenila političnega in vojaškega pakta z Italijo in Nemčijo, ampak slej ko prej čaka s svojo odločitvijo do trenutka, ko se ji bo zdelo potrebno, da reče svojo besedo.**

Pomočnik komisarja za zunanje zadeve Sovjetske Rusije Potjomkin je včeraj nadaljeval svoje razgovore.

Kaj predlaga Anglija
Kaj predlaga Rusija

London, 3. maja. TG. »Evening Standard« poroča, da si pri angleško-sovjetskih pogajanjih stojijo nasproti sledeči predlogi:

Anglija predlaga: Sovjetska Rusija naj od svoje strani jamči za poljske in romunske meje v istem smislu kakor Anglija in Francija, torej skupno z njima. Poleg tega pa naj Sovjeti sami jamčijo za nedotakljivost meja Finske, Letonske in Litve. Na ta način bo ves prostor od Baltskega do Črnega morja zavarovan z jamstvi.

Sovjetska Rusija predlaga: Anglija naj se pridruži vojaški zvezi med Francijo in Sovjetsko Rusijo, tako, da nastane vojaška trozveza, veljavna za vse njihove meje. Te tri zavezniške velesile zajamčijo skupno nedotakljivost meja vseh držav med Baltikom in Črnim morjem. Sovjetska Rusija bi pozneje ponudila svoje jamstvo tudi za meje Belgije, Nizozemske in Švice.

Sovjetski komisar za zunanje zadeve Litvinov je baje odpotoval v London, in sicer čez Švedsko. V London bo prišel 5. maja, da zaključi pogajanja z angleško vlado.

Japonska čaka na to, kaj bosta storili Anglija in Sovjetska Rusija

Tokio, 3. maja. t. Ministrski predsednik Hiranuma je imel govor guvernerjem vseh japonskih provinc, v katerem je glede na mednarodni položaj dejal, **da se bo prijateljstvo z Italijo in Nemčijo na vsak način moralo še bolj okrepiti.** V zvezi s tem pišejo listi, da se Japonska še nikakor ni končnoveljavno odločila, kakšno stališče bo zavzela v morebitnem evropskem oboroženem sporu.

To je vse odvisno od tega, ali se sklene med Anglijo in Rusijo politična in vojaška sveza, kakor želijo Sovjeti. Če se taka zveza sklene, je jasno, da Japonska ne bi mogla ostati nevtralna, in je govor ministrskega predsednika pomenil, da so preuranjene vse vesti v Evropi, ki pravijo, da se je Japonska že odločila za absolutno nevtralnost.

Kristjan — cel človek

Dunajski katehet Pfliegler piše v svojih pedagoških razmišljanjih med drugimi tudi tole:

Napačno si predstavlja krščansko vzgojo, kdor misli, da osebno prepričanje in odločbo vesti potiska v ozadje pa da hoče človeka samo dresirati za lepo zunanje obnašanje in gotova dobra dela. Krščanstvo ni nobena mehanika in nobena dresura, ampak odgovorno, odkritosrčno in polno življenje iz Bogu podobne duše. Kristjanovo nadnaravno življenje je zgrajeno na naravni nravstveni postavi in čednostih. Pravi kristjan mora biti pošten, značajen, srčno dober, plemenit in naraven, nepokvečen in cel človek. Nihče ne bi smel kristjana prekašati po nezlomljeni značajnosti, pristnosti in pokončnosti mišljenja ter vedenja in po odkritosrčnosti. Nič ne odbija tako zelo, kakor neko »krščanstvo«, ki raste na nezdravi prirodi, na bolnem deblu, na slabotnem nravstvu; ki je nekako prisiljeno, vse zvito, hromo in zakrčeno; ki se pači in ne more hoditi drugače ko privezano na vrvi. Pravi kristjan se obnaša in živi ter dela tako, da nihče ne more očitati krščanstvu, da je zoper zdravo, plemenito in celo prirodo ter prirodno nravstvo, ki je po nadprirodnem življenju v Kristusu le še povzdignjeno, le še bolj izčiščeno in razsvetljeno. To krščansko nravstvo nas v najodličnejši meri usposablja k samopremagovanju, disciplini, samoobvladovanju ter k največjim žrtvam. Človek, ki po svoji vesti živi zdravo po postavi naravnega nravstva, je nujen predpogoj za pravega kristjana, in nasprotnikom našega nazora ne smeš, če hočeš biti kristjan, nikoli dajati povoda, da bi se ponašali s tem, da so naravno vestnejši, značajnejši in resnicoljubnejši ter nepotvorjenejši od tebe.

Res da ne moremo, dokler smo samo božjepotniki na tej zemlji, premagati v sebi vsa svoja notranja nasprotja in neskladnost med tem, za kar smo poklicani, in tem, kar zmoremo, oziroma česar ne zmoremo. Vsi zastajamo za svojim krščanskim idealom življenja. Toda zavedati se moramo tega, venomer in globoko zavedati, da ne bomo smatrali in izdajali za krščansko to, kar ni. Ker potem nas nihče ne bo hotel imeti za vzor, češ, da nismo nič boljši od njega, četudi nosimo drugo ime. Če se pa bomo zavedali, da smo napoti k svojemu velikemu cilju in hkrati priznavali, da smo še daleč od njega, pa pošteno stremili dalje za njim, bomo vse pritegnili k sebi, da nam bodo na poti k Bogu radi sledili.

Važen odlok o trošarini na vino

V zadnjih dneh so listi priobčili članke, da za vino, ki ga prodajajo vinogradniki-proizvajalci naravnost konzumentom v 5, odnosno 10 litrski množini, ni treba plačati ne občinske ne banovinske trošarine.

Od merodajne strani smo pa prejeli pojasnilo, da vsebina teh člankov ne more veljati za dravsko banovino, kajti v naši banovini se pobira banovinska trošarina po pravilniku, ki ga je izdal minister za finance na podlagi zakonskega pooblastila v § 23. fin. zak. za proračunsko leto 1937-38. S tem pa je povedano, da stanje, ki ga je uvedel trošarinski zakon iz leta 1932, v dravski banovini ne velja. Po tem pravilniku, ki je za pobiranje banovinske trošarine v dravski banovini edino merodajen in veljaven, je vinogradnik oproščen banovinske trošarine le glede onega vina, ki ga potroši za domače potrebe. — Za vse vino, ki ga vinogradnik proda ali odstopi za protiusluge denarne vrednosti, pa se mora plačati banovinska trošarina — in sicer jo plača vinogradnik sam, ko proda katerikoli količino vina do 50 litrov osebi, ki ni točilec na debelo ali na drobno, ali če vino ni namenjeno v kraj s trošarinsko postajo. V vseh drugih primerih pa plača trošarino kupec; dolžnost vinogradnika pa je, da pred prevozom vina prodajo prijavi, da prejme prevoznico.

Vinogradnikom priporočamo, da ravnajo tako, kakor je pravkar povedano, da ne bodo imeli sporov s trošarinskimi organi ter da se obvarujejo kazenskih posledic.

Slovenec dr. Pavlič načelnik car. oddelka fin. ministrstva

Že včeraj smo poročali, da je bil za načelnika carinskega oddelka (načelnik tega oddelka je bil do svoje izvolitve za nar. poslanca g. Jovan Radulovič, za njim pa g. Trifun Jovanovič) imenovan dosedanji šef administrativnega odseka tega oddelka, svetnik g. dr. Martin Pavlič.

S tem je prišel na to važno mesto v naši državi Slovenec. Do sedaj ni bil niti en načelnik finančnega ministrstva, odnosno svoj čas generalni ravnatelj posameznih ravnateljstev Slovenec in je to sedaj bolj pomembno, ker je prišel na to mesto pravi strokovnjak, ki je v carinski službi od leta 1927, torej nad 12 let. Leta 1935 je bil g. dr. Pavlič postavljen za šefa administrativnega odseka v oddelku carin, odkoder je prišel za načelnika. Sicer pa je g. dr. Pavlič že od leta 1920 dalje v carinski službi in je prej služboval po raznih krajih naše države. (Gosp. dr. Martin Pavlič je bil rojen leta 1894 v Podvinu, srednjo šolo je dovršil v Celju, pravo pa je študiral v Gradcu, na Dunaju in v Zagrebu.)

G. dr. Pavlič je odličen poznavalec vse materije oddelka, ki mu je sedaj poverjena, ter se je že doslej v službi dobro izkazal. Ob tej priliki pravijo belgrajski gospodarski krogi, da je njegovo imenovanje za načelnika tem bolj pozdraviti, ker je prišel ravno iz carinske stroke, ne pa iz drugih služb ministrstva financ. To je tudi dokaz, da je oddelek carin poverjen dobremu strokovnjaku in odličnemu uradniku.

Stanje Narodne banke

Najnovejši izkaz Narodne banke za 30. april kaže naslednjo sliko (v milij. din, v oklepajih v primeri z izkazom za 22. april):

Aktiva: zlato v blagajnah 1.905.87 (0.1), zlato v inozemstvu 10.8, skupna podlaga 1.916.66 (0.1), devize izven podlage 485.05 (70.5), kovani denar 306.34 (—23.3), posojila: menična 1.722.65 (9.2), lombardna 252.9 (196.1), skupna posojila 1.975.34 (204.3), vredn. papirji 288.3 (25.3), razna aktiva 2.076.0 (8.1).

Pasiva: rezervni sklad 239.7 (2.2), bankovci v obtoku 7.423.45 (353.4), državne terjatve 16.1 (— 6.1), žirovni računi 834.67 (27.9), razni računi 717.5 (— 122.36), skupne obvezn. po vidu 1.568.27 (— 100.6), obveznosti z rokom 30.0, razna pasiva 262.7 (32.0).

Obtok bankovcev in obveznosti po vidu 8.991.7 (252.8), skupna podlaga s premijo 2.462.9 (0.13), od tega samo zlato v blagajnah s premijo 2.449.04 (0.13), skupno kritje 27.39 (v prejšnjem izkazu 28.18)%, od tega samo z zlatom v blagajnah s premijo 27.23 (28.02)%.

Izkaz kaže znatno okrepitev našega deviznega zaklada. Istočasno pa kaže tudi intervencijo naše Narodne banke na denarnem trgu. Predvsem je banka nakupila za 25.3 milij. din vrednostnih papirjev (s tem njen potencijal nakupov še ni izkoriščen), nadalje je v velikih količinah lombardirala blagajniške zapiske ministrstva financ, kar se vidi iz naraščanja postavke lombardnih posojil za skoraj 200 milij. din.

Vse to je imelo svoj odraz v povečanju obtoka kovanega denarja, še bolj pa v povečanju obtoka bankovcev, ki je znatno narastel. Zanimivo pa je, da žirovni računi ne izkazujejo padca, ampak celo povečanje.

Zaradi povečanja obveznosti se je zmanjšal tudi odstotek kritja.

V naslednjem podajamo glavne postavke zadnjih izkazov banke (v milij. din):

	zl. zakl.	devize	posoj.	ob. bank.	žir. rač.
31. III.	2.461.6	438.3	1.675.6	6.805.9	855.2
8. IV.	2.461.9	426.8	1.685.8	6.845.15	838.1
15. IV.	2.462.1	403.2	1.716.3	6.930.5	811.94
22. IV.	2.462.8	414.55	1.771.25	7.070.06	806.8
30. IV.	2.462.9	485.05	1.975.54	7.423.45	834.67

Nemški blagovni kredit naši državi

Agencija »Jugoslovanski kurir« iz Belgrada poroča, da je kot prej Belgija, Francija in Anglija ponudila tudi Nemčija naši državi večji blagovni kredit. To posojilo bi znašalo 200 milij. mark ali okoli 3 milijarde din. Zato vsoto bi nakupili raznih izdelkov v Nemčiji. Po nemški ponudbi bi se to posojilo izplačalo v 10 letih, in sicer s prodajo našega blaga Nemčiji. Obrestna mera bi bila do 6%. Kot nadalje piše omenjena agencija, bodo naše pristojne oblasti začele to ponudbo povpraševati.

TEL. 21-24 Kino Matica PREDSTAVE ob 16 19 21 h

Film iz predvojnega Dunaja in avstrijskega dvora. — Film romantike glasbe in lepe vsebine

Noč pripada mladosti

Ogiejte si film še danes, ker jutri (petek) predstava samo ob 16. uri - poslednji!

Ljubljenec vse kinopublike RAMON NOVARRO v gl. vlogi.

Gospodarstvo

Naš izvoz lesa

Premije za izvoz v Francijo

Včeraj smo poročali o možnostih povečanja našega izvoza lesa v Italijo, kar pa zaenkrat ni tako aktualno. Pač pa je pričakovati znatne okrepitve našega izvoza lesa v Francijo.

Kot znano nam je v trgovinski pogodbi s Francijo določila Francija znatne uvozne kontingente. Ti kontingenti znašajo 65.000 ton, za celulozo pa 8000 ton. Da bi se ta uvoz v resnici realiziral, nam je Francija dovolila znatne premije za izvoz lesa in celuloze v Francijo in Alžir. Premije znašajo od 60—100 din za tono. Premije bo izplačeval Zavod za pospeševanje zunanje trgovine. V ta namen bodo morali izvozniki predložiti zavodu gotove listine in morajo seveda tudi izvozniki vložiti prej prošnje.

V zvezi s tem je izšla že naslednja odredba trgovinskega ministra:

Minister trgovine in industrije g. Tomič je v sporazumu s finančnim ministrom izdal odlok, po katerem znaša specialna taksa za potrdila trgovinsko pogodbenih ugodnosti s Francijo, pri izvozu v Francijo in Alžir: navadni mehki rezan ali tesan les za 1 tono 2 din, za navadni rezan ali tesan les listnatega drevja za 1 tono 4 din in za celulozo za 100 kg 1 din.

*

V prvih treh mesecih t. l. je znašal naš izvoz lesa (v oklepajih podatki za prve tri mesece 1938):

Drva 6.999 (28.121) ton za 1.5 (6.5) milij. din, oglje 2.729 (6.998) ton za 1.75 (4.4) milij. din, okrogli les 11.792 (31.311) ton za 5.6 (14.4) milij. din, tesan les 12.093 (23.289) ton za 6.8 (12.6) milij. din, rezan les 57.009 (143.536) ton za 51.8 (132.0) milij. din, celulozni les 3.960 (11.002) ton za 1.3 (4.0) milij. din, tehnični les 2.306 (4.664) ton za 1.95 (3.7) milij. din.

Po izvoznih državah smo izvozili v Italijo 81.520 (61.581) ton za 55.0 (42.4) milij. din, v Nemčijo 30.913 (32.636) ton za 31.1 (39.7) milij. din, na Madžarsko 56.440 (30.385) ton za 29.24 (14.8) milij. din, v Anglijo 19.627 (25.436) ton za 28.8 (30.6) milij din, v Argentino 12.678 (9.208) ton za 13.1 (8.8) milij. din in v Grčijo 13.641 (12.999) ton za 9.74 (8.7) milij. din.

»Made in Germany«

Med vsemi evropskimi državami je bila bivša Češkoslovaška republika edina, ki je imela z Združenimi državami Severne Amerike izredno obsežno trgovinsko pogodbo z jako ugodnimi plačilnimi pogoji v obliki preferenčnih carin. Ta pogodba, ki je bila podpisana komaj pred dobrim letom, ni bila samo dokaz, da so češkoslovaški industrijski izdelki prvovrstni in na zavidljivi višini, temveč je bila istočasno namerno hotenje Amerike, da vsaj gospodarsko pomore že tedaj ogroženi Češkoslovaški. V tem pogledu je ta pogodba svojo nalogo častno izpolnila, saj je neposredno po njenem podpisu brezposelnost na Češkoslovaškem vidno padala.

Nemška zasedba Češke in Moravske v obliki vpostavitve avtonomnega Protektorata, madžarske okupacije Karpatske Ukrajine in končno proglasitev samostojne Slovaške je pa ta položaj bistveno spremenila tako, da ga v sedanji dobi ni niti približno mogoče dovolj točno oceniti, čeprav je s splošnega stališča zadeva dokaj jasna. Predsednik Združenih ameriških držav Roosevelt skupno z obema demokratičnima velesilama vojaške zasedbe in razdelitve Češko-slovaške kot je splošno znano ni priznal, dasi je bil primoran vpoštevati dejanski stan. Od tu izhajajo njegovi dalekosežni ukrepi, ki so v glavnem sledeči:

1. na vse nemško blago je bila s takojšnjo veljavnostjo vpostavljena dodatna carina (takoimenovana kazenska) v višini 25%;

2) v bivši češkoslovaško-ameriški trgovinski pogodbi so takoj bile odpravljene vse dosedanje ugodnostne carine, sicer se pa pogodba priključi dosedanji nemško-ameriški vključno z dodatkom kazenske carine;

3) brezizjemno vse blago, ki pride v Ameriko iz Češke in Moravske kakor tudi iz slovaške države, mora biti opremljeno z varnostno značko »Made in Germany«.

Navedeni ukrepi predsednika Roosevelta, ki so imeli v Nemčiji jako velik odmev, so po svoji obliki in vsebini izredno ostrega značaja z nedogledni posledicami. Upoštevati je treba najvažnejše dejstvo, namreč, da je danes Velika Nemčija postala najbolj industrijska država sveta in kot taka domala izključno izvozna država in zato primorana iskati zunanjih in zelo razsežnih trgov za prodajo svojih številnih industrijskih izdelkov. Amerika s svojim številnim prebivalstvom in s svojimi ogromnimi razvojnimi možnostmi je za Nemčijo že od nekdaj naravna in nujno potrebna izvozna točka in Nemčija je s svojimi številnimi proizvodi na ameriških trgih pred ostalimi državami stvarno že dokaj let dominirala. Rooseveltovi ukrepi pa bodo vso nemško trgovino v Ameriki zaradi novo postavljenih carin, ki onemogočujejo vsako konkurenco, v kratkem ohromili tako, da obstoja resna nevarnost, da bo Nemčija primorana opustiti obetajoči ameriški trg in si poiskati drugod nova tržišča, kar je gotovo danes pretežavna naloga, saj so vsi svetovni trgi že zavzeti in prenatrpani. In dokler nemška vlada ne najde novih tržišč za svoje blago, vse dotlej bodo Rooseveltovi ukrepi z vso strogostjo udarjali na nemško, češko in slovaško industrijo in to v pogledu prodaje izdelkov in črpanja nujnih surovin, ki jih Nemčija nima v dovoljni meri.

Zato so strogo z gospodarskega vidika navedeni ukrepi predsednika Roosevelta prav takega pomena, kot je bila njegova politična poslanica nedavno naslovljena obema predstavnikoma totalitarnih držav.

B.

Stanje naših kliringov

Po podatkih Narodne banke je bilo stanje naših kliringov dne 30. aprila naslednje (v oklepajih razlika v primeri s stanjem za 22. april):

Aktivni kliringi: Nemčija 15.578.000 (—477.000) mark, Turčija 17.102.000 (+ 39.000) din, Bolgarija 1.637.000 (— 63.000) dinarjev in Španija 2.935.000 pezet.

Pasivni kliringi: Italija 38.862.000 (+ 2.943.000) din, Češkoslovaška 14.862.000 kron (— 10.224.000) kron, Švica 1.875.000 (— 45.000) frankov, Belgija 1.981.000 belg, Poljska 8.825.000 din (+ 1.743.000) din, Romunija 5.569.000 (+ 1.620.000) din, Madžarska 4.735.000 (+ 2.711.000) din in Bolgarija 788.000 (+ 201.000) din.

Iz tega pregleda je razvidno, da se je nemški kliriški dolg pri nas zmanjšal za okoli pol milijona mark. Med pasivnimi kliringi opažamo povečanje našega kliriškega dolga v Italiji, pa tudi na Madžarskem, na Poljskem in v Romuniji. Znatno se je naša kliriška pasivnost zmanjšala v prometu s Češkoslovaško, kjer ne znaša niti več 15 milijonov kron.

*

Italijanski nakup krav. Iz Belgrada poročajo, da namerava Italija kupiti v naši državi 200 molznih krav. Krave naj bi bile čiste simentalske pasme. Ker je ta kupčija že perfektna, je to prvi večji nakup molznih krav Italije pri nas.

Dobava: Štab za utrjevanje v Ljubljani (II) sprejema do 5. maja ponudbe za napravo skladišča za avtomobile in vozila v Dravljah; I. odelenje do 10. maja za dobavo avtogum in akumulatorjev; 15. maja aparatov za varjenje in rezanje.

KINO SLOGA tel. 27-30 ob 16., 19. in 21.

ZVERI PRAGOZDA

Produk.: R. K. O. Radio-film — Danes zadnjikrat!

Najnovejši kult. film slovitega raziskovalca Franka Bucka o življenju v prostranih azijskih džunglah

Danes neprekinjeno zadnjikrat ob 16., 19. in 21. uri — — Ta film mora navdušiti vsakega Slovana

Izgubljena patrola

Krasna češka film. umetnina po Fr. Langerjevi oderski drami „Konjeniška patrola“

KINO UNION Telef. 22-21

Naše osrednje ognjišče:

»Slovenski dom« naloga letošnjega leta!

Prispevajte za osrednji prosvetni »Slovenski dom« v Ljubljani!

Občni zbori. Motvoz in platno, d. d. v Grosupljem, 19. maja ob 11. v Ljubljanski kreditni banki; Strojilna lesna in kemična industrija d. d., Polzela, 22. maja ob pol 12. v prostorih Javnih skladišč v Ljubljani.

Ustavitev poravnalnega postopka. Na predlog poravnalne dolžnice Turk Ane, posestnice in gostilničarke v Ljubljani, Streliška ul. 22, se poravnalni postopek ustavlja.

Licitacije. Dne 9. maja bo pri štabu dravske divizijske oblasti v Ljubljani, inženjerski oddelek, licitacija za popravilo objekta vojašnice kralja Aleksandra I.; 19. maja za napravo šupe v Velikih Blokah za spravljanje vozil. — Dne 9. maja bo pri štabu za utrjevanje v Ljubljani (I) pismena pogodba za dobavo dveh skobelnikov; 10. maja za nabavo raznega vodovodnega inštalacijskega materijala, stroja za rendiranje lesa in mizarskega stroja; 11., 12. in 13. maja za dobavo bencinskih in dizelmotorskih sesalk ter 2 skobelnikov; 12. maja za dobavo dveh strojev za rendiranje lesa. — Dne 31. maja bo pri Upravi smodnišnice v Kamniku licitacija za dobavo 2500 kg gutaperke in dne 6. junija za 3000 kubičnih metrov trupcev (hlodov), jelovih in smrekovih.

Nov rudnik železne rude. Rudarsko združenje iz Topuskega se pripravlja, da bo začelo izkoriščanje ležišč železne rude pri vasi Brasnova v bližini Prijedora. Ruda je limonit, ki vsebuje 45 do 48% železa. Družba proučuje tudi možnost, da bi se zgradila v bližini visoka peč za topljenje rude in železa.

Jugoslovanske lokomotive. Pred nedavnim je Prva jugosl. tvornica vagonov v Slavonskem Brodu dobavila glavnemu železniškemu ravnateljstvu 10 lokomotiv, ki so bile izdelane v njenih delavnicah. Lokomotive so najmodernejšega tipa ter so pri poskusnih vožnjah dale odlične rezultate.

Borze

Dne 3. maja 1939.

Denar

Angleški funt 238 oz. 258

Nemški čeki 13.80

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt neizpremenjen na 236.10—239.90.

Tudi nemški čeki so ostali neizpremenjeni na 13.70—13.90.

Grški boni so beležili v Zagrebu 31.90—32.60, v Belgradu 32 bl.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 3.215.182 din, v Belgradu 8.150.000 din. V efektih je bilo prometa v Belgradu 1.730.000 din.

Ljubljana — Tečaji s primom:

Amsterdam 100 h. gold.	2356.00—2394.00
Berlin 100 mark	1777.32—1795.08
Bruselj 100 belg	752.00— 764.00
Curih 100 frankov	995.00—1005.00
London 1 funt	206.92— 210.12
Newyork 100 dolarjev	4401.12—4461.12
Pariz 100 frankov	116.85— 119.15
Trst 100 lir	232.70— 235.80

Curih: Belgrad 10, Pariz 11.785, London 20.8457, Newyork 445.125, Bruselj 75.80, Milan 23.425, Amsterdam 237.40, Berlin 178.62, Stockholm 107.40, Oslo 104.75, Kopenhagen 93.05, Sofija 54.00, Varšava 83.75, Budimpešta 87.00, Atene 3.90, Carigrad 3.60, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.19, Buenos-Aires 103.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 449.25—453.25
v Zagrebu 447 —450
v Belgradu 448 —449

Ljubljana. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 98.50—99.50, agrarji 60—61, vojna škoda promptna 449.25—453.25, begluške obveznice 87 do 88, dalm. agrarji 85.50—86.50, 8% Blerovo posojilo 99—100, 7% Blerovo posojilo 90—91, 7% posojilo Drž. hip. banke 99—100, 7% stab. posojilo 97.50—98.50. — Delnice: Narodna banka 7400 do 7500, Trboveljska 177—185.

Zagreb. Državni papirji: 7% invest. posojilo 99—100, agrarji 61.50 blago, vojna škoda promptna 447—450, begluške obveznice 85.50—88.50 (88.50), dalm. agrarji 85—86, 4% severni agrarji 60—61 (61), 8% Blerovo posojilo 99—100, 7% Blerovo posojilo 91—91.75 (92), 7% posojilo Drž. hip. banke 99—100, 7% stab. posojilo 98.50 blago. — Delnice: Narodna banka 7500 blago, Trboveljska 170 do 179, Gutmann 35—40, Sladk. tov. Osijek 90 blago, Isis 25 denar, Jadr. plovba 350 blago.

Belgrad. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 99—100, vojna škoda promptna 448—449 (451, 448.50), za konec maja (448), begluške obveznice 87.50—87.75 (88, 87.85), dalm. agrarji 86.25 do 86.50 (86.50), 4% severni agrarji 59.50—60, 8% Blerovo posojilo 98.50—99.50, 7% Blerovo posojilo 90.50—90.75 (91, 90.50), 7% stab. posojilo 99 blago. — Delnice: Narodna banka 7400—7450, Priv. agrarna banka 208—209 (211, 209 drobni kosi).

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica: bač. 148—151, srem. 147 do 149, slav. 149—151, ban. 145—148. — Koruza: bač. 102—103, bač. pariteta Indijja in Vršac 104 do 106. — Fižol: bač., srem. beli brez vreče 187.50—290. — Tendenca lahka. Promet srednji.

Živinski sejmi

Ljubljanski živinski sejem dne 3. maja. Prignanih je bilo (v oklepajih število prodanih glav): 47 (14) volov, 35 (27) krav, 12 (10) telet, 518 (375) prašičkov za rejo in 165 (14) konj. Sejem je bil živahen, vendar je bila kupčija znatna le s prašički za rejo, ki so se nekoliko podražili. Najslabša je bila kupčija s konji. Cene so bile naslednje (iste kot zadnjič razen za prašičke za rejo): voli I. 4.75—5.25, II. 4.25—4.50, III. 3.75—4, krave debele 3.75—5, klobasarice 2.25—3.50, teleta 5—6 din za kg žive teže; konji 400—3.500 din po komadu po kakovosti in velikosti, prašički za rejo 150—230 din za komad.

Cene živine in kmetijskih pridelkov v Črnomlju, dne 1. maja 1939. Voli I. vrste 5.50 din, II. 4.25—4.50 din, voli III. 3.25—3.50 din; telice I. vrste 4.85—5.25 din, II. 4—4.50; krave I. vrste 4—4.50 din, II. 3.50—4, III. 3; teleta I. vrste 6 do 6.50 din, II. 5—6; prašiči: špeharji 7—7.50, pršutarji 6—6.50 din za 1 kg žive teže. — Goveje meso 10 din, svinjina 14 din, slanina 14 din, svinjska mast 20 din; surove kože: goveje 10—11 din, telečje 12—14 din za 1 kg. — Pšenica 170 din, ječmen 150—160, rž 175, oves 180, koruza 135—150, fižol 250, Šrompir 75—100, lucerna 2300, seno 70 do 100, slama 40—50, pšenična moka 300—350, koruzna moka 200 dinarjev za 100 kg. — Navadno mešano vino pri vinogradnikih 4—4.50 din za l, finejše sortirano vino pri vinogradnikih 5—6 din za liter.

Umrli so v 78. letu starosti moja zlata mama

NEŽA ERZIN

Vse njihovo življenje je bilo samo delo, molitev in trpljenje. Naj odslej počivajo v Bogu! — Pokopali jih bomo v nedeljo, dne 7. maja dopoldne v Šmartnem pri Kamniku.

Sv. Križ pri Litiji, dne 2. maja 1939. **Sin Leopold, župnik.**

Razpis

Pri občini Trebnje na Dolenjskem se razpisuje pragmatično mesto

tajnika

ki mora imeti popolno srednješolsko izobrazbo s končnim izpitom. Pravilno opremljene prošnje se morajo vložiti v roku 30 dni po objavi tega razpisa v »Službenem listu« pri tej občini.

Uprava občine Trebnje, dne 1. maja 1939.

Razglas

Uprava zavoda »Čačak« sprejme večje število

strojnih kovačev

ki bodo zaposleni kot dnevničarji.

Pogoji so dostavljeni vsem Borzam dela, se torej dobe pri njih.

Prošnje se bodo sprejemale do 20. maja t. l.

Pisarna Uprave zavoda »Čačak«, T. št. 2033/39.

Sredi narcisnih polj pod Golico

se je razvilo naše najvišje gorsko zdravilišče in letovišče Planina · Sv. Križ Narcis pa je vedno manj

Kraj krasnih naravnih lepot in kraj lepih imen. Pusti Rovt, Črni vrh, Rožca, Prihodi, to je planina Sv. Križ nad Jesenicami, kraj, ki bo v nekaj tednih okrašen z narcisami tja gori do pobočij Golice. Sredi teh z rožami posejanih planinskih travnikov pa ždi vas s cerkvico resnično Sv. Križ sredi planinske pokrajine.

Ta romantična gorska dolina je bila do nedavna poznana le redkim ljubiteljem tihe planinske narave. V zadnjih letih pa se je ta kraj, hitro kakor morda nobeno drugo letovišče, razvil v splošno poznano in priljubljeno gorsko zdravilišče ob vznožju karavanskih vrhov Golice in Rožce, obiskovano ob vseh letnih dobah. Ena izmed najslikovitejših dob v tem kraju so prvi meseci poletja, ko po planinskih tratah vzcvetejo narcise in pobelijo rovtarske travnike. Tisoči in tisoči ljudstva romajo v ta kraj opazovat planinski vrt narcis. Toda, žal, nazaj grede jih vidimo, kako mnogi nosijo polne nahrbtnike, polna naročja, torbice in poveze natrganih in izruvanih rož. Morda bo kdo rekel, da trganje narcis le plemeniti rastlino, pa je pokazal čas, da se moti. Narcise so prej pobelile tudi vsa pobočja na Prihodih, sedaj so vedno redkejše in se umikajo v loge in pobočja, kjer so pred ljubitelji bolj varne. Gotovo je, da se vsako leto potrga več stotisoč rož.

Ta narcisna doba je edinstvena lepota Sv. Križa. Svojstven je tudi zimski čas, kajti Sv. Križ razpolaga z lepimi smuškimi polji, poznanimi vsemu smuško-športnemu svetu v državi. Rožca in njena pobočja, Črni vrh, ki je postal kraj državnih tekem, in Pusti Rovt, kjer sneg najdalje drži, so poznane smuške postojanke, na katerih so se vežbali in izvežbali gorenjski smuški prvaki. Poleg tega je Sv. Križ vedno bolj poznan kot gorsko zdravilišče. Ko je v dolinah hud mraz, kaže toplomer pri Sv. Križu na visokem snegu +10 do +12 stopinj C. Ko je v nižinah megla in vlaga, je pri Sv. Križu sončno in toplo. V poletju tu zaradi zračnih tokov vročina nikoli ne doseže prehude stopnje. Kristalno čisti zrak, poln ozona in drugih za zdravje in življenje koristnih zračnih snovi je podlaga za razvoj kraja v zdravilišče do velike mere.

Vse to je privabilo v kraj številne obiskovalce in Sv. Križ se je pričel razvijati v udobno letoviško postojanko.

Ko omenjamo to, ne smemo pozabiti prizadevanja tamkajšnjega župnika g. Fr. Krašne, ki je vložil ves svoj trud za korist ljudstva in kraja. K Sv. Križu, ki leži 1000 m nad morjem, je speljana elektrika. Sv. Križ je najvišje ležeča naselbina v državi, ki ima električno razsvetljavo. Začeli so urejevati cesto, tako da bo v kratkem mogoč ne samo avtomobilski, nego tudi avtobusni promet z jeseniške postaje. Do sedaj je tam zgrajenih nad 20 weekend hišic, otroško zavetišče Bratovske skladnice pod Golico, gradilo se bo že okrevališče za rekonvalescente, zgrajenih je več planinskih postojank, tako na Črnem vrhu, na Pustem Rovtu in na Rožci. Nanovo so se zgradile in se povečavajo gostinske postojanke. Hotel Belcijan bo razpolagal s 35 sobami. Na Črnem vrhu bodo gradili počitniški in smučarski dom Akad. šport. kluba, dalje smučarski dom Zveze fant. odsekov. Škof Bačke v Subotici gradi tu lep duhovniški dom. Poznano je namreč, da prihaja k Sv. Križu vsako leto na počitnice zagrebški nadškof g. dr. Stepinac.

Sv. Križ nad Jesenicami. Foto: Fr. Pavlin, Jesenice.

Danes, ko vidimo po časopisih številne reklame za obisk najrazličnejših tujih letovišč, je prikaz tega domačega kraja tem bolj važen. Sv. Križ leži le uro hoda z Jesenic in je poln krasot, ki jih najdemo redkokje.

A. K.

Japonska vas se je med potresom pogreznila v morje

Iz Tokija poročajo, da je bil pretekli ponedeljek v pokrajini Akita na severozahodnem Japonskem velik potres. Prebivalstvo je vsevprek iz hiš hitelo na prosto, da bi se rešilo. Veliko hiš se je podrlo, na mnogih krajih so nastopile prometne motnje, ker so v cestah zazevale široke razpoke, podrlo se je tudi nekaj mostov. Ljudstvo pravi, da tako hudega potresa že 25 let ne pomni.

Po prvih ugotovitvah je ob tej nesreči izgubilo življenje okrog 100 ljudi, hiš pa se je podrlo nad tisoč. Najstrašnejše pa je poročilo, da se je vas Aikava s 70 hišami vred pogreznila v morje. Pogrobnejših poročil še ni, pač pa letalci, ki so preleteli in ogledali po potresu prizadeto ozemlje, potrjujejo, da te vasi niso mogli več najti. Potresna opazovalnica v Tokiju je izdala poročilo, da je potres nastal zaradi navpičnega in vodoravnega premika morskega dna. Da se je potresni sunek začel v morju, kaže tudi okolnost, da je izginila ta vas, ki je ležala prav na morskem bregu.

Vplive tega potresa so opazili tudi po drugih potresomerskih postajah. Tako poročajo iz Siene v Italiji, da so tam v ponedeljek ob 7.11 in 8 sekund čutili izredno močen potresni sunek, ki je imel ognjišče v oddaljenosti 9.500 km.

Iz Nizozemske pa prihajajo poročila, da so se na otočju Antilov začeli pojavljati zelo pogostni potresni sunki, ki jih povzročajo izbruhi ognjenika Mont Pelé. Prebivalstvo je vse zbegano, ker mu je spet živo stopila pred oči nesreča l. 1902, ko se je ob nekem takem potresu, ki je nastal ob ognjeniškem izbruhu, podrlo mesto Saint Pierre na otoku Martinique in pod svojimi razvalinami dobesedno pokopalo vse prebivalstvo mesta, po številu do 26.000 ljudi. Zato so sedaj oblasti na zgoraj omenjenem ognjeniku ustanovile še izredne opazovalne postaje, ki naj bi prebivalstvo pravočasno opozorile na nevarnost.

Narcisno polje pod Golico. Foto: Fr. Pavlin, Jesenice.

Roparski napad na dolenjskega kmeta

Ropar je podrl kmeta na tla, ga davil in mu odnesel 3300 dinarjev

Posestnik Jakob Škufca z Ratja, občina Hinje, je bil 1. maja na semnju na Vidmu pri Dobrepoljah. Popoldne se je vračal domov in gnal pred seboj par volov. Ko je bil že daleč na samotni cesti vrhu hriba, je skočil izza grmovja mlad moški, podrl Škufco na tla in ga začel daviti, da se napadeni niti ni mogel braniti niti klicati na pomoč. Vendar sta se precej dolgo ruvala. Ropar je na vsak način hotel priti do denarja in je skušal omamiti Škufco z udarci po glavi ali ga zadaviti. Šele ko se je roparju posrečilo, da je prišel do denarja, je pustil Škufco in zbežal. Vzel mu je 3300 dinarjev. Škufca je tudi precej ranjen po glavi, koder ga je ropar suval s peto od čevlja.

Napad se je dogodil pri belem dnevu ob petih popoldne na banovinski cesti v smeri proti vasi Zvirče visoko gori na vrhu hriba takoj, ko se cesta obrne navzdol. Ropar je moral opaziti že na semnju na Vidmu, da je Škufca prodal vole in dobil neka; denarja na račun. Šel je pred njim in ga počakal na samotni cesti v grmovju. Ker je ropar še mlad in močan — ima okrog 30 let — mu ni bilo težko podreti na tla že starega Škufca in mu vzeti denar. Ljudje so tega človeka opazili ko je šel po cesti v smeri proti vasi Zvirče in videli so ga spet, ko se je čez nekaj časa po isti poti vračal proti Dobrepoljam. Po opisu, ki ga je podal Škufca, je to tisti človek, ki ga je napadel. Orožniki so roparja začeli takoj z vso vnemo zasledovati in ker imajo točen opis, je upanje, da ga bodo kmalu prijeli.

Tudi znani Koder je lani večkrat prišel v bližino vasi Zvirče in strašil ljudi. Pred več leti pa se je ob tej cesti delj časa potikal neki drugi ropar, ki so ga potem orožniki ujeli. Leta 1931. pa so imeli na tem hribu cigani svoje taborišče toliko časa, da so se med seboj sprli in je cigan cigana ustrelil. Nujno potrebno bi bilo, da bi varnostne oblasti posvečale večjo pozornost tem samotnim cestam in krajem. Orožniška postaja v Žužemberku je vsekako preoddaljena, da bi mogla z uspehom nadzirati to samoto.

Specialitete Neptun

za Vas:

skuši - fileti, sardine brez kosti, gourmand, Turist - proizvodi največjih domačih tovarn

„NEPTUN" d. d., Split

Usmiljene sestre krstile 21.283 Kitajcev

Predstojnik usmiljenih sester na Kitajskem, p. Pavel Legris, poroča v redovnem letnem poročilu, da so sestre v preteklem letu krstile skupaj 23.283 Kitajcev, in sicer 841 odraslih katehumenov, 4521 odraslih in 13.055 otrok. Red teh sester, ki so prve začele z misijonskim delom na Kitajskem, danes šteje nekaj nad 400 članic, med temi pa je 60% domačink-Kitajk. Red ima 41 bolnišnic, v katerih je bilo v zadnjem letu 35.370 bolnikov. V ambulatorijih so sestre sprejele 1,591.517 bolnikov, 34.506 bolniških obiskov pa so napravile izven svojih postojank.

Posledice požara v pristanišču

Vsem je še v živem spominu zagonetni požar francoskega prekooceanskega parnika »Paris«, ki je pogorel v pristanišču Le Havre in se je pred očmi gasilcev in vse množice gledalcev potopil v morje ob pomolu, ob katerem je bil vsidran. Nesreča je francosko prekooceansko plovbo težko zadela, toda samo z izgubo parnika je še ni konec. »Paris« je bil namreč že skoraj popolnoma nakrcan raznega blaga, ki naj bi ga prepeljal v Ameriko. Med tovorom je bila tudi večja množica raznih kemikalij, predvsem natrijev cianit. Ko je morska voda pridrla do teh kemikalij, so se začele topiti in morsko površino v pristanišču je kmalu pokrila raztopina teh kemikalij in zastrupila precejšen del pristanišča. Oblasti so začasno v območju pristanišča prepovedale ribolov. Pristaniški delavci pa so dobili navodilo, da morajo takoj javiti, če bi kje opazili kak del »Parisa«, da plava prosto po morju. Strokovnjaki pa se ukvarjajo z vprašanjem, kako bi mogli velik parnik, ki leži na dnu ob pomolu in močno ovira gibanje ostalim ladjam po pristanišču, razbiti in odstraniti. Nekateri predlagajo, da bi zaprli vsa okna in vsa vrata in potem izčrpali iz trupa toliko vode, da bi se trup spet postavil pokonci.

Zgradite slovenski katoliški prosveti centralo »Slovenski dom«!

Toplice Montecatini

Montecatini je med najelegantnejšimi italijanskimi zdravilišči, kjer se med sezono (1. IV. do 30. XI.), posebno pa spomladi in jeseni shajajo zaradi krasnega naravnega miru in blagodejno uplivajoče okolice samo ugledne in izbrane osebnosti.

Solno-žvepleni vrelci za kopanje, vdihavanje, pršenje itd. imajo zdravilna svojstva proti boleznim prebavil, jeter, sklepov in bolezni, ki jih človek dobi v tropskih pokrajinah.

Iz zdravilišča je v najkrajšem času mogoče doseči bližnjo svetovnoznano središče umetnosti — Florenco in celo vrsto drugih znanih krajev in mest, ali pa uživati krasoto narave Vallombrose in podobnih, ki se nahajajo v bližini.

LISTEK

Kako se je prvi nastop ponesrečil

Od česa je odvisna slava? Od ničesar, moj dragi bravec, kvečjemu od sreče in naključja. Le poslušaj tole zgodbo! Kruta je, toda poučna. Poznal sem človeka, tovariša sva bila, ki je imel najlepši glas, kar si jih moreš misliti, tak glas za opernega pevca kakor jaz za igralca, glas, da bi z njim v nič spravil slavo najnadarjenejših, najslavnejših pevcev, da bi s njim zabrisal imena Duprezov, Rogerov, Capoulov... Iz Toulousa, moj dober prijatelj, iz okolice Toulousa kakor Montescure, in tenorist. Fant od fare. Prav nič, kako bi dejal, neprijeten za pogled. Malo čokat, debelega vratu, toda pevcem že spregledajo take pomanjkljivosti, kakor jih ne spregledajo nam, ki na odru oživljamo pesniška dela. Lahko poješ Cida, tudi če si malo grd za pogled, samo da imaš lep glas, ne moreš pa ga igrati, če ti narava ni dala zunanjosti, primerne vlogi. Odtod — pa čeprav bi kdo dejal, da svojo malho hvalim — tista vzvišenost igralca nad pevcem. Toda pustimo. To je že preučeno.

Moj prijatelj Cadenet je torej imel vse prednosti. Glas brez primere! Ugnal bi, vam rečem, vsakega v kozji rog. Sicer pa se ni razumel na glasbo, pel je sam od sebe, kakor poje murn, toda bolje ko murn, to se razume.

Rekli smo mu: »Cadenet, tvoj glas ti bo nesel lepe denarce; nauči se peti!«

»Pa kako naj se naučim?«

»Izberi si učitelja. Samo: nikar mu ne zaupaj preveč! Če ga prime ljubosumnost na tvoj glas, si izgubljen.«

Spomnil sem se svojega profesorja, konservatorija, strašnih ur, ko sem začutil, kako vre v učitelju tekmovalna zavist... Toda dovolj! Saj bom moral še pozneje govoriti o sebi! Pripovedujem zgodbo Cadenetovo in ne svoje!

Cadenet, ki je bil v Parizu pomočnik pri nekem suknarju na ulici du Mail, je poiskal torej gospoda Rogera, ki ga je ta čudoviti, kristalno čisti glas tako navdušil, da je vzkliknil: »Moja skrb je odslej, kar ne morem več nastopati, da dam operi sebi vrednega naslednika! Ali ste za to, da prihajate k mojim učnim uram?«

Ali je za to?! Presrečen je bil! Učiti se pri gospodu Rogeru! Velikemu umetniku! Ki je ustvaril Preroka! Cadenet ni imel solda, toda gospod Roger ni za svoj pouk zahteval nič. Iz radosti, da odkrije pevca, iz samega veselja! Slava!

No, Cadenet je prepeval na vse pretege pri gospodu Rogeru. Učil se je peti, toda imel je moj dragi, moj ubogi Cadenet usodno pomanjkljivost, napako, ki je grozila razdreti tako lepo bodočnost. Njegov spomin je bil luknjast ko rešeto. Vsaka beseda, vam rečem, je ušla skozi. Pel je, to že, toda nisi ga mogel pripraviti do tega, da bi si zabil v glavo vlogo, osebo, nekaj verzov, kratek prizor. Čudna reč vam je spomin. Jaz na primer sem v svojem življenju študiral, se naučil, morebiti za večne čase osem sto vlog, če štejem še tiste nesrečne za nič osebe: danes jih enkrat ponovim, na njih zaspim in drugi dan jih bom gladko igral. Treba je nekaj talenta. Igralcu mora biti spomin vedno pri roki.

Cadenet ga ni imel. Vselej, kadar naj bi se bil na pamet naučil opero, mu je ušlo srce v hlače.

»Ampak, kljub vsemu temu, Cadenet,« mu je prigovarjal gospod Roger, »je nujno, da znate na pamet vsaj eno vlogo, če hočete nastopiti.«

»Dobro, gospod Roger. Velja, naučil se bom! Sam Bog se ti mene usmili, kako je to težko!«

»Saj,« je odvrnil učitelj, »nikomur še niso piške pečene priletele v usta. Treba je boja!«

»Bojeval se bom, gospod Roger!«

Vendar gospod Roger ni zahteval od njega, da bi znal celo vrsto oper. Samo dve: »Roberta hudiča« in »Hugenote«. Naučiti se Roberta in Raoula, dve vlogi in zares čedni vlogi, to brez dvoma ni bila taka težava! Ubogi Cadenet se ju je torej gulil na mile viže, ju sukal in preobračal v svoji glavi, ju žvečil in prežvekoval in prebavljal, ju nosil s sabo, v postelji je zaspal z njima v roki.

»No, Cadenet, kako kaj gre?« je vpraševal gospod Roger.

»Bo že, gospod Roger! Pomislite, že tri dejanja Roberta znam!«

Saj je tudi dosti časa zabil! Končno pa je le ukrotil svoj uporni spomin in se na pamet naučil obeh oper.

Gospod Roger pa ga je že spravil k operi v Havru. Iz Havra v Rouen ni daleč. Iz Rouena v Pariz je le še korak. Če bi Cadenet uspel v Havru, bi se znabiti kar na lepem nekega dne znašel v Parizu. Njegov čudoviti glas mu je bil porok za to!

Odpotoval je torej v Havre kot v pristan, ki drži v neskončno morje, v nesmrtnost. Jaz sem bil takrat uprav na turneji po Normandiji, ko sem bral v časopisu »Journal du Havre« naznanila za prvi nastop Cadenetov. Igral sem Ruya Blasa, ne prav Ruya Blasa, pač pa stražnika, ki zapre dona Cezarja. Treba se je spretno obračati. In potlej: prizor je med najvažnejšimi. Igra, vam rečem, in potlej pozorišče, situacija! Če nima vloge v roki pravi človek, vam skazi celo dejanje. Jaz sem ga — na to sem zelo ponosen — vedno rešil in postavil, kot je treba.

Večer pred dnem njegovega prvega nastopa sem šel Cadeneta obiskat po skušnji v velikem gledališču. Žarel je od navdušenja. Pravkar so skončali Hugenote in skušnja je šla ko po maslu. Ravnatelj je bil navdušen, režiser si je mel roke. To vam bo prvi nastop!

»Če me le,« mi je zaupal Cadenet, »moj prekleti spomin ne pusti na cedilu!«

(Dalje.)

Poljski »kralj beračev« umrl

Pretekli petek se je po ulicah glavnega poljskega mesta pomikal čuden pogrebni sprevod. Množica beračev v raztrganih oblekah je spremljala na zadnji poti moža, ki je med beraškim svetom užival velik sloves. Bil je to Przesyl, poklicni berač, ki se je dva dni prej zgrudil na Maršalkovski, glavni ulici Varšave. Pri prevozu v bolnišnico je umrl. Policija je našla pri njem 2000 zlotov v gotovini in več hranilnih knjižic, ki jih je imel všite v svoj raztrgani suknjič. Po izvedbe so ugotovile, da je imel Przesyl zelo burno preteklost. Kot berač je preromal skoraj vso Evropo. Pred nekaj leti je v Pragi v nekem kletnem stanovanju ustanovil pravo »visoko šolo« za berače, v kateri so praški berači prejemali vsa navodila za uspešno opravljanje svojega poklica. Policija pa je podjetje ustavila in voditelja izgnala. Przesyl se je nato preselil v veliko poljsko romarsko mesto Čenstohovo, kjer je kmalu zaslovel kot pevec priložnostnih pesmi. Slednjič se je preselil v Varšavo, kjer pa ga je dohitela smrt.

Drobne novice

Koledar

Četrtek, 4. maja: Florjan (Cvetko), muč.; Monika.

Petek, 5. maja: Pij V., papež; Irenej, škof.

Novi grobovi

† **Gospa Marija Keslerjeva** roj. Trenčeva je v Ljubljani v visoki starosti mirno v Gospodu zaspala. Pokojna je bila mati gospe Mice Čopove, gospe Ani, soproge pesnika Otona Župančiča, gospe Vere, soproge književnika Franca Albrechta ter gospe Slave Švarčeve. Doma je bila iz znane družine Trenčeve iz Drškovca pri Št. Jerneju na Dolenjskem. V Ljubljani so se na njenem stanovanju, pozneje pa na Bledu v njeni vili prav radi zbirali mladi slovenski književniki. Pred dnevi jo je napadla huda bolezen, kateri je podlegla. Pokopali so jo včeraj popoldne na pokopališču pri Sv. Križu. Blag ji spomin! Žalujočim naše globoko sožalje!

† **V Ljubljani** je v 83. letu življenja umrla gospa **Amalija Stare,** vdova po zgodovinarju in pisatelju Josipu Staretu. Rajna je bila slovenska žena, ki je bila polna smisla za znanost in umetnost. Naj ji sveti večna luč! Žalujočim naše iskreno sožalje!

† **V Ljubljani** je umrla ga. Ivana Gostič roj. Kurent, žena upokojenca drž. žel. Pogreb bo v petek, 5. maja ob pol petih popoldne izpred mrtvašnice splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu. Naj v miru počiva! Žalujočim naše iskreno sožalje!

† **Pri Sv. Križu pri Litiji** je pretekli torek ob 9 zvečer mirno v Bogu zaspala, previdena s tolažili sv. vere, gospa **Neža Erzin,** mati g. župnika Leopolda Erzina. Rajna je že delj časa bolehala, a je svojo bolezen prenašala tiho, brez besedice tožbe. Naj ji sveti večna luč! G. župniku Erzinu naše iskreno sožalje!

† **Strojna nad Prevaljami.** Dne 2. maja ob 10 je odšla iz te solzne doline pokrepčana s sveto Popotnico obhajat večni majnik naša dolgoletna dobra mežnarca **Marija Potočnik.** Vsem še živečim gg. duhovnikom, ki so tu pastirovali, in tudi vsem drugim, ki ste jo poznali ter morda uživali njeno gostoljubnost, jo priporočamo v molitev!

† **V župniji Sv. Ruperta n. Laškim** je umrl najstarejši mož, 90 letni **Tuhtar Jožef** v Rebrah. Trdo je moral vse življenje garati in se truditi za družino in posestvo, a je bil vedno zdrav in čvrst na duši in na telesu. Vrli oče, v miru počivaj!

† Josipina Čas

Šmartno pri Slovenjem Gradcu, 1. maja.

Sredi cvetoče pomladi se je poslovila od zemeljskega življenja vzorna žena gospa Čas Josipina p. d. Lužnikova iz Dobrave, Šele 34 let je bila stara, zato skoraj nismo mogli verjeti naslednje jutro, ko so zajokali zvonovi vseh naših cerkva, da dobre gospe Lužnikove ni več med nami.

Pokojnica se je pred 20 leti omožila na veleposestvo g. Časa Franca in izhaja iz vzorne Verdnikove (p. d. Lakovske) rodbine iz Podgorja. Že več let je vdano prenašala bolezen, ki ji je sedaj tako nenadoma pretrgala nit življenja. Rajnica je bila ljubeča soproga možu, svojim otrokom vzorna mati, uslužbencem dobra gospodinja.

Vsem, ki so v stiski potrkali na njeno srce, je rada pomagala. Številni brezposelni so našli pri Lužnikovih streho in so dobili okrepčila. — Ta verna in zavedna slovenska žena je bila dobrotnica naših cerkva, mnogo je darovala tudi našim človekoljubnim ustanovam. Za uboge otroke pa je imela posebno usmiljeno srce, ki se je razodevalo zlasti v tem, da so imeli tako ona kakor njeni vsakokrat ob birmi veliko birmancev velikokrat ubožnih staršev, včasih celo čez 60. Z vsemi prijazna je bila obče priljubljena in spoštovana. To je pokazal zlasti njen pogreb. Spremljala jo je na zadnji poti ogromna množica domačinov in tujcev, vseh stanov in zastopniki vseh organizacij: vsem se je brala z obraza globoka potrtost in v očeh so jim bleščale solze. Pevski zbor iz Šmartna pa je zapel na grobu žalostinko. Počivaj v miru, blaga žena! Žalujočim naše iskreno sožalje.

Jubilej in odlikovanje vzorne učiteljice

Če učitelj zdrži 30 let v zatohli in natrpani učilnici v stalnem in napornem delu, je to znak velike telesne in duševne energije; če pa pri tem še 30 let vztraja na težkem mestu v oddaljeni planinski vasi, tedaj je to dokaz največje volje in ljubezni do ljudstva. To velja v polni meri za gospodično **Marijo Pipanovo,** šolsko upraviteljico v Javorjah nad Škofjo Loko. Letos ji je poteklo 30 let nepretrganega službovanja v istem kraju. Že to dejstvo samo spada med redkejše primere v našem stanu, gospodična jubilantka pa je v tem razdobju tudi delala, kakor more delati edino človek, ki živi za ideale nesebičnosti, žrtvovanja in samopozabe. Vsebina tridesetih let — najboljših mladostnih sil, ki jih je gospodična darovala svoji ljubljeni mladini, je pač pregloboka, da bi jo mogli in smeli okleniti v nekaj besed. V prisrčni proslavi, ki jo je njej v čast pod vodstvom gdč. Lukovškove priredila šolska mladina, smo začutili, kaj ona svojim ljudem pomeni. Gosp. okrajni načelnik Kakl ji je ob tej priliki s primernim nagovorom izročil red sv. Save ter ji čestital k visokemu odlikovanju. Za njim je jubilantko nagovoril gosp. okr. šol. nadzornik Kržišnik, poudarjajoč izredni pomen tega odlikovanja za ves okraj in učiteljski stan ter ji ob koncu v imenu svojega učiteljstva prav iskreno čestital. Sledile so čestitke domačinov, ki sta jih izrekla gosp. župnik Traven in obč. tajnik kot zastopnik občine. Mladina ji je voščila srečo s cvetjem in ganljivo vdanim nastopom. Proslava je izzvenela pretresljivo veličastno in mnogi se niso mogli ubraniti iskrenih solza. Navzoče je navdajalo čustvo globokega spoštovanja do slavljenke in prepričanje, da je bila gospodična Pipanova svoji mladini vedno ljubeča in skrbna duhovna mati. Po končanem sporedu so se zgrnili okrog nje številni tovariši in tovarišice, stiskajoč ji roko z najboljšimi željami.

Pri svečanem kosilu se je prisrčno razpoloženje med gosti še stopnjevalo in je doseglo višek ob sijajni zdravici gosp. nar. poslanca ravn. Dolenca. Gospodična Pipanova pa je sprejemala čestitke z vidno skromnostjo svojega plemenitega značaja, zahvaljujoč se kot nevredna tolike časti.

V prepričanju, da je to vidno priznanje, ki ga je jubilantka ob svojem jubileju prejela, najmanj, kar je zaslužila, ji iz vsega srca želimo še mnogo zdravih, srečnih in uspehov polnih let.

— **Polovična voznina za glavno skupščino Zadružne zveze.** Z odlokom G. d. br. 36.752 je odobrena polovična voznina delegatom Zadružne zveze, ki se bodo udeležili letne skupščine Zadružne zveze v Ljubljani dne 8 maja t. l. Delegati kupijo pri odhodu celo vozno karto in železniški obrazec K-13 na podlagi objave, ki jo izda zadruga po obrazcu Zveze. Kupljena cela vozna karta velja za brezplačno vožnjo nazaj, če je na obrazcu K-13 potrjeno prisostvovanje na skupščini. Vozna ugodnost velja za vožnjo tja od 6. do 8. maja, za povratek pa od 88. do 10. maja in samo v območju ljubljanske ter zagrebške železniške direkcije. — Vsak delegat mora torej imeti posebno objavo zadruge, katero bo zastopal. Obrazec za to objavo je razposlala Zveza vsem zadrugam skupno s pravili 4. maja t. l. To objavo mora delegat predložiti na odhodni postaji, ko kupi vozni listek.

— **Občni zbor Tujskoprometne zveze** bo v Ljubljani dne 8. maja 1939 ob 9.30 v dvorani Zbornice za trgovino, obrt in industrijo. Udeleženecm občnega zbora Tujskoprometne zveze v Ljubljani je Generalna direkcija državnih železnic dovolila polovično voznino na podlagi legitimacije K 13.

Belokranjska podružnica Slomškove družbe v Črnomlju ima zborovanje v nedeljo 7. maja 1939 ob pol 13 v ljudski šoli v Črnomlju. Udeležba je za vsakega člana obvezna. Obvestite prosimo tudi prijatelje Slomškove družbe in jih povabite na zborovanje. Odbor.

— **Živalske kužne bolezni v Sloveniji.** Po stanju z dne 25. aprila je bila v Sloveniji slinavka in parkljevka v 87 dvorcih, vranični prisad v 1, svinjska kuga v 12, svinjska rdečica v 12, steklina v 2, mehurčasti izpuščaj v 5 dvorcih.

— **Nova tovarna v Krškem,** ki je gradi podjetje Ivan Bonač in sin iz Ljubljane, bo kmalu končana. V začetku bodo izdelali na leto okrog 6000 ton celuloze, sčasoma pa se bo kapaciteta tovarne podvojila.

— **Gospoda iz Litije,** ki nam je poslal pismo, s čigar vsebino se popolnoma strinjamo, prosimo, da bi nam poslal svoj naslov in nam pomagal rešiti pereče vprašanje, ki ga omenja v pismu. Strogo zaupno!

— **Pri zaprtju,** motnjah v prebavi vzemite zjutraj še na prazen želodec en kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice.

— **V Službenem listu** kraljevske banske uprave dravske banovine z dne 3. t. m. so objavljena »Navodila za izvrševanje proračuna državnih razhodkov in dohodkov za leto 1939/40«, dalje »Spremembe uredbe o sprejemanju v službo, razporedbi zvanj itd. uslužbencev finančne kontrole«, »Uredba o dopolnitvi uredbe o dokazu izobrazbe za opravljanje pogostinskih obrtov«, »Uredba o podaljšavi roka za izmeno platišč na obstoječih tovornih vozilih«, »Pravila o opravljanju strokovnega državnega izpita za stalne veroučitelje meščanskih šol«, »Dopolnitev pravilnika o pobiranju vstopnic v državne muzeje«, »Tarifa avtorskih nagrad za glasbene prireditve«, »Odločba o prenosu sedeža davčne uprave za dravograjski okraj iz Prevalja v Dravograd« in »Navodila za gradbeni pravilnik v mestih in trgih dravske banovine«.

— **Drzen vlom.** V Malibrezi v župniji Sv. Ruperta n. Laškim je drzen tat vlomil pri belem dnevu v hišo posestnika Lokovška Jožefa. Ko so popoldne ob 3 bili vsi domači na njivi pri delu, se je prikradel iz hoste, ki v daljavi kakih 30 m obdaja vsa poslopja, neznan lopov, s cepinom s silo odrinil hišna vrata in potem nemoten šel na svoj zločinski posel. Pretaknil je vse sobe, vsako shrambo, vse postelje in omare. Gospodar je pred dnevi prodal kravo in s težavo spravil skupaj 2000 din, katere je nameraval naslednjo nedeljo vrniti materi v poravnavo dolga. Do zadnjega denarja je vse pobasal tat, vzel pa tudi dvojno novo obleko gospodarja in njegove žene ter 3 pare čevljev v skupni vrednosti 2000 din ter jo nemoteno popihal v bližnji gozd.

— **Opozarjamo na eno, odnosno dvodnevni** binkoštni izlet železničarjev v Benetke in Trst s posebnim vlakom. Sodeluje celotna železničarska godba »Sloga«. Izredne ugodnosti. Informacije daje in prijave sprejema pisarna Združenja, palača »Grafike«, Masarykova 14-I. (tel. 23-50) za aktivne železničarje še do 5., za ostale udeležence najkasneje do 10. t. m. Udeležba možna vsakomur.

— **Slavnostni koncert Glasbene Matice v Postojnski jami.** Kakor vsako leto bo tudi letos na binkoštno nedeljo donela slovenska pesem v Postojnski jami. V zvezi s tem priredi Putnik Maribor izletniški vlak, ki velja samo 150 din. Zahtevajte prospekte!

— **Zahtevajte sporede binkoštnih izletov v tu- in inozemstvo v vseh biljetarnah Putnika.**

— Enodnevni krožni izlet po Slovenskih goricah priredi 7. maja Društvo prijateljev Slovenskih goric. Prijave in informacije v vseh biljetarnicah PUTNIK-a.

Binkoštno romanje na Trsat

Vsa Slovenija se pripravlja na najlepši in najcenejši majniški romarski izlet k Mariji na Trsat, združen s prijetnim izletom po morju v prelepo Malinsko na Krku in v Italijo (na Reko in v Opatijo).

Romarji se odpeljejo binkoštno soboto, dne 27. maja, ob 8 iz Ljubljane s posebnim vlakom, ki bo na vseh postajah proti Zidanemu mostu—Zagrebu, sprejemal romarje. Dolenjci se bodo pridružili v Karlovcu. Odhod iz Zagreba ob 12, iz Karlovca ob 13, prihod na Sušak-Trsat ob 18. — Romarske pobožnosti v baziliki M. B. na Trsatu bodo v soboto zvečer in v nedeljo ter v ponedeljek zjutraj. Izlet v Malinsko v nedeljo, v Italijo pa v ponedeljek. Odhod posebnega vlaka iz Sušaka v ponedeljek okoli 19.30, prihod v Ljubljano v torek 30. maja okoli 4.30 zjutraj. Romarski vlak bo vozil že iz Ljubljane, značaj posebnega vlaka pa bo imel šele od Zagreba. Zato bo moral vsak potnik na vstopni postaji kupiti cel vozni listek do Zagreba (Dolenjci pa do Karlovca) in ne samo do Ljubljane ali do Zidanega mostu kakor druga leta. Vozni listek bo veljal za brezplačni povratek; na ta način je do posebnega vlaka polovična voznina. Po novi tarifi stane vozni listek iz Ljubljane do Zagreba 53 din, iz Maribora pa 60 din. Za vožnjo s posebnim vlakom (od Zagreba in nazaj) in za romarsko izkaznico pa je treba poslati denar romarskemu vodstvu v Ljubljano, in sicer 110 din do 10. maja, za poznešja vplačila pa 120 dinarjev. Kdor želi iti v Italijo mora poslati denar do 10. maja z doplačilom 20 din, če gre samo na Reko, če gre pa tudi v Opatijo, pa 50 din. Istočasno mora poslati tudi 3 fotografije s sledečimi podatki: ime in priimek, dan, mesec, leto in kraj rojstva, poklic in točen naslov bivališča (tudi ime okraja kamor bivališče spada) in pristojno občino, dalje krstno ime očeta in ime in primek matere (kakor se je pisala pred poroko). Po 10. maju ne bo mogoče nikogar več vpisati za izlet v Italijo. Kdor se zanima za to prelepo romanje (v tehnični izvedbi Tujsko-prometne zveze), dobi brezplačna podrobna navodila pri romarskem vodstvu »Po božjem svetu«, v Ljubljani, Sv. Petra nasip 17 (tudi po pošti). (7046)

Po državi

* **Ljubljanska opera bo gostovala v Splitu.** Gledališko ravnateljstvo v Splitu je zaključilo pogajanja z upravo ljubljanske opere za krajše gostovanje v Splitu. Ravnateljstvo se je najprej obrnilo na zagrebško opero, ki pa iz tehničnih razlogov ni mogla sprejeti gostovanja. Ljubljanska opera bo gostovala v Splitu 8 dni, začenši z 8. majem. Na repertoarju gostovanja so naslednje opere: Ero z onega sveta, Lohengrin, Falstaff, Manon, Gioconda, Werther, Evgenij Onjegin in Trubadur. Za gostovanje ljubljanske opere vlada v Splitu velikansko zanimanje.

* **Lepe žalne slovesnosti** v spomin hrvatskih narodnih mučenikov Zrinjskega in Frankopana so bile preteklo soboto in nedeljo po vseh večjih hrvatskih krajih. Žalnih slovesnosti so se povsod udeležila vsa hrvatska društva in velike množice ljudi.

* **Skrivnost pogostih požarov v Sisku razjasnjena.** V torek ob 3 zjutraj je izbruhnil v Sisku požar v hiši Stanka Jarčova, šoferja pri tvrdki Teslič. Najprej je nastala močna detonacija, ki je iztrgala del strehe, nato pa je izbruhnil visok plamen, pomešan z gostim dimom. Gasilci so prišli na lice mesta zelo hitro in tako se je posrečilo ne samo pogasiti požar, ampak tudi odkriti skrivnost pogostih požarov v Sisku, ki so bili tako silni, da je zmerom vse pogorelo do tal in ni bilo mogoče nič rešiti. Gasilci so namreč našli po vsej hiši razpostavljenih okrog 70 litrov bencina v steklenicah. Vse steklenice so bile povezane med seboj s smolnato vrvico, v sredi pa je gorela sveča. Ko bi sveča dogorela, bi vžgala vrvico, vrvica pa bi vžgala steklenice z bencinom. Načrt pa se ni posrečil, ker je predčasno eksplodirala neka steklenica bencina in je sveča od detonacije ugasnila. Eksplozija je raztrgala del stropa in zažgala streho, ostale steklenice bencina pa se niso vžgale, ker so pravočasno prispeli gasilci. Jarčova so zaprli, uvedli pa so tudi preiskavo proti nekaterim drugim posestnikom, ki so jim pogorele hiše do tal.

* **Oče ubil sina.** V vasi Trnju pri Čakovcu se je odigrala v hiši posestnika Santa družinska žaloigra s smrtnim izidom. Josip Santo je zabodel z nožem do smrti svojega 25 letnega sina Ljudevita. Do uboja je prišlo zaradi tega, ker se je Ljudevit, ki je bil delaven in soliden fant, hotel oženiti proti očetovi volji. Te dni je prišlo med njima do hudega prepira, v katerem je starec, ki je znan pijanec, zgrabil nož in ga porinil sinu v prsi. Starejši sin je priskočil bratu na pomoč, toda bilo je prepozno. Starec je zavihtel nož tudi proti starejšemu sinu, toda ta je pretregel udarec s stolom, nato pa ga je udaril s stolom, da je padel na tla. Hudo ranjenega Ljudevita so prepeljali v bolnišnico, kjer je kmalu umrl. Starca so orožniki zaprli.

* **Tragična smrt jugoslovanskega letalca v Boliviji.** V mestu Choreti v Boliviji se je pripetila letalska nesreča, pri kateri je izgubil življenje znani zagrebški letalec Drago Balzerano. Balzerano se je dvignil z letalom v zrak, toda komaj je letalo doseglo višino 50 metrov, je odpovedal motor in letalo je strmoglavilo na tla. Izpod ruševin so potegnili Balzerana mrtvega.

* **Zapeljivca svoje hčere je ubil.** Pred sodiščem v Mitrovici se je te dni zagovarjal 60 letni mesar Ilija Sretič iz Bingule, ki je 4. marca t. l. zaklal zapeljivca svoje hčerke Milenka Brašanca. Brašanec je imel dve leti razmerje s Sretičevo hčerko Milico, potem pa jo je nenadoma zapustil ter pričel po vasi govoriti, da je Milica imela z njim nedovoljene odnose. Sretič je zaradi tega Brašanca tožil, toda ker je hčerka zanikala, da bi imela kakšne zveze z Brašancem, je tožbo umaknil. Kritičnega dne je Sretič naletel na Brašanca v gostilni. Dejal mu je, naj gre z njim domov, kjer mu bo nekaj povedal. Pri Sretiču sta šla v sobo, kjer sta bili tudi Sretičeva žena in hči. Sretič priznava, da je Brašancu dejal, naj neha žaljivo govoriti o njegovi hčerki. Na te besede pa je Brašanec navalil nanj z nožem, ki mu ga je pa Sretič odvzel. Sretič je nato potegnil svoj nož, nakar sta oba padla na tla in pri tem se je zabodel nož v Brašanca. Tako pripoveduje Sretič. Priče pa pripovedujejo, da so čule iz hiše obupne Brašančeve klice na pomoč, ter da so imele vtis, da sta ženski Brašanca držali, starec pa ga je ubadal z nožem. Sodišče se je postavilo na stališče, da je Sretič prekoračil meje silobrana in ga je obsodilo na 4 leta ječe in 4 leta izgube častnih pravic.

Ljubljana, 4. maja

Gledališče

Drama. Četrtek, 4.: »Utopljenca«. Red Četrtek. Petek, 5.: Zaprto. Sobota, 6.: »Živi mrtvec«. Izven. Globoko znižane cene od 14 din navzdol. Nedelja, 7.: »Utopljenca«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Opera. Četrtek, 4.: »Trubadur«. Debut gdč. Mire Basičeve iz Zagreba. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol. Petek, 5. ob 15: »Don Kihot«, Dijaška predstava. Izven. Globoko znižane cene od 16 din navzdol. Sobota, 6.: »Jesenski manevri«. Izven. Znižane cene od 24 din navzdol. Nedelja, 7.: »Vse za šalo«. Izven. Znižane cene.

Radio Ljubljana

Četrtek, 4. maja: 12 Obisk pri severnih Slovanih plošče); 12.45 Poročila; 13 Napovedi; 13.20 Pripovedke v glasbi (plošče); 14 Napovedi; 18 Pester spored Rad. orkestra; 18.40 Slovenščina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič); 19 Napovedi, poročila; 19.30 Nac. ura: Predavanje min. za ljudsko telesno vzgojo; 19.50 Deset minut zabave; 20 Šramel-kvartet Murnček; 20.40 Reproduciran koncert simfonične glasbe;; 22 Napovedi, poročila; 22.15 Za dobro voljo igra Rad. orkester.

Drugi programi

Četrtek, 4. maja: Belgrad: 20 Humor — 21 Pevski koncert — 22.15 Klavir. — **Zagreb:** 20 Belgrad. — **Sofija:** 19.30 Ork. koncert. — **Bratislava:** 19.30 Slovaške narodne, 19.50 Igra, 21 Ork. koncert, 22 Slovaški skladatelji. — **Varšava:** 19 Zabavna glasba, 23 Poljska glasba. — **Budimpešta:** 20.10 Prenos, 21 Ork. koncert, 23 Ciganski orkester. — **Trst:** 17.15 Brazilski koncert, 21 Bizetova opera »Carmen«. — **Rim-Bari:** 21 Igra, 22.30 Ork. koncert. — **Florenca:** 20.35 Simfonični koncert, 21.35 Violina, 21.55 Dunajski valčki. — **Vratislava:** 20.15 Pfitznerjeve skladbe.

Prireditve in zabave

Spored koncert dveh angleških umetnikov je sestavljen sledeče: Najprvo bo zapela Astra Desmondova 5 samospevov, povečini starih angleških avtorjev iz 17. stoletja. Umetnico bo spremljal na klavirju Gerald Moore. Nato bo zaigral pianist Curzon Schumanovo sonato v g-molu. Sledijo samospevi Schuberta in Hugona Wolfa, ki jih bo pela Desmondova. Pianist Clifford bo zaigral nato klasično angleško sonato v g-molu, nekatera dela novejšega datuma in 1 Lisztovo delo. Nato zaključi koncert Astra Desmondova še s 6 modernimi angleškimi samospevi. Koncert je pod protektoratom angleške vlade in bo v petek 5. t. m. ob 20 v veliki filharmonični dvorani. Predprodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice.

Predavanja

Drevi ob 20 predava v dvorani Delavske zbornice, Miklošičeva 22, univ. prof. g. inž. arh. Ivan Vurnik o temi: »Slovenska vas — jutri«. Predavanje spremljajo skioptične slike. Člani in prijatelji instituta vabljeni.

Sestanki

Muzejsko društvo za Slovenijo bo imelo svoj redni letni občni zbor v četrtek 11. t. m. ob 5 popoldne v čitalnici Narodnega muzeja v Ljubljani.

FO Sv. Peter ima drevi ob 8 redni sestanek s predavanjem g. Avseca, sodnika v pokoju.

Društvo »Bran-i-bor«, podružnica v Ljubljani, ima dne 8. maja 1939 redni občni zbor v sejni dvorani ljubljanskega magistrata.

Pevski zbor Glasbene Matice ljubljanske ima namesto drevi prihodnjo vajo mešanega zbora v petek ob 20.

Cerkveni vestnik

II. Vnanja Marijina kongregacija pri uršulinkah v Ljubljani ima jutri, na prvi petek, ob 6 sv. mašo s skupnim sv. obhajilom. Pridite vse! Voditelj.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet Tyrševa 43; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4 in mr. Ustar, Selenburgova ulica 7.

Poizvedovanja

Izgubila se je plava otroška pelerinica s kapuco. Najditelj se naproša, da jo odda hišniku v Gosposki ulici 12.

Anekdota

Zdravnik Radcliffe je dal tlakovati dvorišče svoje hiše. Ko je prišel tlakovalec po zaslužek, je Radcliffe dejal:

»Ne, ne bom plačal. Vi ste svoje delo slabo naredili in ga potem pokrili z zemljo.«

»No,« pravi tlakovalec, »tudi drugi ljudje večkrat opravijo svoje delo slabo in ga tudi pokrijejo z zemljo.«

Radcliffe, ki je takoj spoznal, kam meri tlakovalec, je šel smehljajoč se v svojo pisarno in prišel kmalu nazaj z denarjem, ki ga je izročil tlakovalcu.

»Ali mi morete res priporočiti to sredstvo za rast brade?«

»Seveda! Za svojo lastno brado se imam zahvaliti samo temu sredstvu.«

»Ne, potem pa ne bom kupil. Vaša brada mi ni všeč.«

*

»Zakaj pa se nočete oženiti z gospodično Krampovo? Njena preteklost je vendar čista.«

»To že, ampak predolga.«

*

Gospod: »Ne morete si misliti, kako sem bil priljubljen pri moji prejšnji gospodinji. Ko sem se izselil, se je žalostno jokala.«

Nova gospodinja: »Tako — meni se kaj takega ne more pripetiti, pri meni se stanarina plača naprej.«

*

»Pred tednom dni sem dala oglas, da osamljeno dekle išče luči in toplote za svoje življenje,« je priznala gospodična Tilka.

»No, in koliko odgovorov si prejela,« hoče vedeti njena prijateljica.

»Dva, enega od elektrarne in drugega od plinarne.«

Kaj pravite?

V teh težkih, odločilnih časih, ko se vse vrednote proglašajo za zmotne in ničvredne in ko so posebno naziranja o vrednosti gojenja narodnosti pri majhnih in velikih narodih občutno različna, ne bo odveč, če navedemo besede Jožeta Vošnjaka, ki jih je poslal Čitalnici v Ljubljani dne 8. januarja 1876: »Ljudstvo brez zavednosti in ponosa ni narod, ampak tolpa ljudi, katerim se ne dozdeva nečastno služiti komur koli, samo da vsakdanje hrane ne pogrešajo. Narodna zavednost in narodni ponos pa se izrebita s korenino, če se narodu venomer pripoveduje, da je majhen, da je neznaten, reven, z eno besedo: inferioren. Presilni šovinizem nikakor ne škoduje toliko, kolikor preponižna pohlevnost.«

Te besede so sicer stare, a nikakor niso izgubile na svoji važnosti; izrastle so sicer iz tedanjega časa, iz tedanjih razmer, a veljajo še danes v polni meri. Bodimo ponosni in ne maloverni!

LJUBLJANA

Otroška akademija v čast Kristusu Kralju

Kot pripravo na VI. mednarodni kongres Kristusa Kralja so priredili otroci ljubljanskih ljudskih šol preteklo nedeljo sijajno uspelo akademijo v čast Kristusu Kralju. Dvorano so napolnili predvsem starši in vzgojitelji poleg vseh tistih, ki ljubijo našo mladino. Pa tudi otrok ni manjkalo. V prvih vrstah so sedeli odlični gostje. Med njimi gospa banova dr. Natlačenova. Prevzvišenega nadpastirja, ki se trenotno mudi na birmovanju, je zastopal g. generalni vikar prošt Ignacij Nadrah. Gospoda predsednika mestne občine je zastopal g. upravitelj Vider. Navzoča sta bila gg. nadzornika Ločniškar in Štrukelj, dalje gospe upraviteljice in gg. upravitelji oziroma njih namestniki vseh ljubljanskih ljudskih šol. — Že precej pri prvi točki, ko je nastopil učenec z Viča v blesteči križarski uniformi in pred zastorom z neverjetnim navdušenjem deklamiral p. Krizostomovo kongresno himno »Naš Kralj naj živi!«, je vso dvorano prevzelo pobožno-veselo razpoloženje. Zastor se dvigne. Pred nami stoji lepo uniformiran deški pevski zbor iz Marijanišča in zakroži na isto besedilo z izredno spretnostjo p. Ačkovo novo himno za kongres Kristusa Kralja ob spremljevanju klavirja. Dečki so s svojimi prožnimi glasovi in z nadvse točnim izvajanjem želi živahen aplavz. — Tretjo točko so izvajale učenke obeh ljudskih šol pri uršulinkah. Bil je to krasen prizorček »Kristus Kralj prihaja«. Besedilo je napisala M. Elizabeta, za kompozicije in petje pa je poskrbela M. Eleonora. Za tem prelepim prizorčkom so pa nastopile najmanjše deklice iz Lichtenthurnovega zavoda in v belih haljicah z venčki v koderčkih rajale pred krasnim kipom Kristusa Kralja, ki ga je blagohotno dala na razpolago tvrdka Sfiligoj. Čudovito lepo melodijo k temu rajanju na besedilo s. Darine je napisal g. A. Zdešar. — Višek akademije pa je bila p. Krizostomova igrica »Sveti Krištof«, ki so jo izvajali učenci Marijaniške šole. Igrica je vsa prepletena z zdravim humorjem, a polna klenega zrnja. Otroci povedo s svojo prirojeno šegavo resnostjo povsem jasno, kaj je namen in pomen kongresa Kristusa Kralja in kako naj se nanj pripravljamo. Igralci so želi mnogo živahnega priznanja, posebej še ravnatelj malega gledišča. — Vzvišena kongresna ideja je proniknila v srca vseh udeležencev; vsi so odšli iz dvorane zelo zadovoljni in prežeti svete ljubezni do Kralja vseh kraljev, ki jim ga je naša zorna mladina pokazala v pomladni lepoti in najsijajnejši luči otroškega srca.

Bodi usmiljen do živali

Slovenci se kaj radi hvalimo s svojo kulturo in naprednostjo, toda nasproti živalim se pa ne ponašamo vedno tako, kakor bi se morali. Le poglejmo na naše ulice in ceste. Neredko bomo videli, kako morajo živali, ki jih ni skoraj nič več kost in koža, vleči težko naložene vozove. Še pogostejši pojav pa so šepavi konji na naših ulicah. Človek se komaj ubrani vtisa, da so naša mesta, posebno pa še naše glavno mesto, zbirališče šepavih konj.

Slovensko društvo za varstvo živali se obrača do vseh lastnikov konj in prevoznikov z vljudno prošnjo, da šepavih konj ne uporablja za delo, temveč poskrbe, da se njihov konj čimprej pozdravi ter šele potem zopet uporabi za delo.

V koliko ta poziv ne bo imel uspeha, bo Slovensko društvo za varstvo živali prisiljeno, da najprej javno ožigosa tako postopanje in se nato zateče in uporabi oblastne odredbe, ki ščitijo živali ter imajo pripravljene občutne kazni za tiste, ki se ne ravnajo po teh predpisih. Notranje ministrstvo je izdalo stroge odredbe pod K. II. št. 56490 od 11. XI. 1936, v katerih je najstrožje prepovedano vsako slabo ravnanje z živalmi. V naše kraje prihaja veliko tujcev in že zaradi tega bi morali bolj paziti na naš ugled, ki veliko trpi, če tujec opazi, da ne ravnamo pravilno z živaljo.

Slovensko društvo za varstvo živali vabi vse svoje člane in prijatelje, da ob vsaki priliki skušajo preprečiti nepotrebno mučenje živali ter obenem širijo krog društvenih članov in pomagajo društvu s svojimi prispevki!

OB 50-LETNICI USTANOVITVE
ZA BIRMO
URE IN ZLATNINE PO NAJNIŽJIH CENAH
LUD. ČERNE
Ljubljana, Wolfova ulica 3

l **Nočne častilce** vabimo, da se udeleže celonočnega češčenja, ki se prične drevi ob 9 v ljubljanski stolnici. Molili bomo iz »Večne molitve« 26. uro, nato pa dodali molitev 2 .ure. Molitvenik je v cerkvi na razpolago.

l **Razstava opreme za Prešernovo rojstno hišo.** Učenke ljudske šole na Mladiki so na željo odbora za nakup Prešernove rojstne hiše izdelale opremo za to hišo. Zaradi splošnega zanimanja bo ta oprema razstavljena v soboto dne 6. maja od 9 do 17 in v nedeljo 7. maja od 9 do 12 v sobi 4. razreda na liceju (pritličje).

l **Moderne bluze, Karničnik, Nebotičnik.**

l *Milijonski Cleveland se spominja Ljubljane.* Kakor se še spominjamo, je lani majnika meseca ljubljanski župan dr. Juro Adlešič odnesel s seboj v Ameriko tudi kiparja Toneta Kralja leseni kip »Slovenka« na podstavku iz črnega barjanskega hrasta z ljubljanskim grbom v dar »ameriški Ljubljani« — mestu Clevelandu. Iz rok ljubljanskega župana je tedaj clevelandski župan g. Harold Burton s posebno slovesnostjo pred mestnim svetom sprejel to darilo ljubljanskega mesta v slavnostni dvorani mestne hiše clevelandske, ko je poudarjal, da bo »Miss Slovenia« Clevelandčane vedno spominjala na prijateljsko Ljubljano in njeno prebivalstvo onkraj morja. Kako resno je to mislil župan milijonskega mesta nam dokazuje spet njegova čestitka ljubljanskemu županu za Veliko noč, kjer župan Burton med najljubeznivejšimi željami tudi piše: »Statueta ‚Slovenija' stoji v moji sprejemni sobi in me vedno spominja na prisrčnost Vašega obiska v Clevelandu. Bila je naša velika radost, da smo Vas imeli pri nas, in trdno sem prepričan, da obstoje med prebivalstvom Clevelanda najbolj dobrohotna čustva do Vašega mesta.« Te dni so v Clevelandu ogromne množice obhajale 25 letnico, odkar g. Crosser zastopa 21. okraj Clevelanda, kjer žive Slovenci, v kongresu Ameriških združenih držav, kjer je lani ta častitljivi ameriški parlamentarec izrekel tako pohvalo o Slovencih, da so Slovenci najboljši in najprizadevnejši narod, kar jih na svetu sploh pozna. Vplivnega ameriškega prijatelja našega naroda se ob pomenljivem jubileju njegovega parlamentarnega delovanja s hvaležnostjo spominja tudi stara domovina in mu želi še mnogo uspehov, zlasti pri delu za naše rojake.

l *»Otrok za otroka«* je geslo učenk in učencev mestnih ljudskih šol in otroških vrtcev, ki v soboto ob 7 prirede v frančiškanski dvorani veliko akademijo s prav mičnimi in lepimi točkami. Otroci naj se že v mladih letih vadijo dobrodelnosti, da bodo odrasli storili veliko dobrega za svoje bližnje. S prireditvijo akademije hočejo naši šolniki in mestni socialni urad mladini pokazati pota k usmiljenosti do revnih součencev in s tem blaže mlada srca, da bodo naši otroci v resnici dobri. Dober namen prireditve je tako privlačen, da je že sedaj prodanih precej vstopnic, zato si pa preskrbite vstopnice v predprodaji v pisarni Pax et bonum v frančiškanski pasaži.

Beli in zdravi zobje
SARGOV KALODONT
proti zobnemu kamnu

Birmanska darila
po nizkih cenah pri
J. VILHAR, urar
Ljubljana, Sv. Petra cesta 36.

l *Za Vincencijevo konferenco* v Mostah je daroval g. Karl Šparhakel namesto šopka na grob Terezije Rožman, sestre prevzvišenega g. škofa, 50 dinarjev.

MARIBOR

m *Lepa slavnost.* V nedeljo bo v Mariboru razvitje treh društvenih zastav Jadranske straže v Mariboru. Na predvečer v soboto bo v dvorani Narodnega doma akademija z lepim sporedom. V nedeljo, 7. maja, bo na Glavnem trgu razvitje treh društvenih praporov. Ob 9.40 je zbiranje na Glavnem trgu, ob 9.45 obvezna sv. maša za šolsko mladino, ki jo daruje prelat in stolni dekan dr. Fr. Cukala, potem sledi razvitje zastav, ki se zaključi s slavnostnim sprevodom po Gosposki ulici, Aleksandrovi, Kolodvorski, Maistrovi ulici, razhod pa je na Trgu Svobode. Po končanem sprevodu bo v mestni posvetovalnici 15. jubilejna skupščina oblastnega odbora Jadranske Straže.

m *Lep jubilej »Prodane neveste«.* Preteklo nedeljo je dosegla opera »Prodana nevesta« na mariborskem odru svojo 40. uprizoritev. Za mariborske razmere je to vsekakor nad vse častno. Prvič so uprizorili »Prodano nevesto« dne 28. aprila 1922. Po številu predstav sledi »Prodani nevesti« opera »Traviata«, ki so jo uprizorili 37 krat; »Trubadur« je doživel 23 predstav, »Cavalleria rusticana« in »Rigoletto« 18 predstav, »Hoffmannove pripovedke« 17, »Urh grof Celjski in »Madame Butterfly« pa 16 predstav.

m *Študenške občinske zadeve.* Te dni je bila redna seja študenškega občinskega sveta. Pri regulaciji cerkvenega prostora pred cerkvijo sv. Jožefa so se pojavile težave, ker občina nima dovolj sredstev. Tudi javno stranišče pri cerkvi se ne bo gradilo, ker so pogoji za najemnino pretežki. — Škropljenje cest se bo razširilo tudi na druge ceste. Do sedaj sta se škropili samo dve cesti. Potrebno bi bilo, da bi tudi mestna občina mariborska nekaj prispevala, ker povzroča največ prahu mestni avtobus, ki 32 krat na dan pasira ceste. Prošnje za sprejem v domovinsko zvezo se pri občini neverjetno kopičijo, prijave stanovalcev se tudi naglo dvigajo, gradbena podjetnost je zelo živahna ter se samo sedaj gradi 12 novih hiš. Vse to kaže, da se Studenci naglo razvijajo.

m *Neverjetne govorice* širijo z zlobno premišljenostjo neki ljudje po Mariboru v zvezi s 17 krat predkaznovanim zločincem Listom, katerega so pred nedavnim časom zalotili v stolpu magdalenske župne cerkve, kjer je razvijal svojo »propagando«. Pravijo, da je List umrl v bolnišnici zaradi poškodb, ki jih je dobil ob priliki aretacije, da so ga skrivaj ponoči pokopali itd. V resnici pa se nahaja List s svojim 13 krat predkaznovanim pajdašem Schweighoferjem v preiskovalnem zaporu okrožnega sodišča, kjer čaka na razpravo. Res čudne metode ljudi, ki bi še iz najetih zločincev radi delali »mučenike«, ker sami za takšno »mučeništvo« nimajo korajže.

m *Za rezervne častnike.* Združenje rezervnih častnikov, pododbor Maribor, obvešča gg. aktivne rezervne častnike, člane in nečlane, da se bo danes, v četrtek, dne 4. maja, ob 20.45 predvajal v kinu »Union« film »Maginotova linija«. Vstop samo proti častniškim rezervnim legitimacijam.

m *Ljubitelji Slovenskih goric* pridejo iz Ljubljane v nedeljo, 7. t. m. Priključijo se jim tudi mariborski izletniki pri krožni vožnji po Slovenskih goricah. Odhod ob četrt na deset izpred glavnega kolodvora. Podrobnejše informacije se dobe pri »Putniku«.

m *Cerkveni sestanek dijaških kongregacij.* V soboto, 6. maja, ob 18. v cerkvi sv. Alojzija pridiga, večernice, priložnost za sv. spoved. V nedeljo, 7. maja, ob pol 7. istotam sv. maša in skupno sv. obhajilo. Za članstvo udeležba obvezna. Vabljeni tudi drugi.

m *Preložena občinske seja.* Za danes sklicana seja mestnega sveta je preložena na petek, dne 5. majnika.

m *Na akademiji učiteljiščnikov* dne 5. maja se uprizori v gledališču med drugim tudi Ernstova tridejanska komedija »Vzgojitelj Lanovec«.

m *Krščanska ženska zveza za Maribor in okolico* priredi v nedeljo, 7. maja, romanje k Devici Mariji v Puščavo. Odhod s prvim jutranjim vlakom ob 5.40, povratek pa z dopoldanskim vlakom. — Romanje bo ob vsakem vremenu. Društvena pisarna je od 1. maja odprta samo vsako sredo od 8. do 10. dopoldne. — Odbor.

m *Seja Mariborske kolesarske podzveze* bo drevi ob osmih v hotelu Zamorec. Vabljeni vsi odborniki.

m *Carinski dohodki.* Meseca aprila je imela mariborska carinarnica 7,996.871 din dohodkov. Od tega odpade 66.005 din na izvoz. Depozitov je imela carinarnica v aprilu 1,383.295.30 din.

m *Nevarna flobertovka.* Iz male flobert pištole si je prestrelil dlan leve roke 14 letni Viktor Mekar, sin upokojenega finančnega stražnika na Pobrežju.

m *Vlom v trgovino.* V Rošpohu pri Mariboru je bil izvršen vlom v trgovino Frabca Rudolfa. Vlomilec je odnesel 80 srajc, večjo zalogo moških in ženskih nogavic, veliko tobaka in cigaret ter 450 din gotovine in novo kolo. Povzročil je več tisoč dinarjev škode. Izginil je brez sledu.

m *Proti beračenju otrok* je policija vendarle nastopila ter so stražniki včeraj te male nepridiprave, ki so zlasti v Gosposki ulici več tednov nadlegovali pasante naravnost pred očmi policistov, sedaj polovili. Beračili so otroci dveh, treh družin, ki so svoje malčke nalašč pošiljale na ulico. Opozarjamo pa policijo še na nekega moškega, ki ustavlja na ulici zlasti tujce, jim dopoveduje, da jih pozna ter jih slednjič prosi za podporo. Vsak mu da nekaj, da se ga le otrese. Postal je že prava nadlega za tujce. Denar seveda zapravi.

m *Ugotovljena identiteta.* Poročali smo o najdbi trupla samomorilca, ki si je prerezal žile v Ferlinčevem gozdu v Svečini. Ugotovilo se je, da je bil to 61 letni Franc Muster iz Untergrala pri Lipnici v Nemčiji. Njegov zet, ki je prišel iz Nemčije, je ugotovil to na podlagi obleke in klobuka pokojnika.

Gledališče

Četrtek, 4. maja: Ob 20. »Dijak prosjak«. Red D.
Petek, 5. maja: Ob 20. Akademija drž. učiteljišča.
Sobota, 6. maja: Ob 20. »Potopljeni svet«. Red A.

Celje

Dvadnevno potovanje na Trsat in Plitvička jezera priredi za binkošti Katoliško prosvetno društvo v Celju. Kdor želi preživeti najprijetnejše ta dva praznika, naj se nemudoma prijavi, ker je zanimanje za to potovanje zelo veliko in sedežev le še nekaj prostih. Potovali bomo iz Celja skozi Ljubljano, Kočevje, Sušak na Trsat, nato preko Crikvenice z ladjo na otok Krk v Novi, Senj, čez Velebit na Plitvička jezera ter skozi Novo mesto nazaj v Celje. Cena potovanja z luksuznim avtobusom, prvovrstna hrana in prenočišča, ogled muzejev, vožnja z ladjo ter čolni, ogled zgodovinskih znamenitosti ter katakomb za skupno 320 din. Kdor želi brez hrane in prenočišča, plača samo 200 din. Odhod iz Celja na binkoštno nedeljo ob 5. zjutraj, povratek na ponedeljek ob 11. ponoči. Prijave sprejema pisarna KPD v Celju, Cankarjeva ul. 4. in sicer najdalje do 8. maja.

c **Koncert vseh treh meščanskih šol v Celju** je uspel v splošno zadovoljnost Celjanov, ki so prišli na ta koncert naše mladine. Najprej je nastopil zbor meščanske šole šolskih sester pod vodstvom s. Ljubomire Žuljeve. Zbor je bil zelo discipliniran in prožen ter je eksaktno zapel več lepih pesmi. Prav tako je občinstvu ugajal zbor pod vodstvom meščanske šole pod vodstvom g. Peca Šegule.

c **Katoliško prosvetno društvo** ni moglo letos na praznik Marijinega oznanjenja prirediti običajne materinske proslave, zato vabi svoje člane in prijatelje na proslavo, ki jo v čast naših mater prirede kongreganistinje v nedeljo, dne 7. maja ob 4. popoldne v mestnem gledališču.

c **Tekstilna in oblačilna skupina** Zveze združenih delavcev ima danes ob 5. popoldne sestanek v Domu v Samostanski ulici. Govoril bo g. Peter Rozman iz Maribora.

c **Konjerejci** bodo zborovali v nedeljo, dne 7. maja ob 9. dopoldne v ljudski šoli v Petrovčah.

c **Tujski promet v Celju.** V preteklem mesecu je obiskalo Celje 1088 tujcev, od teh 967 Jugoslovanov in 174 inozemcev.

c **Po evidenci javne borze dela** je število brezposelnih padlo od 1136 na 687.

c **Vol vrgel voznika čez avtomobil.** V **Št. Janžu** na Vinski gori se je dogodila posebna nesreča. 34 letni posestnik Cvikelj je gnal vola. Nasproti mu je pripeljal osebni avtomobil in zadel v vola. Vol se je prestrašil in zdivjal ter pri tem z vso močjo vrgel Cviklja čez avtomobil, da si je Cviklej zlomil desno roko v ramenu in dobil še hude poškodbe po vsem telesu.

c **Stroga je kazen** za poklicne žeparice. 24. februarja je bil v Laškem živinski in kramarski sejem. Na ta sejem so se pripeljale 42 letna Tarode Marija iz Belice pri Čakovcu, 28 letna hčerka Marije Tarode Veronika iz Ivanovc pri Čakovcu in 53 letna delavka Hajdinjak Helena iz Pribislavcev pri Čakovcu. Te poklicne žeparice je zasačil laški orožnik v Pačnikovi gostilni in jih aretiral. V začetku so se branile in celo zatrjevale, da se sploh ne poznajo med seboj. Prišle so k sodišču, ki jim je dokazalo, da so poklicne žeparice. Obsojene so bile: Tarode Marija na 1 leto 4 mesece, Veronika Tarode na 1 leto, Hajdina Heleno na 1 leto in 2 meseca ječe.

Velik požar pri Celju

Celje, 3. maja.

Včeraj ob pol 11. ponoči je začelo goreti 40 m dolgo gospodarsko poslopje g. Adele Dečkove na Sp. Hudinji pri Celju. Ogenj se je hitro razširil in objel veliko poslopje, v katerem je bilo 6 krav, par konj, v zgornjih delih pa velike množine sena, žitnica in 3 stanovanjski prostori, kjer so stanovali podnajemniki. V poslopju je seveda nastala velika panika, kajti ogenj je izbruhnil nenadoma in so stanovalci, katerim so pritekli na pomoč tudi drugi ljudje, hitro reševali pohištvo in drugo. Na kraj požara so prihiteli celjski mestni in gaberski gasilci, ki so takoj stopili v akcijo in lokalizirali požar, da ni preskočil ogenj na 20 korakov oddaljeni kozolec in na sosedno stanovanjsko hišo. Požrtvovalni gasilci so rešili krave in konje in vse, kar se je dalo, niso pa mogli rešiti številnih strojev in žita. Poslopje je bilo krito z opeko, vendar je zgorelo vse ostrešje, da je ostalo le še golo zidovje. Kako je ogenj nastal, še ni točno dognano. Mnogi so mnenja, da je prišlo do kratkega stika, ki je vnel seno. Približna škoda znaša okrog 100.000 din. Pri gašenju se je ponesrečil tudi gasilec Stropnik Martin, ki je dobil hude poškodbe na desni nogi.

Litija

APZ priredi v Litiji velik koncert! — Akademski pevski zbor bo gostoval pri nas z istem sporedom, ki navdušuje množice poslušalstva po naši domovini. Koncert bo v četrtek, na praznik Vnebohoda, 18. maja, ob 4 popoldne v dvorani na »Stavbah«. Vabimo vse prebivalstvo na koncert našega najboljšega zbora. Nihče naj ne zamudi te izredne prilike!

Trbovlje

Vrsto Lajovičevih zborov in samospevov bomo slišali na koncertu Glasbene Matice ljubljanske, ki bo v nedeljo 7. t. m. ob 16 v Sokolskem domu. Sodelujeta: solistka Ljudmila Polajnarjeva in prof. Lipovšek.

Iz Julijske Krajine

Msgr. Anton Berlot, goriški stolni kanonik, že več mesecev nevarno boleha. Včasi se njegovo stanje zboljša, včasi se pa nenadoma zopet poslabša. Želimo odličnemu voditelju slovenske duhovščini v Julijski Krajini, ki gre že v 80. leto, da bi z božjo pomočjo bolezen premagal in se še lepo vrsto let boril med nami.

Duhovniška vest. G. Oskar Kogoj je bil umeščen na župnijo Kred pri Kobaridu, katero je do zdaj upravljal. V Kredu je dolgo vrsto let pastiroval, kakor bo še mnogim v živem spominu, nepozabni, prerano umrli Vinko Aljančič.

Župno cerkev v Vipavi so oropali. V noči od 27. na 28. aprila je bila župna cerkev v Vipavi bogoskrunsko oropana. Zločinski tatovi so na nekem cerkvenem oknu prežagali železne križe in vdrli v cerkev. Tam so razbili vratca tabernaklja, vzeli ven srebrna ciborija, raztresli hostije kar po oltarni mizi, ciborija pa odnesli. V zakristiji so postali njihov plen trije srebrni kelihi. Cerkev trpi okrog 8000 lir škode. Orožništvo drzne zločince vneto išče, vendar ni za njimi nikakega sledu. Sumijo, da so se izvežbani rokovnjači pripeljali v trg z avtomobilom, ki je dospel k nam iz Trsta okrog 11 zvečer. Številke avtomobila si pa seveda nihče ni zapomnil.

Osebna vest. Te dni se je vrnil iz konfinacije bivši komunistični poslanec g. Jože Srebrnič iz Solkana. Bil je obsojen dvakrat po pet let v konfinacijo. Z drugimi kaznimi vred je preživel na jugu države približno 12 let.

Nove, mogočne orgle je dobilo svetogorsko svetišče. Blagoslovil jih je goriški nadškof. Ob tej priliki je bila na Sv. Gori prav lepa slovesnost. K blagoslovitvi orgel je razen cerkvenih dostojanstvenikov prihitelo tudi mnogo civilnih in vojaških odličnikov ter drugega občinstva; kajti blagoslovitev je bila združena s koncertom, ki ga je proizvajal frančiškanski umetnik p. Aleksander Santini, organist bazilike sv. Antona v Rimu in profesor glasbe na papeževem glasbenem zavodu v Rimu. G. Vinko Vodopivec je v zadnji »Svetogorski Kraljici« tako ocenil pesniško igro prof. Santinija: »Odigral je izbran spored samo klasične orgelske literature in pokazal, da je res izreden umetnik na orglah. Vse odlično občinstvo je vprav očaral z lahkotnostjo ter preciznostjo podajanja in zlasti tudi z mojstrsko uporabo vseh registrov od najnežnejšega, v daljavi se zgubljajočega pianisima do mogočnega, zlasti v basih zares veličastnega fortissima.« — Orgle imajo 27 pojočih spremenov na 2 manuali. Vsa mehanika je na električni pogon. Vseh piščali in piščalk je v orglah 2216.

Žična železnica na Sveto goro. Dela pri žični železnici na Sv. goro, o kateri smo že pisali, hitro napredujejo. Poslopje za izhodno postajališče, ki stoji na levem bregu Soče skoraj nasproti znanemu sočkemu mostu, hitro raste iz tal. Prav tako tudi dohodno postajališče na slemenu svetogorskega hriba, ne daleč od svetogorskega svetišča, že kaže svoje začetne oblike. V avgustu bo železnica že stekla, tako zatrjujejo poznavalci razmer.

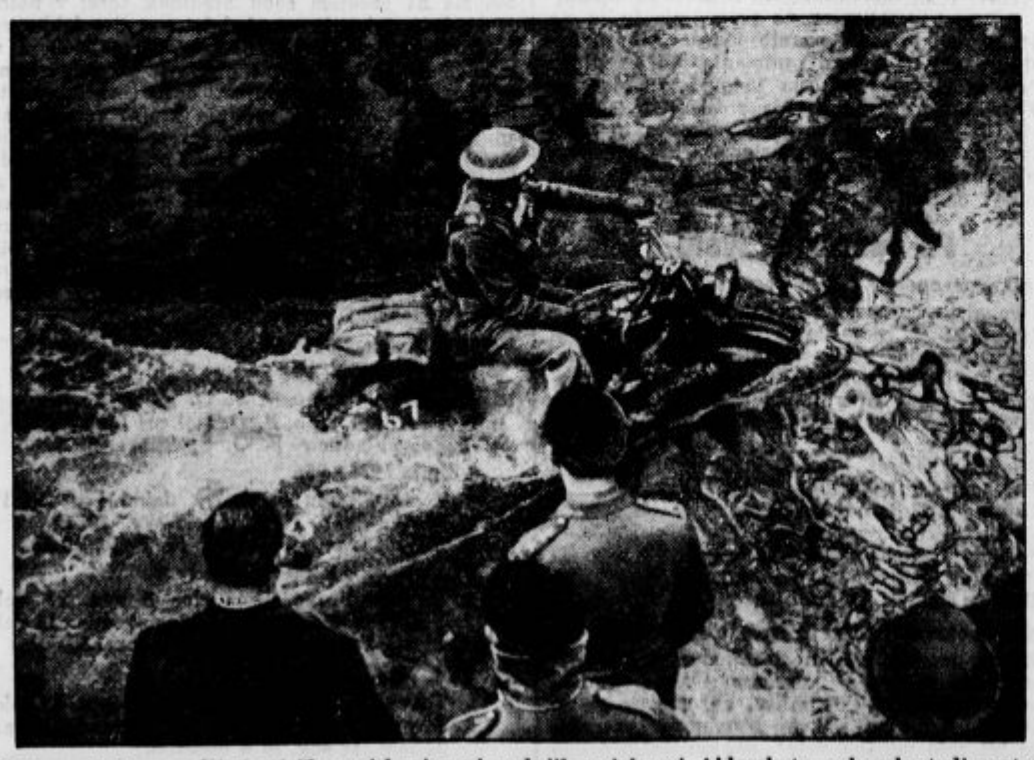

Motorno kolo v vodi! Angleška vojska je pri zadnjih vajah pri Aldershotu pokazala tudi motorno kolo vrste »vsevprek«, ki vozi tudi po vodi.

KULTURNI OBZORNIK

Cvetko Golar – 60 letnik

Na svetega Florijana dan pred 60 leti — leta 1879 — se je rodil Florijan ali pa tudi **Cvetko Golar** v Gostečah pri Škofji Loki. Tovariš naših prvih modernistov, s katerimi je prijateljsko drugoval, je kmalu začel pesniti v emislu tiste pesniške dobre volje in življenjskega optimizma, ki jima je dal najmočnejši poudarek Župančič s »Čez planom«. In odslej je pod vplivom srbske narodne pesmi ter ljubezni do domače zemlje, do nagelja na oknu domače vasi, do orača in sejalca na njivi, do vsega, iz česar živi naš kmet, iz ljubezni do dekleta in škrjančka, pesnil svoje sočne in vesele pesmi na pol v narodnem tonu, napol v moderni erotični opojenosti ter jih povezal v šopek »Pisano polje«, pozneje »Rožni grm«, še pozneje »Poletna klasje«. Že samo ti naslovi nas povedejo proč iz mesta in njega teme na sonce, na pisano poljano, kjer cveto rožni grmi in dehti klasje v soncu poletja z žarom Švabinskega žetve, in kjer človek živi s travo prav tako kot s ptiči in se udeležuje kmečkih svatb prav tako kot ptičjih ženitev ob sv. Gregorju, ki so dobile lepe opise v Golarjevi preprosti, pa zato prisrčni, neizumetničeni pesmici. Legenda, ljudska vera, poezija navad in šeg, starih izročil, se mu meša v pesmi prav tako kot v prozo, ki utegne biti še bolj privlačljiva in bolj sveža. Škoda, da svojih sočnih pravljic in novel, ki so raztresene po vseh revijah, največ po Ljubljanskem zvonu, Slovanu in knjigah Slovenske Matice, še ni povezal v več zbirk, kakor je izdal n. pr. svoje prevode ruskih pravljic (Carjevič Ivan, Prelepa Vasiljica itd.). Toda zadnji čas je Cvetko Golar nekako — na žalost — opustil pesnenje, ki je bilo najbolj plodno v času njegovih bohemskih let v Ljubljani in drugod, ter se lotil pisanja kmečkih **dram in komedij**, med katerimi je dosegla največ uspeha **»Vdova Rošlinka«**, ki je doživela celo uglasbitev. Najbolj znana pa je postala — radi dijaških protestov, s katerimi smo jo mladi ekspresionisti ob rojstvu sprejeli — »Zapeljivka«, ki je vendar le notranje preplehka in prelahka, da bi veljala za pravo burko, ter se bolj bliža kabaretski predstavi. Napisal je še več oderskih del, ki pa niso taka polna dramatičnosti in notranje duhovne razgibanosti, kakor pa slikovite zaradi narodnih motivov. Golar je — lahko rečemo — Gaspari slovenske književnosti, intimno domač, ves pisan in porisan, ves objesten in ves v puščeljcih kot fant, ki vriska čez pisano polje, ko gre vasovat. In kot tak bo imel svoje posebno mesto v slovenski književnosti med slovenskimi dobrimi pesniki in je le škoda, da se je sedaj, ko je prišel na svoj grunt v Slovenske gorice, kjer živi, nekako odmaknil literaturi in se ves predal zemlji; ne več zemlji Sorškega polja, ki mu je dajala prve navdihe, temveč vinskim Slovenskim goricam. Za 60 letnico želimo našemu Koljcovu, da bi mu rodilo polje in gorice, in da bi tudi njegova žetev in bera še ne bili pri kraju!

td.

Mariborsko gledališko pismo

Bernard Shaw Pygmalion. Komedija v treh dejanjih. Režiral Vladimir Skrbinšek.

Shawova »didaktična satira« na težave z izbranim književnim jezikom in njegove usodne posledice za človeka iz nižine bi utegnila biti tudi za nas Slovence, zlasti dandanes, na moč zanimiva, da ni odeta v tako tipično angleško obleko, ki osnovno življenjsko priliko bolj zakriva kot odgrinja. V delu je narečje ljudske nižine, govor zanemarjenih londonskih predmestij, predmet bizarnega poizkusa, ki ga napravi ob živem telesu, neki cvetličarki iz ulice, ekscentrični jezikoslovec Higgins. Za tem poizkusom se skriva Shawova sarkastična »splošna ideja«, da je namreč v visoko razviti angleški plutokratski družbi nemarno narečje za onega, ki ga govori že »zdoma«, prav tako usoden delež kot barvasta polt za kolonijalca med rasno nestrpnimi belci. Usodni delež mu ne zapira samo poti navzgor, iz temnega predmestnega brloga v spodobna človeška bivališča, marveč ustvarja ob skromnih možnostih intelektualnega razvoja v zvezi z bednimi socialnimi okolnostmi drugorazredno moralo, moralo brez človeške samozavesti in brez zavesti žive včlenjenosti v narodno in državno občestvo. Ljudem iz tega zanemarjenega okolja je treba prebiti vso ono vzgojno torturo, ki jo je uporabil Higginns pri Elizi, preden se zavedo, da so sposobni ne samo zavisti, marveč tudi ponosa in zaničevanja. Koristen nauk tudi za nas, zlasti v današnjih dneh, ko vidimo, kako je naše ljudstvo pogosto zmedeno in brez ponosa, ki se ne da vzgojiti z bornim abecednikom, marveč samo s kakovostno izvenšolsko narodno vzgojo.

Predstava je v režiji Vl. Skrbinška prav dobro uspela. Vl. Skrbinšek je upodobil jezikoslovca Higginsa z vsemi značilnostmi, ki jih tako iz daljave pripisujemo Angležem. Elizo je igrala gdčna. Branka Rasbergerjeva. Težava te vloge je pri nas v tem, da govori Eliza narečje londonske nižine, za katerega vzlic številnosti naših kmetiških govorov, nimamo primernega nasprotka. Pri nas se uporablja na odru narečje skoraj izključno kot sredstvo komike, ne pa kot izraz družabnih razlik, socialne podrejenosti. Gdčna. Rasbergerjeva je igrala Elizo v narečju mariborske okolice, ki ima v emislu avtorjeve namere to svojevrstno prednost, da je po svoji vokalizaciji v precejšnjem nasprotju s književno fonetiko. Samo škoda, da gdčna. Rasbergerjeva tega narečja docela ne obvlada, tako da se je njen poizkus le delno posrečil. Dovršena pa je bila njena igra v drugem delu komedije, ko je upodobila tragično spoznanje in zlom Elize. Gospo Higgins je igrala gdčna Kraljeva z vso njej dano finesso za starejše dame iz družbe. Posrečen karakterni tip je ustvaril Pavle Kovič kot Elizin oče. Enako pohvalno je treba omeniti gospo M. Zakrajškovo kot gospo Pearsovo. Dalje so še uspešno nastopili gospa Slava Gorinškova kot Eynsford Hill, Danica Savinova kot Klara, gg. E. Verdonik kot Fredy, P. Rasberger kot polkovnik Pickering, Fr. Blaž kot pohajač, D. Gorinšek kot gledalec in gdčna. Marica Križajeva kot sobarica.

Fr. Langer, Številka 72. Režija Jožka Koviča.

»Številka 72« je odrsko delo, ki učinkuje skoraj izključno s senzacijami. Senzacija je, vsaj za današnji čas, oder na odru, ki tvori prizorišče skozi vsa dejanja. Senzacija je kriminalna fabula v zvezi z justično zmoto, ki se odkrije po tolikih letih obsodbe na doslovno »teatralen« način. In na vse zadnje nekoliko neprijetna senzacija je tudi posebnost igre, da se njen dobršni del z majhnimi spremembami odvija dvakrat pred občinstvom, ne da bi moglo to kakorkoli ugovarjati. Zaradi številnih v bistvu zgolj tehničnih trikov bi lahko delo prisodili kakemu Američanu ali vsaj nekomu, ki ga je napisal nalašč za Ameriko. In kot izvozno blago za »veliki svet« si ga je naš znanec Fr. Langer tudi zamislil. Takšno, kakršno je, s svojo senzacijsko opremo in s svojo veliko dozo racionalno izsiljene sentimentalnosti se pa utegne onim onstran velike luže nemara res bolj prikupiti nego nam.

Oder na odru je rekvizit baroka in romantike. V baroku je imela ta posebnost družabno, razredno ozadje, v romantiki je bila umetnostni prijem za svojevrstno duhovno ironijo, pri Langerju pa je samo tehnični in senzacijski pripomoček za razvitek fabule, ki bi po svoji naturi sodila preje v epiko, v povest ali roman.

Iz igralčevega vidika kaže delo samovoljnost presenetljivost, ki je lastna nekdanji commedii del'arte in se bo zdelo po tej strani igralcu mikavnejše, zanimivejše od strogo literarno opredeljenih del. To velja zlasti za glavna igralca. Kaznjenko št. 72 in kaznjenca Meliharja ki sta hkrati nosilca in improvizatorja lastne usodne igre, ki se pred nami odvija. Št. 72 vzbuja vrhu tega dojem starske vloge, ki je pisana naravnost za igralko z veliko tragično darovitostjo. To darovitost je pokazala v polni meri tudi gdčna Kraljeva, ki je bila za svoj trud deležna vsega priznanja. Igra njenega partnerja g. J. Koviča, ki je delo tudi spretno zrežiral, prestavlja zanimiv poizkus, ki pa težavnega igralskega problema ni docela rešil. Gre tu za težaven problem prepletanja iluzije in resničnosti, ki zahteva velike artistične iznajdljivosti. Propalega ruskega kneza je igral z močnim dekadentnim izrazom g. Crnobori. V svoji realistično igro je ugajala ga. M. Zakrajškova kot Julča. Omenti še moramo g. Nakrsta kot Meliharja v prvem delu igre, g. Groma kot Kolbena, gdčno. Starčevo kot novinarko, g. P. Koviča kot tovarnarja, g. Košuto kot sodnika, g. P. Rasbergerja kot upravitelja kaznilnice, gg. Blaža in Ledineka kot stražnika, g. Verdonika kot poročnika, g. P. Malca kot duhovnika, g. Košiča kot sodnika, g. Standekerja kot zdravnika in g. Harastoviča kot Maška.

K. Piskor, Upniki — na plan. Veseloigra v treh dejanjih. Režija Malca.

Radi pritrdimo gledališki upravi, da je treba občinstvu postreči tudi s smehom, s humorjem, ki smo ga danes potrebni bolj kot kdaj poprej, vendar smo mnenja, da mora uprava skrbeti za zdrav, duhovit humor, ki nam ga dela kot so Upniki — na plan ne morejo nuditi. Delo je nemara primerno za večje dilet. odre, nikakor pa ne za narodna gledališča. Škoda truda, ki so si ga z uprizoritvijo nakopali i režiser g. P. Malec i ostali igralci.

Osrednjo vlogo, poštenjaka stara mere Jacbeca je igral g. M. Košič simpatično in dovolj iznajdljivo. Enako sta ugajala g. Nakrst kot brezobzirni dr. Losman in J. Košuta kot bankir. S svojim plavolasim eksterjerjem nas je presenetila gdčna Br. Rasbergerjeva kot Suzi. Vlomilca je spretno upodobil g. Verdonik. Zabaven tip je ustvaril g. Grom kot restavrater. Poštenega koncipijenta Manšika je igral g. Standeker. Prvič se je v komični vlogi predstavil g. Crnobori kot krojač Pavelka. Preburkasto sta učinkovala g. Blaž in Brunčko kot upnika. Omeniti še moramo go. Slavo Gorinškovo kot go. Hegnerjevo, Marico Križajevo kot Milo Vitkovo in Ido Žabarjevo kot Vero.

—o.

Ob celjskem kulturnem tednu: Razstava A. Sirka

Kakor lansko leto prvič, tako imamo letos **drugo likovno razstavo** na sporedu **celjskega kulturnega tedna.** Likovna razstava, ki je bila v nedeljo ob 10 dopoldne odprta z zanimivim govorom umetnostnega zgodovinarja g. **prof. dr. Šijanca,** je zelo poučna. Letošnja razstava ima **Sirkova dela** iz zadnjih dveh let, to je iz časa njegove naselitve v Celju. Sirkova dela so bila Celjanom vedno prikupna in umljiva. Prav radi in s hvaležnostjo naj omenimo ob tej priliki tisti celjski krog dejanskih ljubiteljev in podpornikov vse naše domače likovne umetnosti, ki je gojil do nje posebno ljubezen in razumevanje. Z njihovo pomočjo je bilo mogoče, da so postale razstave slovenskih slikarjev in kiparjev v Celju običajne, da so si naši umetniki utrli pot tudi do celjskega občinstva in da Celjani v tem nismo zaostajali za ostalimi središči Slovenije. Albert Sirk je priredil prvo večjo razstavo svojih del v Celju skupno s kiparjem Ivanom Napotnikom decembra meseca l. 1936. v dvorani Mestne hranilnice. Od lanskega nastopa na 1. celjskem kulturnem tednu pa do letošnje spomladi je le eno leto, vendar lahko trdimo brez pretiravanja, da se je Albert Sirk razvil za novo in morda za svojo najpomembnejšo stopnjo. Na tej razstavi ne bo težko spoznati prvin in odlik Sirkove umetnosti. Na podlagi razstavljenih del si lahko ustvarjamo konkretno sliko umetnikov in ocenili bi njegov položaj v novejšem slovenskem slikarstvu. Slovensko Primorje s Sv. Križem, kjer je stala ribiška zibelka Alberta Sirka, je rodila prav znamenito vrsto slikarjev in likovnih umetnikov. Pred leti so nastopili skupno v Belgradu. So to Cotič, Bucik, Cvetko Ščuka, Kos, Franc Tiplovšek, Šantel, Čargo, Klemenčič, Černigoj, Spacapan itd. Slovenci smo dobili v slikarju Sirku svojega marinista, slikarja morske krajine. Poleg študija krajinarstva je Sirku prav tako domača stroka: portretno slikarstvo. Na beneški akademiji se je zelo mnogo bavil s figuralnimi kompozicijami in s portretom, saj ga je zanimala tudi karikatura.

Na letošnji razstavi je Sirkovo barvno stremljenje po skrajni slikovitosti doseglo stopnjo, kakršne še pri njemu ne poznamo. Ne moremo reči, da bi bil izrazit impresijonist, saj tudi slikar sam ni hotel nikoli veljati za pripadnika te ali druge šole. Njegov **slikoviti realizem** je toliko samosvoj, da je Sirkovo delo kaj lahko spoznati od drugih. Sirkovo mojstrstvo je doseglo svoj vrhunec v akvarelu, kjer je prelivanje svetlobe podprto le na sveži in od zračnih plasti prepojeni barvi. Z zemeljsko prostornostjo se razširja izrazni ali duhovni ambijent, ki objema vso tvarino kot nerazdružljivo enoto. Sirkove stvariteljske zmožnosti so se odprle in vabijo umetnike do vedno višjih rešitev.

— Pri težki stolici, napetosti, glavobolu vsled naprtja očisti ena do dve čaši naravne »Franz-Josefove« grenke vode prebavne organe. »Franz-Josefovo« vodo lahko jemljejo tudi bolniki, ki leže, in jo imajo za dobro.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

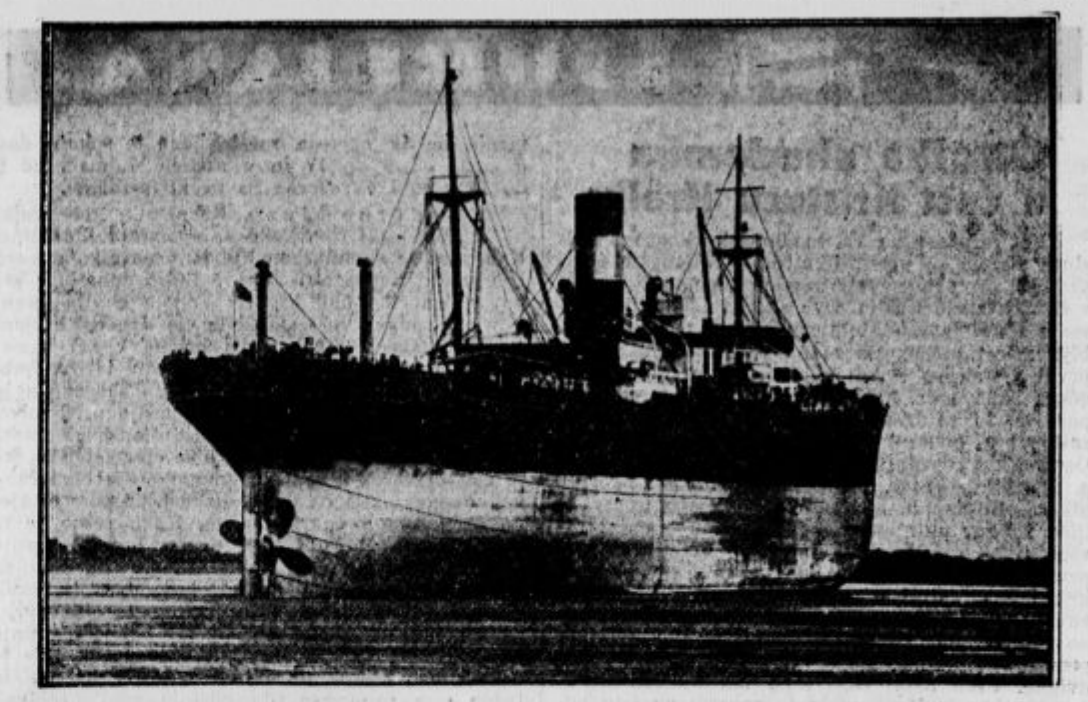

Redka pomorska nesreča se je dogodila v spodnjem toku Labe. Angleški parnik »Dunelmen«, ki ima 5000 ton, je vihar zanesel na prod na tako sipino, da je ladja obstala z vijakom nad površino vode. Vsi poskusi, da bi jo z vlačilci potegnili v mokri element, kjer bi spet mogla svobodno zaplavati, so se ponesrečili. Strokovnjaki za taka dela pravijo, da bo treba ladjo odkopati, t. j. po obeh straneh odkopati vso nasipino, da se bo ladja sama pogreznila v vodo. Ta dela pa lahko trajajo več mesecev.

Molitev portugalskih letalcev

Neki portugalski letalec je v zanosni misli na svoj poklic sestavil naslednjo molitev, ki se je močno razširila med portugalskimi letalci. Glasi se molitev takole:

»Gospod, Kralj višav! Ljuba Gospa, Ti naša Devica, ki si človeka dvignila iz njegovega ponižanja k Bogu! Angeli in nadangeli, ki prebivate v ozračju duha in varujete ljudi: k vam se zatekamo in prosimo usmiljenja in varstva za letalca.

Izprosite mi, da bom pravi vitez zraka, krščanski vitez v čast božjo in v božji milosti. Varujte me, ko se povzpnem v neoskrunjeno sveto višavo.

Izprosite mi, da se vzdržim v višini in v poletu. V razgledni višini, da bom v višini duha varen pred padcem in zaletom, da ne padem v pokvarjenost sveta. V vidnem poletu, da se ne pogubim, ko se spustim navzdol, v poletu duha, da ne utonem v lenobnosti udobnega življenja.

Poleg mene drse zasnežene glave mojih sestra, visokih gora. V globini pod menoj na dolgo in široko leži nizki svet. Nad menoj se boči nebo mojega Boga in jaz letim po svoji stezi kot nebesno telo. Na obeh straneh me spremljata dva mogočna angela, angel življenja in angel smrti.

Gospod, ti si kralj življenja in gospodar smrti. Daj, da bi me angel življenja vodil po dobri poti, po zanesljivem kompasu v vrtincu vetrov, da me sunek viharja ne pahne s prave poti, da mi nobena megla ne zastre pogleda. Daj, da bom jasno spreviden prevare in goljufive slike sveta. Ko pa pride ura, da se mi zlomijo krila in moje telo omahne navzdol, mi pa daj, da dobri angel življenja spremje mojo dušo in jo ponese pred stopnice tvojega prestola na najvišjih višavah. V teh zadnjih trenutkih življenj mi daj milost popolnega kesanja, da se zaupam Tebi, predobri Oče in da mi bo predobri angel življenja pokazal smer za tisti polet, ki nima konca.

Sprejmi, o Bog, moje življenje, če more moja smrt biti tisto seme, iz katerega bo vzklila roža miru. Če pa mi je usojeno, da živim in branim svoje življenje, pa mi vodi polet, da se ne odmaknem in da bom brez strahu in brez sovraštva sipal strele na sovražnike vere in kulture in domovine, na tiste, ki jemljejo revnim bogastvo kruha, podložniku kraljevsko čast ljubezni do domovine, ženam svetost sramežljivosti, vojaku plemstvo njegove vojaške časti, grešniku upanje njegove vere.

Napravi iz mene krščanskega viteza, pravega viteza zraka v sveti vojski zveze Boga s človekom proti zvezi satana z živaljo! Amen.«

ŠPORT

Pokalni brzoturnir SK Marsa

SK Mars je poskrbel, da bo na praznih Vnebohoda, t. j. dne 18. maja, prirejen zanimiv pokalni brzoturnir.

Iz prijaznosti je prevzel pokroviteljstvo nad to prireditvijo gospod predsednik mestne občine dr. Juro Adlešič.

Borba štirih enakovrednih prvorazrednih ljubljanskih klubov se bo vršila za dva krasna pokala, ki sta jih v ta namen darovala gg. predsednik mestne občine dr. Juro Adlešič in predsednik kluba dr. Milan Perko.

Istočasno pa bo praznoval aktivni član kluba g. Doberlet Miodrag po domače »Vane« 20 letnico svojega aktivnega delovanja v nogometnem športu. Zato se vse športno občinstvo in prijatelji Vaneta opozarjajo na to zanimivo prireditev, ki bo na igrišču SK Ljubljane.

Ljubljana : Maribor

V nedeljo 7. t. m. igrajo na igrišču SK Ljubljane revanžno nogometno tekmo reprezentančni moštvi Nabavljalne zadruge železniških uslužbencev Ljubljane proti Mariboru. V mariborskem kakor v ljubljanskem moštvu igrajo poznani igralci prvih moštev podzveznih razredov. Občinstvo se naproša, da v čim večjem številu poseti prireditev uslužbencev Nabavljalne zadruge, ki so si uprav nogomet izbrali v merilo moči imenovanih zadrug. Cene 3 in 5 din. Tekma bo ob 10 dopoldne ob vsakem vremenu.

Najzanimivejša športna prireditev v nedeljo

bo gotovo podutiška medklubska kolesarska dirka, ki jo — kakor vsako leto — organizira »Hermesova« kolesarska sekcija na krožni progi skozi Podutik. Lepe in dragocene nagrade za to prireditev so na ogled v izložbi tvrdke Jax in sin na Tyrševi cesti 36. Posamezni dirkači za »handicap« vožnjo na 60 km se že prijavljajo in je na listi tudi nekaj naših znanih kolesarskih dirkačev. Prav tako je veliko zanimanje tudi za dirko turistov, ki se bo vozila na 15 km iste proge, in je tu pričakovati iznenadenja v vožnji s težkimi kolesi. Dirke se pričnó točno ob 2 pop., in sicer ob vsakem vremenu, s startom pri Gasilskem domu, zraven Martinčeve gostilne, kjer bo tudi razdelitev nagrad.

Po športnem svetu

Evropsko prvenstvo v Oslo končano, Švedi prvaki.

Dvanajsto evropsko prvenstvo v grško-rimski rokoborbi, ki se je vršilo te dni v Oslo, je končano. Med narodi so zasedli Švedi prvo mesto, Finci drugo in Nemci tretje. Švedi imajo tri evropske prvake, Finci dva, Nemci in Estlandci pa po enega. Novi evropski prvaki v posameznih kategorijah so tile:

Bantam: Kisseli, Finska.
Peresna: Pihlajamaeki, Finska.
Lahka: Andersson, Švedska.
Welter: Schaefer, Nemčija.
Srednja: Johansson, Švedska.
Polteška: Akerlindh, Švedska.
Težka: Kotkas, Estlandija.

Nov svetovni rekord z jadralnim letalom.

Znani nemški letalec Bräutigam je postavil nov svetovni rekord v jadralnem letenju. Startal je namreč v bližini Chemnitza, cilj njegov pa je bil Dunaj. Načrt se mu je popolnoma posrečil, ker je bil zelo ugoden veter. 362 km dolgo progo preko Češke in Moravske je prejadral v petih urah 30 minutah. Pri tem rekordnem letu se je poslužil dvosedežnega letala tipe »Kranich«.

100 m kravl v 58,3.

Šved Per Olaf Olsson je poskušal v Stockholmu rušiti svetovni rekord v kravlu na 100 m, pri čemur je dosegel čas 58,3 sek in je zboljšal državni rekord.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

XVII. redna glavna skupščina Jugoslovanske zimsko-športne zveze. Upravni odbor Jugoslovanske zimsko-športne zveze v Ljubljani sklicuje XVII. redno glavno skupščino za nedeljo 4. junija 1939 ob 8 v Ljubljani v Beli dvorani hotela »Union« na Miklošičevi cesti z običajnim dnevnim redom.

Kolesarska podzveza Ljubljana ponovno poziva gg. sodnike, da se obnovijo sodnijske izkaznice, gg. funkcionarje, da se verificirajo. Klubi morajo imeti najmanj tri verificirane funkcionarje, in sicer: predsednika, tajnika in tehn. referenta. Neverificirani funkcionarji bodo izločeni od važnih funkcij na prireditvah. Vsi, ki se bodo letos verificirali, morajo priložiti pri klubskem tajništvu dve sliki in plačati predpisani prispevek; tajniki naj nujno pošljejo izpopolnjene obrazce za verificiranje Kolesarski podzvezi, ki jih odpremi na zvezo v Zagreb. Ker je prireditev ŽSK Hermesa na podutiški progi že v nedeljo, opozarjamo vse dirkače, funkcionarje in sodnike, da bodo opremljeni s pravilnimi izkaznicam.

ZFO

Tek čez drn in strn

V nedeljo dopoldne je priredila Zveza fantovskih odsekov na Stadionu za ljubljanske in okoliške tekače, člane F. O., tek čez drn in strn. Četudi je ta tek manj poznan, se ga je vendar udeležilo 31 tekačev iz Ljubljane in okolice, kar je dokaz, da raste za lahkoatletski šport med vrstami naših fantov vedno večje zanimanje.

Proga je bila izpeljana deloma na tekališču, deloma na gornjem robu Stadiona, torej v notranjem delu, tako da so gledalci ves čas lahko zasledovali potek borbe. Bila je dolga 2000 m za mladce in 5000 m za člane. Da je pa odgovarjala kolikor mogoče teku v prosti naravi, so morali tekači preteči najprej spodnjo krajšo rundo, nato so tekli po klancu navzgor ter so pretekli daljšo gornjo rundo, nakar so se vrnili po klancu navzdol in so tekli enkrat zopet krajšo rundo in zopet po klancu navzgor na daljšo rundo in tako se je stvar ponavljala do konca. Tekanje gor in dol ter prehodi so progo zelo otežkočili. Tekmovanje je bilo zelo zanimivo in bi bilo take teke prirejati dvakrat na leto: v zgodnji spomladi in jeseni. V naslednjem prinašamo rezultate:

Tek na 2000 m:

Letnik 1922—23:

1. Potočnik Črtomir, F. O. Zg. Šiška, 8:10;
2. Pavčnik Drago, F. O. Dol pri Ljub., 8:24;
3. Žele Vladimir, F. O. Sp. Šiška, 8:43.

Letnik 1924—25:

1. Pestotnik M., F. O. Sv. Jakob-Ljub 10:17;
2. Mavec Ivan, F. O. Sp. Šiška, 10:28;
3. Stibrič Ivan, F. O. Dev. M. Polje, 10:32.

Izven konkurence:

1. Mravlje Franc, Brezovica 8 min. 29. sek;
2. Vidovšek Marijan, Vaj. dom 9 min. 23 sek;
3. Mašič Pavel, Sv. Krištof, 9 min. 36 sek.

Tek na 5000 m:

1. Tavčar Al., F. O. Vaj. dom, 21 min. 43 sek.;
2. Jerman Franc, F. O. Sv. Peter-Ljubljana, 22 min 44 sek. in 6 desetink;
3. Kocutar Franc, F. O. Ljubljana-mesto, 23:3.

Slovenski lahkoatleti v Trstu

Na stadionu »Littorio« v Trstu se je te dni vršil revanžni lahkoatletski dvoboj med reprezentancama Slovenije in Julijske Krajine. Kljub temu, da so šli naši takoj po prihodu v Trst na start, so si vendar že prvi dan zasigurali zmago z rezultatom 47:30 točk v korist Slovenije. Drugi dan pa se je razlika nekoliko zmanjšala, tako da je bilo končno stanje 103-116 točk v našo korist.

Zanimanje gledalcev je bilo precejšnje, kar velja zlasti za nedeljo, ko je dvoboju prisostvovalo 10.000 ljudi, ker se je istočasno vršila tudi nogometna tekma Triestina : Milano 0:1.

Tekmovanje je poleg nekaterih drugih odličnikov počastil s svojo prisotnostjo tudi jugoslovanski konzul v Trstu.

Slovenska reprezentanca je odpotovala iz Ljubljane v soboto opoldne in prispela v Trst ob 15.30. Z ozirom na to, da je bil to prvi pomembnejši start, so imeli vsi tekmovalci precejšnjo tremo.

Tekališče je bilo precej mehko, ker je zadnje čase precej deževalo. To se je nekaterim našim atletom poznalo, ker so naša tekališča precej trda.

Kot prva točka je bil v soboto *tek na 110 m zapreke*, kjer odličnemu Oberwegerju nobeden od naših atletov ni mogel priti blizu. Pleteršek je tekel zelo dobro in njegov čas pomeni nov slovenski rekord. Pri tem teku si je Pleteršek ranil nogo, tako da je bil popolnoma onemogočen za vsako nadaljno borbo. Lončarič je za tek 110 m zapreke še premajhen. To je točka, ki jo moramo gojiti z vsemi silami. — *Met kopja* je trpel zaradi premehkega terena. Mavsar je metal zelo dobro. Lužniku pa se je en krasni met ponesrečil zaradi prestopa in je moral tako ostati na zadnjem mestu. Italijani so bili v tej disciplini zelo skromni. — *10.000 m* je prišlo na program to leto na izrecno željo Italijanov. Brucan je sicer v slabem času, toda z lepim tekom sigurno zmagal. Mehak teren so občutili posebno ti tekmovalci. Tudi Kvas je tekel zelo lepo in je njegov rezultat v takih okoliščinah kar zadovoljiv. Perc, ki je tekel izven konkurence, je prav tako porazil drugega italijanskega tekmovalca. — *Troskok* nam je prinesel lepo zmago. Pravilno bi bilo, da bi se ta disciplina vršila šele po skoku v daljavo, kar se je opazilo zlasti pri našem Vučeviču, ki je skakal troskok zelo lepo, kakor tudi Colautti. Smolej in Pellarini še nista dobra. Zlasti pri našem Smoleju se pozna, da nima kondicijskega treninga. Pri njem, kakor tudi pri drugih se je opazilo, da imajo zadnji skok mnogo prenizek. — *Tek na 100 m* je za nas prav lepo presenečenje. Zmago Klinga smo prav za prav pričakovali, toda nihče se ni nadejal tako odlično mesto našega »malega« Račiča, ki je bil drugi in ki v bodočnosti še marsikaj obeta. Kling je vodil od začetka do konca. Italijana sta popolnoma razočarala. — *Tek na 1500 m* je bil naravnost šaljiv tek. Oba naša tekača sta Italijanom dokazala, kako se da nekoga s taktiko popolnoma uničiti. Začetek je bil izredno lahek in je bil tempo mnogo bolj podoben teku na 5000 m. Slovenska tekača sta tekla prvo rundo 70 sekund, drugo 71,5, tretjo pa 76,5. Pri 1200 m sta oba Italijana popolnoma odpovedala. V končnem finisu, v katerem je za prsa zmagal Goršek, se je vršila borba samo še med Slovencema. Čas je kljub vsej nemogoči taktiki izredno dober. Italijana našim nikakor nista bila kos. Kot zadnja sobotna točka je bil še *tek na 400 m zapreke*, ki nam je prinesel prav lepo zmago. Skušek je nekoliko prehitro začel, kar je bilo tudi vzrok, da ni dosegel časa pod 59. Urbančič je letos prvič tekel zapreke in smo zato z njegovim tretjim mestom lahko popolnoma zadovoljni. Pri tem teku se je prvič poznala odsotnost Ferija Pleterška. Skušek nam je letos po dolgem času zopet enkrat pokazal lep in pogumen tek.

Drugega jutra je na žalost zopet par minut pred tekmovanjem začelo deževati. Močan dež, ki je prejšnji dan trajal neprenehoma do 1 ponoči, je odskočišča za skoke in tekališče zelo zmehčal. Prva dopoldanska točka je bila *skok v daljavo*, v kateri je naš Vučevič, ki je nastopil kot gost Slovenije, vodil skoraj do konca. Potem pa je moral prepustiti zmago mnogo bolj spočitemu Italijanu. Lončariču se je poznalo, da je še premalo treniran in da nima velike kondicije. Prestopil je 4 skoke. Pri *skoku s palico* smo zasedli 3. mesto, ker je imel Smerdelj eno popravo več kot Botteri. Našim se je zelo poznalo, da so v zaletu še mnogo premalo trenirani. V odločilni višini 350 cm je imel Smerdelj nesiguren nalet. Rezultat Kosca je zelo lep in je to njegov najboljši rezultat. Oba naša skakača bosta z malo boljšo tehniko lahko še močno napredovala. S tem je bil dopoldanski spored izčrpan kljub temu, da bi se moral vršiti še met kroglje. Italijani te discipline navzlic našemu protestu niso hoteli izvesti, ker ni bil prisoten njihov tekmovalec Bononcini. Naš Hlade je moral zastonj čakati več kot eno uro.

Popoldne se je pričelo tekmovanje ob 14.30 *z metom kroglje*. Vučevič v tej disciplini še ni pokazal svoje najboljše forme. Gotovo bo lahko še postal atlet svetovnega razreda. Hlade je imel zelo veliko tremo, ker je prvič nastopal v važnejšem tekmovanju. Zmagovalec Bononcini je zelo odličen metalec, saj je lanskega leta imel met okrog 14,70 metrov. Zelo mnogo pa je vplival na rezultate izredno mehak teren. Zatem se je vršil *tek na 5000 metrov*, ki je bil ena najlepših točk vsega tekmovanja. Košir je dosegel ta uspeh samo s pridnim in sistematičnim treningom pod vodstvom trenerja g. Kleina, kateremu gre za ta uspeh tudi največja zahvala. Košir je začel zelo lahko, dočim sta se oba Italijana malo preveč zagnala. Pozneje sta Italijana nekoliko popustila, tako da jih je Košir ujel in tekel z njima do konca — to se pravi do predzadnje runde. Tu je Košir potegnil in v izredno lepem in lahkem stilu kot prvi pretekel cilj. Priporočati pa bi bilo, da se tega atleta letos ne pošilja prevečkrat na to progo, ker je to njegov *prvi start na 5000 m*. To pa zato, ker imamo slabe izkušnje z nekim mladim zagrebškim Slovencem. Košir je s tem rezultatom postal četrti najboljši Slovenec in četrti najboljši Jugoslovan. Po teku ga je občinstvo, med katerim je bilo veliko število Slovencev, burno pozdravilo. Na koncu teka je bil Košir v najboljši kondiciji. Zelo lepo sta tekla tudi Kvas in Perc, ki je tekel izven konkurence. Kvas je dosegel svoj najboljši rezultat. Škoda, da ni mogel teči Bručan, ki si je prejšnji dan pri teku na 10.000 m poškodoval nogi. Kot tretja točka je bil *tek na 400 m ali bolje rečeno tek »Missonic«*. Velika škoda je samo v tem, da tu ni moglo priti do dvoboja med Pleterškom in Missonijem. Je to mlad in izredno talentiran italijanski atlet in izrazit »štiristo metraš«. Zaradi slabe konkurence v solo teku ni mogel pokazati vse svoje sposobnosti. Pleteršek bi mu bil v dobri formi enakovreden nasprotnik. Prav gotovo bi bila ta borba najlepša. Čas 50,1 je za tek brez konkurence odličen. Nad vse pričakovanje se je izredno dobro odrezal Klinar, ki je dosegel po hudi borbi drugo mesto in odličen čas 52,3. Klinar je tekel zelo pametno, nalahko začel, medtem ko je Urbančič prvih 200 m tekel veliko prehitro in je zato na koncu odpovedal. Njegov čas seveda ni realen, ker se na koncu, ko je videl, da je položaj brezupen, ni več mučil. Naslednja točka je bila *štafeta 4×100 m*, na katero smo računali z zmago, a smo jo končno zgubili in to le zaradi slabih predaj. Račič je začel zelo dobro, predal Polaku, ki je razliko obdržal in predal Skušku, ki je imel v Giachelliju nadmočnega nasprotnika. Pod kritiko, ki je bila predaja med Klingom in Skuškom, ki se že od nekdaj ne razumeta pri predajah. Naša štafeta je imela zunanjo progo. Z malo boljšimi predajami bi sigurno zmagala in dosegla mnogo boljši čas. Končna razlika je bila pol metra. — *Tek 800 m* nam je prinesel dvojno zmago Gorška in Nabernika, ki sta začela zelo lahko — čas 60 sekund — in končala v močnem finisu. Rezultat je zelo dober, kar velja zlasti za mladega Nabernika, ki je dosegel svoj najboljši čas in prvikrat prekoračil mejo 2 minuti za dobro sekundo. Oba naša tekača sta prišla v cilj zelo sveža. Potrebno bi jima bilo samo malo boljše vodstvo, da bi postavila mogoče presenetljivejše rezultate. — *V teku 200 m* smo doživeli prijetno presenečenje z zmago mladega Račiča, ki ni porazil le državnega in balkanskega prvaka, ampak tudi oba Italijana. Račič je zelo dobro startal, kar mu je tudi na koncu manjkalo do zmage. Giachelli pa je za malenkost prezgodaj startal, kar mu prav tako ni nič pomagalo. Le-ta se je pritoževal, da še ni v treningu in da je čas dvoboja mnogo prezgoden, dasi so termin zahtevali Italijani, ki so ga hoteli imeti še prej. Malo neprijetno presenečenje pa smo doživeli v *skoku v višino*, kjer sta imela naša dva tekmovalca zelo veliko tremo, poleg tega je bilo odskočišče nemogoče in začetek je bil šele ob 17.30, tako da sta bila že popolnoma trda. Smolo je imel Bratovž, ki je pri skoku 170 cm imel nepotrebno popravo, ki ga je postavila na drugo mesto. — *Met kladiva* nam je prinesel sigurno zmago inž. Stepišnika, ki je porazil italijanskega državnega prvaka Orettija. Žal se mu ni posrečilo rušenje jugoslovanskega rekorda. Guiznik je sicer s precejšnjo tremo metal zelo lepo in dosegel sigurno tretje mesto. Za naše metalce sploh je nujno potrebno, da se jim nudi mnogo več nastopov. Senzacija dneva je bila *štafeta 4×400 m*. Senzacija je bila v tem, da so naši tekmovalci tekli nad pričakovanje dobro in da je moral Missoni pokazati, da je res tekač svetovnega razreda. Naši so imeli zunanjo progo. Začel je Skušek, ki je tekel zelo dobro, prinesel 7 m prednosti in predal popolnoma svež Gabršku, ki je razliko še povečal. Tekel je zelo dobro in dosegel čas 51,8, kar je za prvi start po enem letu in pol zelo dobro. Ta je predal Naberniku, ki je dosegel čas 51,6 in s tem razliko še za par metrov povečal pred svojim nasprotnikom Olivierijem. Kot zadnji je od naših tekel Goršek, dočim od gostov Missoni. Goršek je pod vtisom, da mu sledi najboljši italijanski tekač na 400 m, malo premočno začel in ga je zato Missoni zadnjih 200 m centimeter za centimetrom dohajal. Končno je naš Goršek vendar zmagal za prsa. Malo čudna se je zdela gesta italijanskega radio napovedovalca, ki je takoj napovedal zmago Giovinezze pod vtisom optične prevare. Missoni je dosegel baje čas okrog 48. Vsega tega seveda ne bi bilo potrebno, če bi tekel v štafeti Pleteršek. Kot zadnja točka se je vršil *met diska*, ki je prinesel sigurno zmago Oberwegerju. Vse navzoče je navdušil njegov prožni in sproščeni obrat. Naš Vučevič je metal disk z mesta in dosegel lep rezultat 43.09 m. Inž. Stepišnik se je moral predati mnogo bolj spočitemu Bononciniju.

Očitki Italijanov, da smo zmagali zaradi ojačenj Vučeviča in Klinga, pač niso utemeljeni, ker je naša reprezentanca nastopila brez svojega najboljšega tekmovalca Pleterška in Bručana na 5 km, ki bi prav gotovo malo drugače vplivala na končno stanje točk.

Upajmo, da se bo jugoslovanska reprezentanca dobro zoperstavila Italijanom v dvoboju meseca junija v Ljubljani.

Ponovno pa se zahvaljujem s te strani trenerju g. Kleinu, ki mi je dal svoja mnenja o vsem tekmovanju.

Bo-jan

Dobave čevljev socialno-političnemu uradu

Ljubljana, 3. maja.

Mali kazenski senat, ki mu je predsedoval s. o. s. g. Rajko Lederhas, je danes od 8.30 do poznega popoldne obravnaval zanimivo zadevo, kako so dobavljali socialnopolitičnemu uradu mestne občine ljubljanske za siromašne sloje čevlje. Današnja razprava še ni končana in se bo jutri ob 8.30 nadaljevala pred istim senatom v razpravni dvorani št. 79. Na zatožni klopi sta bila danes:

Alojzij Sedej, magistratni uradnik, referent mladinskega odseka za podpiranje mladih sirot, in magistratna dnevničarka Marija Gratzer. Oba sta bila obtožena zločinstva zoper službeno dolžnost in deloma prestopka uradne poneverbe, oziroma ponarejanja listin. Državni tožilec dr. Hinko Lučovnik je prvemu očital v svoji obširni obtožnici, da si je skušal prilastiti provizije od dobavitelja Matije Trebarja glede čevljev; obtoženki pa, da si je prilastila nekatere podpore na tuje ime.

Zastopnik mestne občine ljubljanske g. Pelc je pred začetkom glavne razprave prijavil kazenskemu senatu odškodninske zahteve mestne občine, in sicer proti prvemu obtožencu z zneskom 440 din in proti drugi obtoženki z zneskom 235 dinarjev. Obtoženca je branil odvetnik dr. Bogdan Žužek, obtoženko pa odvetnik dr. Lado Vavpetič. Po končanih formalnostih je drž. tožilec dr. Hinko Lučovnik prečital precej obširno obtožnico.

Zasliševanje obeh obtožencev je trajalo nad dve uri. Oba sta zanikala vsako krivdo ter navajala v svojo razbremenitev razne okolnosti, ki osvetljujejo, kako so mnogi prejšnji dobavitelji blaga mestni občini skušali dobiti lepe prihodke.

Najdaljši je bil zagovor Alojzija Sedeja, ki je mirno pojasnjeval, kako je prišel v zveze z glavnim dobaviteljem čevljev Matijo Trebarjem. Vse to je trajalo nekaj let. Po njegovem mnenju je Matija Trebar dobavil socialnopolitičnemu uradu na račun mestne občine ljubljanske razne čevlje za vsoto okoli 100.000 din. Čevlji včasih niso bili prvovrstni. Nikdar ni zahteval od njega kake provizije. Res je za svoja sinova naročil pri njem par čevljev, naročil je celo več parov za tako zvane avstrijske begunce, ki so prišli v Jugoslavijo po znani dunajski februarski revoluciji bosi in brez vsakih sredstev.

V Ljubljani se je ustanovil za podpiranje teh beguncev poseben odbor, ki mu je predsedoval odvetnik dr. Celestin Jelenc. Sicer se je pa med podpiranci razvilo veliko ljubosumje in je res moral včasih sam to zakriti. Matija Trebar ga je večkrat vabil na večerje, kar pa je odklanjal. Glede Černičeve je omenil samo to, da je želel dobiti čevlje po režijski ceni. Obtožnica je namreč očitala njemu, da je prav Matija Trebar naročil pri raznih boljših tvrdkah luksusne čevlje, ki jih sam ni imel. Obtožnica namreč navaja, da je prav ta gospodična Černičeva naročila nekaj čevljev, ki so bili kupljeni pri drugih tvrdkah, med drugim tudi kačje čevlje, vredne 400 dinarjev.

Druga obtoženka, magistratna dnevničarka Marija Gratzer je kratko pojasnila, kako je prišla do manipulacije in se nikakor ne čuti krivo.

Senat je danes zaslišal mnogo prič, ki so v bistvu potrdile navedbe obtožnice in tudi pojasnile marsikatere zanimivosti, kako se je nekdaj manipuliralo na socialnopolitičnem uradu. Bil je na urad velikanski naval. Uradništvo je bilo res prezaposleno in ni moglo vršiti strožje kontrole, kdo vse dobiva podpore. Dolgotrajno je bilo zaslišanje glavne in v bistvu najbolj obremenilne priče Matije Trebarja, ki je moral nazadnje po resnici povedati, kako so se vršile vse manipulacije. Sam je priznal, da je dobavil socialnopolitičnemu uradu za najmanj 50.000 din raznih čevljev. Povedal je tudi, kako se je razvijala zadeva Černičeve, ki si je sama izbrala čevlje drugje.

Mestoma so bili jako živahni in dramatični momenti. Obramba sama je predlagala zaslišanje raznih prič, med drugim tudi Simoniča, uradnika Delavske zbornice. Ta je jasno in točno povedal, da ga je prosil Matija Trebar, naj gre k prvemu obtožencu Alojziju Sedeju in naj ga povabi na večerjo v hotel Bellevue. Prvi obtoženec je vsa ta vabila odklanjal, češ da ima zvečer razne seje.

Kot priča je bil zaslišan tudi odvetnik dr. Celestin Jelenc, ki je povedal, kako je bila organizirana pomožna akcija za begunce, ki so prihajali skoraj bosi po februarski revoluciji iz Avstrije v Jugoslavijo. Mnoge tvrdke so jim pomagale. Obtoženec ni posloval kot funkcionar mestne občine, ampak kot privatnik. Pozna ga že dolgo let kot odkritega in poštenega človeka. Najbolj dramatičen nastop je bil med pričo Simoničem in glavno pričo Matijo Trebarjem, ki sta oba vztrajala pri svojih trditvah. Senat je obe priči zaprisegel. Naposled je senatni predsednik objavil, da se današnja obravnava prekine in nadaljuje jutri ob 8.30, nakar bo sledila sodba.

Jesenice

Nagla smrt. Pokopali smo g. Marijo Razinger z Ilirske ceste. V nedeljo je šla v družbi moža in bratranca na sprehod na Hrušico. Pred gostilno Pajer je gospej prišlo nenadoma slabo in padla je v nezavest. Po prevozu v bolnišnico Bratovske skladnice je ob 9 zvečer izdihnila. Pokoj njeni duši, sorodnikom naše sožalje.

Občni zbor JRZ v Domu je pokazal delo in uspehe dosedanjega odbora pod predsednikom g. Bertonceljnom. Iz predsedniškega poročila je razvidno, da je krajevni odbor v preteklem poslovnem letu interveniral v glavnim pri tovarni KID zaradi odpusta delavstva in pri poštni upravi za zidavo in preureditev poštnega poslopja. Dosedanje poslopje je neprikladno, premajhno in neprimerno urejeno za tolikšen poštni promet, kot je na Jesenicah. Pri železniški upravi se je doseglo, da se bo v letošnjem letu zidala velika stanovanjska hiša, v prihodnjih letih se bo še naprej zidalo. Pri volitvah je bil z malimi spremembami izvoljen prejšnji odbor. Med zborom je stopil v dvorano toplo pozdravljen naš poslanec dr. Šmajd, ki nam je v kratkih obrisih podal sliko o razvoju notranje in zunanje politike naše države.

Mašne knjižice in rožne vence vseh vrst Vam nudi trgovina Krekov dom.

Otroški kotiček. 34

Konči Ahačič:

Nosan in Zalika

»S čim se bi rada pogostila, gosta mila?« vpraša nato palček Hamham. »Zalika zaprosi: »Ribo soljeno in gosko pečeno in kapljico cvička za rdeča lička.« Krasan pa si zaželi: »Zajčka iz gozdička in prašička z ražnjička.« Hamham meša in momlja svoj švrti — vrti — ena, dva, tri — in že vse na krožnikih leži.

Aleksij Pelipenko: 15

Ukrajina joka . . .

Preteklo je nekaj dni. Župnik Nikander se je pravkar igral z otrokom, ki mu ga je prepustila uboga žena. Imel je malčka v naročju in dobro se mu je zdelo, kako je mali brodil z ročicami po njegovi sivi bradi in ga cukal sem in tja. To ga je tako zamotilo, da je pozabil na vse težave okoli sebe.

Nenadoma so vstopili v sobo trije možje. Bil je okrajni komisar z dvema župniku nepoznanima spremljevalcema. Bili so prav lepo oblečeni, medtem, ko so imeli drugi ljudje na sebi le cunje. Na prvi pogled je bilo razvidno, da so vsi trije izraelski narodnjaki.

Komaj je župnik Nikander vstal in odložil otroka, so mu že povedali, da so prišli zaradi cerkvenega posodja.

»Tovariš duhovnik,« je dejal kratko komisar, »peljite nas v cerkev!«

»Kakor ukazujete,« je odvrnil župnik, »vendar moram poklicati prej cerkvenega starešino. Brez njega ne smem oddati cerkvenega posodja.«

»Prav,« je rekel komisar,« naj gre eden izmed vaju po cerkvenega starešino.«

Slednji je prišel in v njegovi navzočnosti je komisar še enkrat izjavil, da so on in njegova spremljevalca komisija zbiralne občine Obidne za izročitev cerkvenih posod in okraskov. Ukazal je, cerkev takoj odpreti in oddati posodje.

Vseh pet mož je stopalo proti cerkvi in župnik Nikander je pokazal vse predmete iz bakra in brona, ki so bili v cerkvi. Cerkveni starešina je molčal. Ničesar ni vedel.

Ko je župnik Nikander izjavil komisarju, da so to vsi predmeti, ki so v cerkvi, se je zavedel, kaj ga čaka. Komisar ga je vprašal:

»Tovariš duhovnik, izrečno vas vprašam, ali so to vse posode, ki so tu?«

Župnik je potrdil.

»Pa ne vidim med njimi nobenih zlatih in srebrnih posod.« — Ostro je pogledal cerkvenega starešino. »Če boš govoril neresnico, boš poklican na odgovor. Tudi tebe vprašam še enkrat: Ali so tu vse cerkvene potrebščine? Kje je seznam?«

Cerkveni starešina je pogledoval v zadregi na župnika Nikandra. Kaj naj odgovori na to vprašanje? Reče:

»Tovariš komisar, ne služim še dolgo cerkvi. Med svojo službeno dobo še nisem videl drugih predmetov kot te. Zaradi seznama morate vprašati očka. Nevem, kje je.«

Župnik Nikander je pripomnil, da je seznam v njegovem stanovanju. Komisar je ukazal iti ponj.

Potem, ko ga je natančno preštudiral in pregledal predmete je izjavil:

Da in ne. Tudi jaz ne morem doumeti, da bi ne imeli v tako bogati cerkvi niti en zlat ali srebrn predmet. Predlagam vama, tovariš duhovnik in cerkveni starešina, da skrite stvari takoj pokažeta, sicer vama ne bo dobro!«

»In jaz vam pravtako odločno izjavljam,« reče župnik Nikander, »da tu v cerkvi ni drugih predmetov, kakor ti, ki so predloženi komisiji.«

Komisar je sklenil temeljito preiskati cerkev in je poklical še tri vaščane, vaškega komisarja in dva člana vaškega sovjeta. Vse so preiskali, vendar niso ničesar našli.

Končno so razdrli tudi tla in odkrili skriven hodnik. Komisar je ukazal prinesti sveče in zlezel v ozek hodnik. Toda ničesar drugega ni našel, kakor nekaj starih, napol preperelih slik in nekaj cerkvenih zastav.

Potem so preiskali tudi župnišče in zato so šli vsi tja. Hodili so od sobe do sobe, pregledali so tudi gospodarska poslopja in pretipali tla, če bi zapazili kaj sveže zakopanega. Toda ničesar niso našli.

Jezen in trdno prepričan, da je vendar nekaj na stvari, se je komisar vrnil v stanovanje.

V veži so stale štiri velike knjižne omare, kjer je bila okrožna duhovniška knjižnica.

Omare so ostale nedotaknjene pri dosedanjih številnih hišnih preiskavah. Za knjige se niso dosti menili vojaki niti njihovi poveljniki. Na debelo so bile pokrite s prahom.

Ta knjižnica je sedaj zanimala okrajnega komisarja in že je začel pregledovati omare. V prvih dveh ni našel ničesar posebnega, tretjo si je temeljito ogledal in prelistal vse knjige. Končno je našel zvezek v katerem je bila kronika vasi Volovodivke. To kroniko je bral komisar prav natančno. Pisana je bila v različnih dobah in od različnih rok. V kroniki je našel tudi odstavek o cerkvenem premoženju, kjer so bili našteti tudi predmeti, ki jih je župnik Nikander skril. Župnik je spoznal na obrazu bralca, da se mu ne obeta nič dobrega.

»No, tovariš duhovnik, kaj naj pa to pomeni?« je vprašal komisar in s prstom pokazal v kroniki naštete zlate in srebrne predmete. »Kam ste dali te stvari?«

»Tovariš komisar,« je mirno in odkrito župnik odgovoril, »pred vami nisem dolžan opravičevati se. Že zaradi moje starosti je laganje popolnoma brezmiselno. Zato vam odločno pravim: Cerkvenih potrebščin ne dam. Še so tukaj, vendar pa ne v cerkvi, kakor ste vedno spraševali, jaz sem jih skril. Nihče jih ne bo našel. Prosim ne razburjajte se in če je moje dejanje pred vašim zakonom zločin, pokličite me na odgovor.«

Komisar je postal divji. Bliskal je z očmi proti župniku Nikandru kakor volk, ki vidi plen, pa ga ne more doseči. Nekaj trenutkov je omahljivo molčal. Le kaj naj sedaj stori na tako nesramnost tega starega protirevolucijonarja, kakor je imenoval župnika Nikandra. Jezno je pogledoval navzoče, kakor, da bi jih hotel vprašati, če to ni prav za prav nezaslišano.

CEVI

za odvode in dimovode, »Salonit« valovite plošče in šablone kakor tudi ves

gradbeni materijal

dobite pri

MATERIAL

LJUBLJANA, Tyrševa c. 36 a

Telef. 27-16 Brzojavi: Material

Razglas

Ekonomski oddelek Glavnega ravnateljstva državnih železnic bo sklepal 12. maja 1939 do 11 dopoldne **prvo pogodbo za nabavo steklenin in porcelanastih posod** za kemijski laboratorij.

Natančnejša obvestila se dobe v sobi št. 226.

KRAPINSKE TOPLICE

Starodavno, znamenito, radioaktivno kopališče in zdravilišče, zdravi uspešno revmatizem ishias, protin, ženske bolezni itd. Zdravljenje z blatom, kopalnice v hiši, nanovo zgrajen velik bazen na prostem, dobra hrana, nizke cene, znaten popust za čas pred in po sezoni, pavšalno zdravljenje, lastni avtobus na postaji Zabok—Krapinske toplice, brezplačna vožnja po železnici nazaj itd. Zahtevajte prospekte!

Razglas

Uprava zavoda »Čačak« potrebuje precejšnje število spodaj naštetih delavcev, in sicer:

1. prvovrstnih orodničarjev,
2. varilcev (aluminija in duraluminija),
3. strugarjev z daljšo prakso (kovinostrugarjev).

Pogoji so dostavljeni Delavskim borzam in Obrtnim zbornicam ter se je za iste obrniti nanje.

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; ženitovanjski oglasi 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. - Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. - Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petitna vrstica po 3 din. - Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Pošteno dekle

zdrava, išče službo kamorkoli. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 6779. (a)

Službo inkasanta

ali sluge iščem. Vložim manjšo kavcijo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6675. (a)

Kuhar

vojaščine prost, išče stalno službo. Nastop takoj. Cenj. dopise v upravo »Slov.« v Mariboru pod »Samostojen 707« 7027.

Brivski pomočnik

zmožen električnega in vodnega kodranja - išče službo v Sloveniji. Imre Dančo, Bačko Petrovo selo, dunavska banovina.

Priporoča se šivilja

za krpanje perila, nogavic in oblek za domačo rabo. Gre tudi na deželo. Ponudbe v upravo »Sl.« pod »Zanesljiva« 6749.

Kontoristinja

z znanjem slovenskega in nemškega jezika, išče službo, event. tudi samo dopoldne ali popoldne. - Ponudbe poslati v upr. »Slov.« pod »Dobra pisarniška moč«. (a)

Službo dobe

Mizarskega pomočnika

in cirkularista sprejmem takoj. Mizarstvo Ličen, Celovška 209, Ljubljana.

Postrežnico

ki zna kuhati in pospravljati, sprejmem takoj. - Prekmurska ul. 5-I., (za bežigrajsko gimnazijo.

Perfektna kuharica

se sprejme. Sobarica v hiši. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Dobra plača« št. 6994. (b)

Mizarskega pomočnika

za splošno, starejšega, in enega začetnika, mladega, sprejme takoj T. Jeglič, Radovljica. (b)

Železninarja

spretnega, poštenega in vojaščine prostega, sprejmemo za takojšen nastop. Vešč mora biti tudi v prodaji barv in stekleninе. Sposobni v engros-prodaji oziroma potovanju imajo prednost. Ponudbe v upravo »Sl.« pod »Pošten pomočnik« št. 7017. (b)

Prodamo

Štedilnik

skoraj nov, prodam. — Streliška 37, Martinc. (l)

Za vsako družino

oblačila — najboljše in najcenejše — Presker, Sv. Petra c. 14, Ljubljana

Najboljša kolesa

izbira velika, cene nizke, na ugodna odplačila. — Remec Oskar, Ljubljana, Dolenjska cesta 5. (l)

4000 kg bobovcev

prodam. Cena po dogovoru. Jozelj Alojz, Sostro, p. Dobrunje pri Ljubljani. (l)

Predno kupite kolo

oglejte si zalogo prvovrstnih tovarniških znamk Viktor Bohinec, Ljubljana, Tyrševa c. 12, dvorišče. (l)

Srajce

moške, otroške, sp. hlače, kravate, nogavice in drugo manufakturno blago še vedno najceneje pri I. Tomšič, Sv. Petra c. 38.

Auto-motor

Motorno kolo s prikolico

v brezhibnem stanju, kupim. Janša, Dobje, Slivnica pri Celju. (f)

Osebni avto

štirisedežen, v zelo dobrem stanju, takoj kupim. Ponudbe v podružn. »Slov.« na Jesenicah pod »Dober avto« 7020. (f)

Kupimo

Cunje

krojaške odrezke, star papir, tekstilne odpadke ter ovčjo volno, govejo dlako (arovco) — kupi vsako množino Arbeiter, Maribor, Dravska 15. (k)

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah

CERNE, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3

Vnajem

ODDAJO:

Prometno mlekarno

poceni oddam. Naslov v upr. »Slov.« pod 7042.

Parno pekarno

v Ljubljani, oddamo v najem. »Tehna«, Mestni trg 25, Ljubljana. (n)

Stanovanja

ODDAJO:

Enosobno stanovanje

oddam junija. Bernekerjeva 21, Zelena jama.

Dvosobno stanovanje

manjše, oddam. Mošker-čeva 18, Zelena jama.

Dvosobno stanovanje

s kabinetom, kopalnico, sobo za služkinjo, s centralno in plinsko kurjavo, se odda s 1. avgustom. Vrtača 4-I. (č)

Denar

Iščem posojilo

85.000 proti intabulaciji. Visoke obresti. Ponudbe upravi »Slovenca« Maribor pod »Takoj 123/39 kr. 6588. (d)

Hranilne knjižice

3% obveznice

in druge vrednostne papirje kupuje in plača najbolje

BANČNO. KOM. ZAVOD

Maribor, Aleksandrova 40

Posestva

Kupim posestvo

kjer se redi 15—20 glav živine. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Posestvo« št. 6669. (p)

Krasna stavbna parcela

ograjena, zasajena, pri Stadionu, po 90 din naprodaj. Vprašati: Sv. Petra cesta 62, I. nadstr.

Enostanovanjsko hišo

z vrtom, blizu Ljubljane, kupim za 50.000—60.000 din. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Hiša« št. 6676. (p)

Stavbišče

za hišo, v Streliški ulici, zaradi odselitve nujno prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 7031. (p)

Stavbišče

za novo hišo, v Streliški ulici, zaradi odselitve nujno prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod 6929.

Zidana hiša

z gostilno in trafiko, hlevom, njivo, vrtom, sadonosnikom, v bližini Rogaške Slatine, se proda ali odda v najem. Ponudbe v upravo »Slov.« v Mariboru pod »75.000 din« št. 6753. (p)

Kunaver Ludvik

gradbeno - strokovno naobražen posredovalec — Cesta 29. oktobra št. 6, telefon 37-33, ima naprodaj večje število parcel, kompleksov, posestev, gozdov, trgovskih in stanovanjskih hiš in vil. - Pooblaščeni graditelj in sodni cenilec za nasvete brezplačno na razpolago.

Dva problema:

prhut

izpadanje las

Ena rešitev:

Silvikrin

Lotion Silvikrin. Za delotvorno vsakdanje negovanje las; polepšava lase, prepreči izpadanje las ter ohrani kožo glave zdravo in brez prhuta. To je edina voda za lase, ki vsebuje prirodno hrano za lase Neo-Silvikrin.

Neo-Silvikrin. Ta koncentrirana naravna hrana za lase uporablja se proti trdovratnemu prhutu, v resnih slučajih izpadanja las, pri oslabelih lasnih koreninah, pri obolelih mestih in kadar preti plešavost.

Shampoo Silvikrin. Blago sredstvo za pranje las, za snaženje in zaščito lasišča in las. Njegova obilna pena vsebuje naravno hrano za lase Neo-Silvikrin in deluje kot balzam na tkivo lasišča.

Dobi se v vseh strokovnih trgovinah.

Y-406-K

ZA BIRMO

ugoden nakup svile od 8 din naprej pri TRPINU, MARIBOR, Vetrinjska ulica 15.

Halo! Gospodinje pozor!

Ali Vam je že znano, da je otvorjena **nova trgovina** s tekstilnimi **ostanki** in **cenejšim oblačilnim blagom** v Ljubljani, pri Zmajskem mostu za Ljubljanico, **Sv. Petra nasip št. 29** (kjer je krompirjev trg).

Ravnokar na zalogi velika izbira ostankov svile, pralnih krepov, delenov in raznih tiskovin za obleke in predpasnike. — Ostanki za predpasnike meter od 4·— din, ostanki za obleke boljše blago od din 7·80, ostanki svile od din 10·— naprej i. t. d.

Trgovina je last znane ljubljanske tvrdke **F. I. Goričar** zato že njeno ime jamči za ugoden nakup!

HEBONA kopirno knjigovodstvo vezano v **knjigi**

SIGURNOST — BRZINA — PREGLEDNOST

vsi sodobni pripomočki za Vaš urad

Posetite me — za časa ZZ **znaten popust!**

R. ZEITLER, Zagreb, Boškovićeva 42 Telefon 79-90

Javna sodna dražba

v trgovini »MOIKO«, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6, se bo nadaljevala v četrtek, dne 4. maja 1939 ob 14. uri. Prodajalo se bo razno manufakturno blago, damsko konfekcijo, krzno in drugo, kakor tudi inventar. Podrobne informacije se dobe pri konkurznem upravniku **dr. Jernejčiču - Frlanu,** Ljubljana — Miklošičeva cesta 4.

✝

Umrla nam je naša ljuba soproga, dobra mama, stara mama, sestra, svakinja, teta in tašča, gospa

Gostič Ivana roj. Kurent

žena upokojenca drž. žel.

Pogreb blagopokojne se bo vršil v petek, dne 5. maja 1939 ob pol petih popoldne iz mrliške veže Splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 3. maja 1939.

Žalujoči: **Andrej**, soprog; rodbine: **Gostič, Štrukelj Lakovnik, Dolenec** — in ostalo sorodstvo.

✝

Umrl je naš podpredsednik, gospod

GVIDO PREGL

ravnatelj podr. zav. »Dunav« v Ljubljani.

Pogreb se bo vršil izpred mrtvaške veže Splošne bolnišnice v petek, dne 5. maja ob 9 dopoldne. — Plemenitega moža, velikega v delu in ljubezni do bližnjega, ohranimo v nepozabnem spominu.

Krajevna zveza zavarovalnic v Sloveniji.

Globoko presunjeni naznanjamo tužno vest, da je umrl naš dobri in nepozabni

GVIDO PREGL

naš nadvse spoštovani in visoko cenjeni ravnatelj.

Pogreb se bo vršil v petek, dne 5. maja ob 9 dopoldne izpred mrtvaške veže Splošne bolnišnice, nakar bo truplo nepozabnega pokojnika prepeljano v Vuzenico.

Blagega pokojnika bomo ohranili v trajnem spominu.

Ljubljana, dne 2. maja 1939.

ŽALUJOČE URADNIŠTVO

»DUNAVA«

zavarovalnice v Ljubljani.

Sporočamo žalostno vest, da je umrl naš dolgoletni zaslužni sodelavec, ravnatelj

Gvido Pregl

Pogreb se bo vršil v petek, dne 5. maja ob 9 dopoldne izpred mrtvaške veže Splošne bolnišnice, nakar bo truplo nepozabnega pokojnika prepeljano v Vuzenico.

Ljubljana, dne 2. maja 1939.

RAVNATELJSTVO

zavarovalne delniške družbe

»DUNAV«

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč Izdajatelj: inž. Jože Sodja Urednik: Viktor Cenčič